

6770

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Μετὰ τῶν καταλλήλων προσευχῶν
καὶ ἡθικῶν συμπερασμάτων.

ΕΓΚΡΙΣΕΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ Γ΄.

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ι. ΣΤΥΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

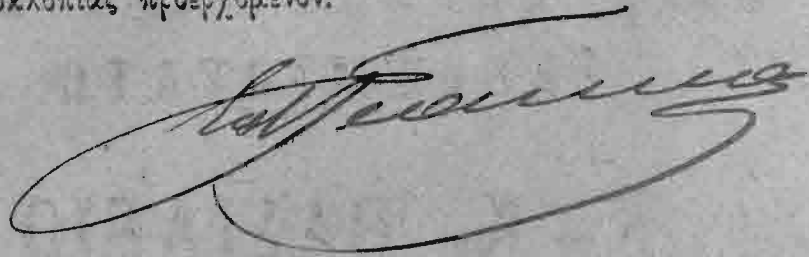
ΤΥΠΟΙΣ Λ. Ι. ΣΤΥΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐν τῇ διόδῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἀριθ. 19.

1894.

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν ἐνὸς τοῦλάχιστον τῶν
συγγραφέων καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου καταδιώκεται ὡς
ἐκ τυποκλοπίας προερχόμενον.

Ἄδεια τοῦ Ἀυτοκρατορικοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

ΤΩ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩ

Κ^ω Κ^φ ΒΑΣΙΛΕΙΩ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤῆ ΣΜΥΡΝΗΣ

Μύστη τῆς ἔσω καὶ θύραθεν σοφίας
καὶ ἐνθέρμῳ προστάτῃ τῶν γραμμάτων

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

Ἄγγελία περὶ τῆς γεννήσεως Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ ἡγεμόνος ἔζη εἰς χω-
ρίον τι τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς ἐνόματι Ζαχαρίας μετὰ τῆς
συζύγου αὐτοῦ Ἐλισάβετ. Καὶ οἱ δύο ἦσαν δίκαιοι καὶ
εὐσεβεῖς· ἦσαν προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν καὶ πολὺ ἐ-
λυποῦντο διότι δὲν εἶχον τέκνα. Ἡμέραν τινὰ τῆς ἑφημε-
ρίας του ὁ Ζαχαρίας εἰσήλθεν εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ θυ-
μιάσῃ. Πλῆθος δὲ λαοῦ ἴστατο ἔξω τοῦ θυσιαστηρίου καὶ
προσηύχετο. Τότε ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ζαχαρίαν ἄγγελος
Κυρίου καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ζαχαρία, μὴ λυπεῖσαι πλέ-
ον· ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς σου καὶ ἡ γυνὴ σου
Ἐλισάβετ θὰ γεννήσῃ υἱόν, ὁ ὅποιος θὰ ἐνομασθῇ Ἰωάν-
νης. Ὁ υἱὸς σου οὕτως θὰ εἶνε χαρὰ καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς
πολλοὺς ἄλλους, θὰ εἶνε μέγας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, θὰ
προπορευθῇ τοῦ Μεσίου καὶ θὰ ὁδηγήσῃ πολλοὺς ἀν-
θρώπους εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου». Ὁ δὲ Ζαχαρίας τε-
ταραγμένος πολὺ εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον· «πῶς εἶνε δυ-
νατὸν τοῦτο, ἀφ' οὗ καὶ οἱ δύο εἴμεθα προβεβηκότες τὴν ἡ-
λικίαν καὶ ἡ γυνὴ μου εἶνε στειρά;» ὁ δὲ ἄγγελος εἶπε·
«Ζαχαρία, ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ καὶ ἐστάλην
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ σοὶ εἶπω τοῦτο· ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐπί-
στευσας θὰ μείνης ἄφωνος μέχρις ὅτου ἐκπληρωθῶσιν οἱ

© SISMANOGLIO
PUBLISHED

λόγοι μου». Καί πράγματι ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Ζαχαρίας δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐμιλήσῃ. Ὁ λαὸς ἀνυπόμονος περιέμενε τὸν Ζαχαρίαν καί, ὅτε μετὰ τινα λεπτὰ εἶδαν αὐτὸν τεταραγμένον καὶ ἄφρονον, ἠνόησαν ὅτι εἶδεν ὀπτασίαν τινὰ ἐν τῷ ναῷ. Ἀφοῦ δὲ παρήλθον αἱ ἡμέραι τῆς ἐφημερίας του, ὁ Ζαχαρίας ἐπέστρεψε μετὰ τῆς συζύγου του εἰς τὸ χωρίον καὶ ἡ Ἐλισάβετ ἔμεινεν ἔγκυος, ὥπως προεῖπεν ὁ ἄγγελος.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τοῦ ἄνωτέρου ἱστορήματος μνησθάνομεν ὅτι καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι πολλάκις λυποῦνται, ὥπως ὁ Ζαχαρίας καὶ ἡ Ἐλισάβετ, διότι δὲν εἶχον τέκνα. Ὁρῶμεν ὅμως πάντοτε εἰς τὰς θλίψεις ἡμῶν νὰ ἐλπίζωμεν εἰς τὸν Θεόν.

Ρητόν. — Εὐθύς ὁ λόγος Κυρίου καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει.

Ἀπολυτίκιον. — Προρῆται καὶ πρόδρομοι, τῆς προυνίας Χριστοῦ, ἐξίως εὐρημηταὶ σε οὐκ εὐποροῦμεν ἡμεῖς οἱ πόθῳ τιμῶντές σε· στεῖρωσις γὰρ τεκούσης καὶ πατρὸς ἀρωγία λύονται ἐν τῇ ἐνδόξῳ καὶ σεπτῇ σου γεννήτει, καὶ σάρκασις υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κόσμῳ κηρύττεται.

Εὐαγγελισμός.

Εἰς χωρίον τι τῆς Γαλιλαίας, τὸ ὅποιον ὠνομάζετο Ναζαρέτ ἕξῃ παρθένος τις εὐσεβῆς ὀνομαζομένη Μαριάμ. Αὕτη ἦτο μεμνηστευμένη μὲ νέον τινὰ τοῦ χωρίου τέκτονα τὸν Ἰωσήφ· ἕξ δὲ μῆνας μετὰ τὴν σύλληψιν τῆς Ἐλισάβετ παρουσιάσθη εἰς τὴν Μα-

ριάμ ἄγγελος Κυρίου καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· «Χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ εἶ μετὰξὺ τῶν γυναικῶν». Ἡ Παρθένος πολὺ ἐταράχθη ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ ἀγγέλου καὶ ἐσκέπτετο, ὅποιος ἄρα γένητο ὁ χαιρετισμὸς οὗτος. Ὁ δὲ ἄγγελος εἶπε καὶ πάλιν πρὸς αὐτήν. «Μὴ φοβεῖ Μαριάμ, διότι εὗρες χάριν παρὰ τῷ Θεῷ· διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος θὰ συλλάβῃς καὶ θὰ γεννήσῃς υἱόν, ὁ ὅποιος θὰ ὀνομασθῇ Ἰησοῦς ἦτοι Σωτὴρ· οὗτος θὰ γίνῃ μέγας καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Θὰ βασιλεύσῃ δὲ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἡ βασιλεία του δὲν θὰ ἔχῃ τέλος». Ἡ Μαρία ὅτε ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους τοῦ ἀγγέλου εἶπεν· «Ἴδού ἡ δούλη τοῦ Κυρίου· ὡς γίνῃ ὅπως εἶπας». Τότε δὲ ὁ ἄγγελος ἀνεχώρησεν. Μετὰ τινας ἡμέρας ἡ Μαρία ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Ἐλισάβετ καὶ μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, ἡ Ἐλισάβετ φωτισθεῖσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου εἶπε μεγαλοφώνως πρὸς τὴν Μαρίαν. «Εὐλογημένη εἶσαι μετὰξὺ τῶν γυναικῶν καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Ἄλλὰ πῶς συνέβη νὰ ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς ἐμέ; ὀρθῶς ἔκαμες καὶ ἐπίστευσας, διότι θὰ ἐκπληρωθῶσιν ὅλα, ὅσα εἶπεν εἰς σὲ ὁ ἄγγελος». Ἡ Μαρία τότε πλήρης ταπεινοφροσύνης ηὐχαρίστησε τὸν Θεόν· ἔμεινε δὲ τρεῖς μῆνας πλησίον τῆς Ἐλισάβετ καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ναζαρέτ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου διδακόμεθα νὰ εἴμεθα ταπεινόφρονες, ὥπως ἡ Μαρία, ἡ ὅποια ἀν καὶ ἠξιώθη νὰ γείνη μήτηρ τοῦ Θεοῦ, ὅμως εἶπεν ἐν ταπεινοφροσύνῃ· «Ἴδού ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου».

Ρητόν. — Τὰ ἀδύνατα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, δυνατὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ.
Κοντάκιον τοῦ Ἐβραγγ. Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικη-
τήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια, ἀναγράφω σοι ἡ
πόλις σου Θεοτόκε. Ἄλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπρομάχητον ἐκ
παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσας, ἵνα κράζω σοι, χαῖρε νύμφη ἀ-
νύμφευτε.

Γέννησις Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Ἐννέα μῆνας μετὰ τὴν σύλληψίν της ἡ Ἐλισάβετ ἐ-
γέννησεν υἱόν. Ἐχάρη δὲ πολὺ καὶ αὐτὴ καὶ ὁ Ζαχα-
ρίας καὶ ὅλοι οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ γείτονες συνέχαιρον τὸν
Ζαχαρίαν καὶ τὴν Ἐλισάβετ διὰ τὴν εὐτυχίαν των. Ὅκτω
ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου οἱ συγγενεῖς καὶ
οἱ φίλοι ἐκάλουν τὸν υἱὸν τοῦ Ζαχαρίου διὰ τοῦ ὀνόμα-
τος τοῦ πατρὸς του· τότε ἡ Ἐλισάβετ εἶπεν. «Ὅχι δὲν θὰ
ὀνομασθῆ Ζαχαρίας, ἀλλὰ Ἰωάννης». «Ἄλλ' οὐδεὶς ἐν τῇ
οἰκογενεῖᾳ φέρει τὸ ὄνομα τοῦτο», εἶπον οἱ παρευρισκόμενοι
καὶ ἕκαμον νεῦμα εἰς τὸν Ζαχαρίαν νὰ δώσῃ ὄνομα εἰς
τὸν υἱὸν του. Τότε ὁ Ζαχαρίας, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ
ὀμιλήσῃ ἔλαβε πινάκιον καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα
Ἰωάννης. Ὅλοι δὲ ἐθαύμασαν διὰ τοῦτο· ἀμέσως τότε ἐλύ-
θη ἡ γλῶσσα τοῦ Ζαχαρίου καὶ ἤρχισε νὰ λαλήῃ καὶ νὰ
δοξολογῇ τὸν Θεόν, διότι ἐλυπήθη τὸν λαόν του καὶ ἔ-
στειλεν εἰς αὐτὸν ἄνδρα, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ προπαρα-
σκευάσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαθάνομεν ὅτι τὰ ἀδί-
νατα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἶνε δυνατὰ εἰς τὸν Θεόν.

Ρητόν. — Εὐθύς ὁ λόγος Κυρίου καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν
πίστει.

Ἀπολυτίκιον. — Προφήτα καὶ πρόδρομο τῆς παρουσίας Χρι-
στοῦ, ἀξίως εὐρημησαί σε οὐκ εὐποροῦμεν ἡμεῖς, οἱ πόθῳ τιμῶν-
τές σε, στεῖρωσις γὰρ τεκούσῃς καὶ πατὴρ ἀφρονία λύονται ἐν τῇ
ἐνδόξῳ καὶ σεπτῇ σου γεννήσει, καὶ σάρκωσις υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κό-
σμου κηρύττεται.

Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ.

Ὅτε ἡ Μαρία εὐρίσκειτο εἰς τὸν ἕνατον μῆνα τῆς ἐγ-
κυμοσύνης της, ἐξεδόθη διάταγμα ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος
τῆς Ῥώμης Καίσαρος Αὐγούστου, ὅστις ἐξουσίαζε τότε
καὶ τὴν Ἰουδαίαν, νὰ ἀπογραφῶσιν ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν
του πόλιν. Ὁ Ἰωσήφ κατήγετο ἐκ τοῦ Δαβίδ. Διὰ τοῦτο
παρέλαβεν ἐκ τῆς Ναζαρέτ τὴν Μαρίαν καὶ ἦλθον εἰς τὴν
πόλιν Βηθλεὲμ (πόλιν τοῦ Δαβὶδ), ἵνα καταγραφῶσιν. Ἐν
ᾧ δὲ ἦσαν ἐκεῖ, ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ γεννήσῃ ἡ Παρθένος
καὶ ἐγέννησε τὸν Ἰησοῦν, τὸν ὁποῖον ἐσπαργάνωσε καὶ ἔθηκεν
ἐντὸς φάτνης ἐπειδὴ ἄλλος τόπος καταλληλότερος δὲν
ὑπῆρχεν.

Ἐκεῖ πλησίον ἦσαν ποιμένες, οἵτινες ἐδοσκον τὰ ποι-
μνιά των. Εἰς αὐτοὺς ἐνεφανίσθη ἄγγελος Κυρίου καὶ
λάμπρις περιεκύκλωσεν αὐτοὺς. Οἱ ποιμένες ἐφοβήθη-
σαν πολὺ, ἀλλ' ὁ ἄγγελος εἶπε τότε πρὸς αὐτοὺς. «Μὴ
φοβεῖσθε· ἔρχομαι νὰ σᾶς ἀναγγεῖλω μεγάλην χαρὰν, ἣ
ὁποῖα θὰ διαδοθῆ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι σήμερον ἐγεν-
νήθη ἐν Βηθλεὲμ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου· ὑπάγετε καὶ θά

εὔρητε αὐτὸν ἐσπαργανωμένον ἐντὸς φάτνης. Ἄμεσως τότε πλήθος ἀγγέλων ἐν τῷ οὐρανῷ ἔψαλλον· «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Οἱ δὲ ποιμένες εὐθύς ὡς ἀνεχώρησαν οἱ ἄγγελοι, δραμαῖοι ἦλθον εἰς τὸ σπήλαιον καὶ εὔρον τὸ παιδίον ἐσπαργανωμένον ἐντὸς τῆς φάτνης, ὅπως εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ ἄγγελος. Ἄφ' οὗ δὲ προσεκύνησαν αὐτό, ἀνεχώρησαν δοξάζοντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας διδασκόμεθα ὅτι ὀρείλομεν νὰ εἴμεθα ταπεινόρρονοι, ὅπως ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις ἂν καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατεδέχθη νὰ γεννηθῇ ἐντὸς φάτνης. Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶνε μία ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἀρετῶν.

Ῥητά. — Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μετ' ἐμοῦ κατέλιπε.

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προτάχει. Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι, μάχοι δὲ μετὰ ἀστέρων ἠδοιπυροῦσι δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Ἡ ὑπαπαντή.

Τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία παρέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔφερον αὐτὸν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἵνα προσφέρωσι τὴν θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, τὴν ὁποίαν ὀρίζεν ὁ νόμος διὰ πᾶν νεογέννητον παιδίον, δηλ. ζεῦγος τρυγόνων ἢ νεοσσὸς περιστέρων.

Ἐν Ἱερουσαλήμ ἔζη τότε ἄνθρωπος δίκαιος καὶ εὐσεβής ὁ Συμεών, εἰς τὸν ὅποιον εἶχεν εἶπη ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὅτι δὲν θὰ ἀποθάνῃ πρὶν ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν.

Ὁ Συμεὼν μετὰ πένθου περιέμενε τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτήρος. Μόλις λοιπὸν εἰσῆλθεν ἡ Μαρία εἰς τὸν ναὸν καὶ ὁ Συμεὼν ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔλαβε πλήρως χαρᾶς τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ εἶπε· «Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥημά σου ἐν εἰρήνῃ ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· ὥς εἰς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ». Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία ἐθαύμασαν διὰ τοὺς λόγους τούτους. Ὁ δὲ Συμεὼν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ εἶπε προφητικῶς εἰς τὴν Μαρίαν· «τὸ παιδίον τοῦτο εἶνε προωρισμένον εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, τὴν δὲ ψυχὴν σου θὰ διέλθῃ ῥομφαία»· ἠνέκει δὲ τὴν λύπην τῆς Μαρίας, ὅταν θὰ εἶδεν τὸν Ἰησοῦν κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἐν τῷ ναῷ ὑπῆρχεν ὡσαύτως γυνὴ τις χήρα ὑπεροδοηκοντοῦτος ὀνομαζομένη Ἄννα, ἣτις ἐκήρυττεν εἰς ὄλους τὸν Ἰησοῦν ὡς τὸν Σωτήρα τοῦ κόσμου. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐπέστρεψαν ὀπίσω εἰς τὴν Ναζαρέτ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀρείλομεν νὰ εἴμεθα δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς, ὅπως ὁ Συμεὼν.

Ῥητόν. — Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου δέσποτα κατὰ τὸ ῥημά σου ἐν εἰρήνῃ ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· ὥς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

Οἱ μάγοι.

Ἐν τῇ ἀκόμῃ ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία εὕρισκοντο ἐν τῇ Βηθλεὲμ μάγοι ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ἰδόντες ἀστέρα ἠκολούθησαν αὐτὸν καὶ φθάσαντες εἰς Ἱερουσαλήμ ἠρώτων ποῦ ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ προσκυνήσωσιν αὐτόν.

Ὁ Ἡρώδης ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους τῶν μάγων ἐταράχθη πολὺ· ἔστειλε δὲ καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς σοφοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἠρώτα αὐτοὺς ποῦ ἔμελλε νὰ γεννηθῇ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. «Κατὰ τὴν παλαιὰν Διαθήκην καὶ τοὺς λόγους τῶν προφητῶν, ἀπήντησαν ἐκεῖνοι, θὰ γεννηθῇ εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας». Ἀμέσως τότε ὁ Ἡρώδης ἐκάλεσε κρυφίως τοὺς μάγους καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς. «Ὑπάγετε εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ, ἀφ' οὗ εὑρητε καὶ προσκυνήσητε αὐτόν, ἐπανέλθετε καὶ εἰδοποιήσατε καὶ ἐμὲ ὅπως μεταβῶ καὶ ἐγὼ πρὸς προσκύνησιν». Οἱ μάγοι χωρὶς νὰ ἐννοήσωσι τοὺς κακοὺς σκοποὺς τοῦ Ἡρώδου ἀπῆλθον τῆς πόλεως πορευόμενοι πρὸς τὴν Βηθλεὲμ. Ὁ δὲ ἀστὴρ προεπορεύετο αὐτῶν καὶ ἐλθὼν ἐστάθη ἄνωθεν τοῦ σπηλαίου τῆς Βηθλεὲμ. Οἱ μάγοι τότε φέροντες μετ' ἑαυτῶν σμύρναν χρυσὴν καὶ λίβανον εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, ἐνθα εὗρον τὸν Ἰωσήφ, τὴν Μαρίαν καὶ μικρὸν παιδίον κείμενον ἐντὸς φάτνης. Τότε γονυπετήσαντες προσεκύνησαν αὐτὸ καὶ προσέφερον δῶρα σμύρναν, χρυσὴν καὶ

λίβανον. Ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω εἰς τὸν Ἡρώδην ὅτε ἄγγελος Κυρίου ἐφάνη κατ' ὄναρ εἰς αὐτοὺς καὶ λέγει νὰ μὴ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν Ἡρώδην, ἀλλὰ δι' ἄλλης ὁδοῦ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς πατρίδας των. Οἱ μάγοι τότε ὑπήκουσαν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ ἀγγέλου καὶ ἐπέστρεψαν δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὴν πατρίδα των.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας διδασκόμεθα ὅτι ὅπως ὁ ἀστὴρ ὠδήγησε τοὺς μάγους πρὸς εὔρεσιν τοῦ Ἰησοῦ, οὕτω καὶ ἡ θεία χάρις ὀδηγεῖ τὸν ἀληθῆ χριστιανὸν εἰς τὸ νὰ γνωρίσῃ τὸν Κύριον.

Ῥητόν. — Καὶ προσκυνήτουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς, πάντα τὰ ἔθνη δουλεύουσιν αὐτῷ.

Ἡ γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἄπτέρῳ ἐδιδάσκοντο. Σὺ προσκυνεῖν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν· Κύριε δόξῃ σοι.

Φυγὴ εἰς Αἴγυπτον.

Ἀφ' οὗ οἱ μάγοι ἀνεχώρησαν, ἄγγελος Κυρίου ἔρχεται κατ' ὄναρ εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. «Ἰωσήφ, λάβε τὴν Μαρίαν καὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀναχώρησον ὅσον δύνασαι τάχιστα εἰς τὴν Αἴγυπτον διότι ὁ Ἡρώδης ζητεῖ νὰ φονεύσῃ τὸ παιδίον». Ὁ Ἰωσήφ ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ ἀγγέλου καὶ λαβὼν τὴν Μαρίαν καὶ τὸν Ἰησοῦν ἀνεχώρησε διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἡρώδης ἀνυπόμονος καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιέμενε τὴν ἐπάνοδον τῶν μάγων. Ἀλλὰ μάτην ἐκεῖνοι εὕρισκοντο ἤδη εἰς τὰς πατρίδας των. Ἐπὶ τέ-

λους ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ αὐτῶν διέταξε νὰ σφάξωσιν ἐν Βηθλεὲμ ἕλα τὰ παιδία ἀπὸ δύο ἐτῶν ἠλικίας καὶ κατωτέρω, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι μεταξὺ αὐτῶν θα ἐφρονεῦετο καὶ ὁ Ἰησοῦς. Ἡ διαταγὴ τοῦ Ἡρώδου ἐξετελέσθη καὶ 14 χιλ. παιδία ἐσφάγησαν. Δὲν παρήλθε πολὺς καιρὸς καὶ ὁ Ἡρώδης ἀπεθανεν ἔγινε δὲ ἡγεμὼν ὁ Ἀρχέλαος, ἕστις δὲν ἦτο κακὸς ὡς ἐκεῖνος. Ἀφ' οὗ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἡρώδου παρήλθεν ὁ κίνδυνος, ἄγγελος Κυρίου ἐνεφανίσθη πάλιν εἰς τὸν Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐπικνέλη εἰς τὴν Γαλιλαίαν, διότι ὁ Ἡρώδης εἶχεν ἀποθάνῃ. Ὁ Ἰωσήφ τότε παρέλαθε τὴν μητέρα καὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐπέστρεψεν ὀπίσω εἰς τὴν Ναζαρέτ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας βλέπομεν ποῦ φέρει τὸν ἄνθρωπον ἡ φιλαργία. Ὁ φίλαρχος ἄνθρωπος, ὡς ὁ Ἡρώδης, δὲν διστάζει καὶ τὰ μεγαλειότερα κακὰ νὰ πράξῃ διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀρχὴν. Ἀλλὰ συγχρόνως ἡ σωτηρία τοῦ Ἰησοῦ μᾶς διδάσκει ὅτι ὅταν τις ἔχη βροθὸν τὸν Θεὸν δὲν φοβεῖται τοὺς ἀνθρώπους.

Ρητά. — Φυλάσσει Κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει.

Φωνὴ ἐν Ραμᾶ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς, Ραχήλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἶσι.

Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετῆς ἐν τῷ ναφ

Κατ' ἔτος οἱ γονεῖς τοῦ Ἰησοῦ μετέβαινον εἰς Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἔ-

γινε δώδεκα ἐτῶν συμπαρέλαθον καὶ αὐτὸν καὶ μετ' ἄλλων συγγενῶν καὶ φίλων ἐκ τῆς Ναζαρέτ μετέδρασαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Μετὰ τὴν ἑορτὴν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία μετὰ τῶν λοιπῶν συνδημοστῶν τῶν ἐπέστρεψαν μεταβαίνοντες εἰς Ναζαρέτ. Καὶ δὲν εἶδον μὲν πλησίον τῶν τῶν Ἰησοῦν ἐνόμισαν ὅμως ὅτι ἐπορεύετο ἐμπρὸς μετὰ τῶν ἄλλων συνοδοιπόρων. Ὅτε ἕμως ἐπορεύθησαν μιᾶς ἡμέρας ὄρθρον καὶ δὲν εἶδον αὐτόν, ἠρώτησαν πάντας καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν πανταχοῦ ἀλλὰ δὲν τὸν εὔρον.

Τότε ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία πολὺ λυπημένοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐκεῖ, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ ἐζήτησαν αὐτόν, εὔρον αὐτὸν ἐπὶ τέλους ἐν τῷ ναφ ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων ἀκούοντα καὶ ἐρωτῶντα αὐτοῦ. Ὅσοι δὲ ἐθαύμαζον διὰ τὴν σοφίαν αὐτοῦ. «Υἱέ μου», εἶπε τότε ἡ Μαρία, «ἐγὼ καὶ ὁ Ἰωσήφ πλήρεις λύπης σὲ ἐζητοῦμεν. Τί ἐπραξάσῃς;» «Διατί νὰ μὲ ζητεῖτε», ἀπήντησεν τότε ὁ Ἰησοῦς, «δὲν ἠξεύρατε ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶμαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου;» Τότε ὁ Ἰησοῦς ὑπήκουσεν εἰς τοὺς γονεῖς του καὶ ἐπανήλθε μετ' αὐτῶν εἰς Ναζαρέτ, ἔπειτα προσέκοπτε καὶ κατὰ τὴν ἠλικίαν καὶ τὴν σοφίαν καὶ εἶχε χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι πρέπει, ὅπως ὁ Ἰησοῦς νὰ μεταβαίνωμεν εἰς τὸν ναόν, καὶ νὰ ὑποτασσώμεθα ὅπως αὐτὸς εἰς τοὺς γονεῖς μας.

Ρητά. — Κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου.

Τὰ τέκνα ὑπακούετε ταῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον.

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής.

Ὁ Ἰωάννης ὁ υἱὸς τοῦ Ζαχαρίου ἀφ' οὗ ἐγένετο ἀνὴρ, ἦλθεν εἰς τὴν περίξ τοῦ Ἰορδάνου χώραν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας καὶ ἤρχισε νὰ κηρύττῃ βάπτισμα μετανοίας λέγων· «Μετανοεῖτε, διότι ἐπλησίασεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Πλῆθος ἀπειρον τότε ἤρχετο εἰς τὸν Ἰωάννην καὶ ἐξομολογούμενον τὰς ἁμαρτίας του ἐβαπτίζετο ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην. Συνεβούλευε δὲ αὐτοὺς νὰ κάμωσι καρποὺς ἀξίους μετανοίας διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν μέλλουσαν ὄργην. «Ἴδου ἡ ἀξίνη», ἔλεγε, «κεῖται εἰς τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου καὶ πᾶν δένδρον, τὸ ὁποῖον δὲν κάμνει καλὸν καρπὸν κόπτεται καὶ ρίπτεται εἰς τὸ πῦρ». Τότε πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ ἠρώτων τὸν Ἰωάννην λέγοντες τί νὰ κάμωσι διὰ νὰ σωθῶσιν· ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν· «ὅστις ἔχει δύο χιτῶνας ἅς δώσῃ τὸν ἓνα εἰς τὸν μὴ ἔχοντα, καὶ ὅστις ἔχει τροφὰς ἅς πράξῃ τὸ αὐτό». Ἦλθον τότε πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ τελῶναι διὰ νὰ βαπτισθῶσι καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· «Διδάσκαλε, τί νὰ κάμωμεν διὰ νὰ σωθῶμεν;» «Μὴ πράττετε περισσότερα ἀφ' ὅ,τι ὁ νόμος διατάσσει», εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰωάννης. Πρὸς δὲ τοὺς στρατιώτας ἔλεγε νὰ μὴ πιέζωσι κανένα, ἀλλὰ νὰ ἀρκῶνται εἰς τὸν μισθόν των. Πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ ἐνόμισαν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ περιμένεμενος Μεσσίας καὶ ἐστάλησαν ἐξ Ἱερουσαλήμ ἱερεῖς, οἵτινες ἠρώτησαν ἂν αὐτὸς ἦτο ὁ Χριστὸς ἢ ὁ Ἡλίας ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν προφητῶν. «Οὔτε ὁ Χριστὸς, οὔτε ὁ

Ἡλίας, οὔτε ἄλλος τις τῶν προφητῶν εἶμαι», ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης· «εἶμαι μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἦλθον νὰ ἐτοιμάσω τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου. Ἐγὼ βαπτίζω ὑμᾶς μόνον με ὕδωρ, ἀλλὰ μετ' ἐμὲ ἔρχεται ἄλλος ἰσχυρότερος, τοῦ ὁποῖου δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ λύσω τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων του· οὗτος θέλει βαπτίσῃ ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ». Τοιαῦτα ἐδίδασκεν ὁ Ἰωάννης μένων ἐν τῇ ἐρήμῳ, φορῶν ζώνην δερματίνην καὶ τρεφόμενος με μέλι ἄγριον καὶ ἀκρίδας.

Συμπέρασμα.—Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαθαίνομεν ὅτι πρῶτιστον καθήκον ἡμῶν εἶναι νὰ μετανοήσωμεν διὰ τὰ ἁμαρτήματά μας· προσέτι ὀρείλομεν νὰ μιμηθῶμεν τὸν Ἰωάννην, ὡς πρὸς τὴν λιτότητα καὶ τὴν ὀλιγάρκειαν.

Ρητά.—Μετανοήσατε καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄρεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ λήψεσθε δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.

Ὁ Ἰησοῦς βαπτιζόμενος πειράζεται.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἰωάννης ἔζη ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐβάπτιζε τοὺς προσερχομένους, ὁ Ἰησοῦς ἦτο τριάκοντα ἐτῶν. Ἦλθε λοιπὸν ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ ἐζήτηε νὰ βαπτισθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου.

Ὁ Ἰωάννης ὅμως ἠρνεῖτο λέγων· «ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην νὰ βαπτισθῶ ὑπὸ σοῦ καὶ σὺ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ;» «Ἄφες ταῦτα», εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. «Ἡμεῖς πρέπει νὰ ἐκπλη-

ρώσωμεν πάσαν δικαιοσύνην». Τότε ὁ Ἰωάννης ἐκὼν ἄκω· συγκατατέθη νὰ βαπτίσῃ τὸν Ἰησοῦν. Ἄφ' οὗ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ὕδατος ἠνοιξαν οἱ οὐρανοὶ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν εἶδει περιστερᾶς κατέβη, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· φωνὴ δὲ ἠκούσθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσα. «Οὗτος εἶνε ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ ἠδόκησα».

Μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ Ἰησοῦς μετέβη εἰς τὴν ἔρημον. Ἐκεῖ δὲ ἀφ' οὗ ἐνήστευσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας ἐπεινάσεν. Τότε παρουσιάσθη ὁ διάβολος καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἄν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ διάταξον νὰ γίνωσιν οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτος». Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν εἰς αὐτόν. «Εἶνε γεγραμμένον ἔτι ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ ζήσῃ μόνον δι' ἄρτου, ἀλλὰ διὰ παντὸς λόγου ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ ἐξερχόμενου». Τότε ὁ διάβολος ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸ πτερύγιον τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν. «Ἐὰν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ πέσον κάτω, καὶ ὁ Θεὸς θὰ διατάξῃ τοὺς ἀγγέλους σου νὰ σὲ λάβωσιν εἰς τὰς χεῖράς των χωρὶς νὰ πάθῃς κακόν τι». «Εἶνε γεγραμμένον», λέγει πάλιν εἰς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, «νὰ μὴ πειράζῃς Κύριον τὸν Θεόν σου». Τελευταῖον ἔφερεν αὐτὸν εἰς ἕρως ὑψηλὸν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ἕλας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τῷ λέγει· «Ἔλα ταῦτα θὰ σοὶ δώσω, ἂν με προσκυνήσῃς». «Ἵπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ», λέγει τότε πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· «διότι εἶνε γεγραμμένον Κύριον τὸν Θεόν σου νὰ προσκυνήσῃς καὶ αὐτὸν μόνον νὰ λατρεύσῃς». Ὁ διάβολος τότε ἠναγκάσθη νὰ ἀφήσῃ αὐτόν, ἐλθόντες δὲ ἄγγελοι ὑπηρέτουν τὸν Ἰησοῦν.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀρείλωμεν νὰ ἐκπληρώμεν πᾶν ὅ,τι λέγει ὁ νόμος, ὅπως ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἂν καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ συγκατατέθη νὰ βαπτισθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου.

Ὁρείλωμεν προσέτι νὰ μιμώμεθα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν καὶ νὰ ἀνθιστάμεθα εἰς πάντα πειρασμὸν λέγοντες ὡς ἐκεῖνος· «Ἵπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ».

Ῥητά — Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου, Κύριε, ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη προσκύνησις· τοῦ γὰρ Γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει σοὶ ἀγαπητὸν σε υἱὸν ὀνομάζουσα· καὶ τὸ πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς ἐβεβαίον τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ ἐπιφανὴς, Χριστέ ὁ Θεός, καὶ τὸν κόσμον φωτίσας δόξα σοι.

Ἐπεφάνης σήμερον τῇ εἰκουμένῃ, καὶ τὸ φῶς σου, Κύριε, ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς, ἐν ἐπιγνώσει ὑμναῶντάς σε. Ἦλθες, ἐφάνης τὸ φῶς τὸ ἀπόσιτον.

Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζῆσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.

Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώραν. Ἄμα δὲ εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν ὁ Ἰωάννης εἶπεν· «Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου». Ἀμέσως τότε δύο ἐκ πῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σίμωνος Πέτρου ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς «τί ζητεῖτε»; ἠρώτησεν· ἐκεῖνοι δὲ ἀπήντησαν· «διδάσκαλε, ποῦ μένεις», «Ἐλθετε καὶ ἴδετε» λέγει τότε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. Τότε οἱ μαθηταὶ ἐλθόντες ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην πλησίον του. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀνδρέας εὗρων τὸν

ἀδελφόν του Σίμωνα πλήρης χαρᾶς λέγει πρὸς αὐτόν· «εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν». Ὁ Σίμων τότε ἠκολούθησε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἦλθον ἀμφότεροι πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Μόλις δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ τῷ λέγει· «Σὺ εἶσαι ὁ Σίμων ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωανᾶ. Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ὀνομάζῃσαι Πέτρος». Τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Φίλιππον καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «ἀκολουθεῖ μοι». Ὁ δὲ Φίλιππος ὑπήκουσεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ. Εὐρῶν δὲ ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ λέγει πρὸς αὐτόν· «εὗρήκαμεν τὸν ἐκ Ναζαρέτ Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ τέκτονος Ἰωσήφ». Ὁ Ναθαναὴλ τότε λέγει· «Δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀγαθόν τι ἐκ Ναζαρέτ»; «Ἐρχου καὶ ἴδε», ἀπήντησε τότε πρὸς αὐτὸν ὁ Φίλιππος, καὶ ὁ Ναθαναὴλ ἠκολούθησεν αὐτόν. Μόλις δὲ εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν ἐρχόμενον λέγει ὁ Ἰησοῦς· «Ἴδού ὁ Ἰσραηλίτης ἐν τῷ στόματι τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει δόλος». «Καὶ πόθεν μὲ γνωρίζεις»; εἶπε τότε ὁ Ναθαναὴλ. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «πρὶν ὁ Φίλιππος σὲ καλέσῃ σὲ εἶδον καθήμενον ὑποκάτω τῆς συκῆς. Ὁ Ναθαναὴλ τότε ἐκθαμβὸς λέγει· «Διδάσκαλε, σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ». «Ἐπίστευσας εἶπε τότε ὁ Ἰησοῦς διότι σοὶ εἶπον ὅτι σὲ εἶδον ὑποκάτω τῆς συκῆς. Ὡὰ ἴδῃς ἀκόμη μεγαλείτερα».

Οὗτοι ἦσαν οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ.

Συμπέρασμα. — Ἐν τῶν ἀνωτέρω μαθάνομεν ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει τὴν καρδίαν καθαράν γνωρίζει τὸν Θεόν, ὅπως ὁ Ναθαναὴλ ἐγνώρισε μακρόθεν τὸν Ἰησοῦν.

Ρητά.— Ἐγὼ εἶμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Ἴδε ὁ ἀμὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἀδικίαν τοῦ κόσμου.

• Ὁ ἐν Κανᾷ γάμος.

Μετὰ τὸ ἐν Ἰορδάνῃ βάπτισμα ὁ Ἰησοῦς περιήρχετο τὰς πόλεις καὶ κώμας τῆς Γαλιλαίας καὶ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἐδίδασκε τὸν λαόν. Δὲν ἤρκειτο δὲ μόνον νὰ διδάσκῃ τὸν λαόν, ἀλλὰ πολλάκις καὶ διὰ διαφόρων ἔργων ἀπεδείκνυεν ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι ἐστάλη ὑπ' αὐτοῦ διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον. Ἡμέραν τινὰ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐγένετο γάμος, εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν προσκεκλημένοι ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Μετὰ τὸ μυστήριον οἱ προσκεκλημένοι ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν, ἵνα φάγωσιν. Ὅτε δὲ ὁ οἶνος ἐσώθη, ἔρχεται πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ τῷ λέγει· «ὁ οἶνος ἐσώθηκαὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὕρωμεν οὐδαμοῦ». Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς τοὺς ὑπηρέτας νὰ γεμίσωσιν ὕδατος ἐξ μεγάλας λιθίνας ὑδρίας, αἱ ὁποῖαι εὗρισκοντο ἐκεῖ, καὶ νὰ φέρωσι ταύτας πρὸς αὐτόν. Οἱ ὑπηρέται ὑπήκουσαν καὶ γεμίσαντες τὰς ὑδρίας ὕδατος ἔφερον αὐτάς πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἀμέσως τότε ὁ Ἰησοῦς ἠϋλόγησεν αὐτάς καὶ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας τὰ ἀντλήσωσιν· ἐκεῖνοι δὲ καὶ ὁ ἀρχιτερίκλινος ἔκπληκτοι εἶδον ὅτι τὸ ὕδωρ εἶχε μεταβληθῆ εἰς οἶνον.

Τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς, διὰ τὸ ὅποιον ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Συμπέρασμα. — Ἐν τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὁ Ἰησοῦς

διὰ τῆς παρουσίας του εἰς τὸν γάμον ἤγινε τὸ μυστήριον τοῦτο.
Διδασκόμεθα προσέτι ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἦτο πεπεισμένη
περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ υἱοῦ τῆς καὶ ἐγνώριζεν ὅτι θὰ μεταβάλη
τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον.

Ρητὰ — Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου
κέκλυμένοι.

Αὐτὰ τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ
μου μὲ ἀπέσταλκεν.

Πλούσιοι ἐπτώχευταν καὶ ἐπέιναν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν
Κύριον ἐκ ἐλαττωθῆτονται παντὸς ἀγαθοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις.

Μετέδαινέ ποτε ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Γαλιλαίαν. Διερχόμενος δὲ διὰ τῆς Σαμαρείας ἔφθασε περὶ
τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν πόλιν Σιχάρ καὶ ἐκάθισε πλησίον
τῆς πηγῆς τοῦ Ἰακώβ, διὰ νὰ ἀναπαυθῆ, οἱ δὲ μαθηταὶ
του μετέβησαν εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ἀγοράσωσι τροφάς.
Ἐν ᾧ δὲ ἐκάθητο μόνος παρὰ τὴν πηγὴν, ἤλθε γυνὴ τις
Σαμαρεῖτις ἵνα ἀντλήσῃ ὕδωρ. Ὁ Ἰησοῦς τότε λέγει πρὸς
αὐτήν· «δός μοι νὰ πῖω ὕδωρ». Ἐκείνη ὁμῶς ἀπήντησε·
«πῶς τολμᾷς Ἰουδαῖος ἀνὴρ νὰ ζητήσῃς παρ' ἐμοῦ ὕδωρ;
ἢ ἀγνοεῖς ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν ὑπάρχει μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ
Σαμαρειτῶν». «Ἐὰν ἐγνώριζες, λέγει πρὸς αὐτήν ὁ Ἰησοῦς,
ποῖος εἶναι ὁ ζητῶν ὕδωρ, σὺ θὰ ἐζήτησες παρ' αὐτοῦ καὶ
θά σοι ἐδίδεν ὕδωρ ζῶν». Ἡ γυνὴ μὴ ἐννοήσασα τοὺς
λόγους τοῦ Ἰησοῦ, «ἀλλά, κύριε, εἶπεν, οὔτε ἀντλήμιχ ἔχεις
καὶ τὸ φρέαρ εἶνε πολὺ βαθύ». «Ὅστις πίνει ἐκ τοῦ ὕδατος

τούτου, ἐπανέλαθεν ὁ Ἰησοῦς, θὰ διψήσῃ καὶ πάλιν, ἀλλ'
ὅστις πίνει ἐκ τοῦ ὕδατος, τὸ ὅποιον ἐγὼ θὰ σοι δώσω δὲν θὰ
διψήσῃ ποτέ». «Κύριε, εἶπε πάλιν ἡ Σαμαρεῖτις, δός μοι λοι-
πὸν νὰ πῖω ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου καὶ διὰ νὰ μὴ διψῶ ποτε
καὶ διὰ νὰ μὴ ἔρχωμαι ἐνταῦθα καὶ ἀντλῶ ἐκ τοῦ φρέατος
τούτου».

Ἡ Σαμαρεῖτις ἦτο πολὺ ἀμαρτωλὴ· ἐκ τούτου δὲ
ἔλαθεν ἀφορμὴν ὁ Ἰησοῦς νὰ ἐλέγξῃ τὸν ἀμαρτωλὸν τῆς
βίον διὰ νὰ διορθώσῃ αὐτήν. Ὅτε δὲ ἡ Σαμαρεῖτις μετ' ἐκ-
πλήξεως ἤκουσε παρὰ τοῦ Ἰησοῦ πράγματα, τὰ ὁποῖα μόνη
αὐτὴ ἐγνώριζεν, ἀνεφώνησε μετὰ θαυμασμοῦ· «Κύριε,
ἀναμφιβόλως θὰ εἶσαι τις ἐκ τῶν προφητῶν. Εἰπέ μοι,
λοιπὸν ποῦ πρέπει νὰ λατρεύωμεν τὸν Θεόν, εἰς τὸ ὅρος
Γαριζὶν, ὅπως ἡμεῖς πιστεύομεν, ἢ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὡς
λέγετε ὑμεῖς οἱ Ἰουδαῖοι»; Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει· «Γύναι,
πίστευσον ὅτι ἡ ὥρα πλησιάζει, καθ' ἣν πάντες θὰ προσκυ-
νῶσι τὸν Θεὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ καὶ πανταχοῦ·
διότι ὁ Θεὸς εἶνε πνεῦμα καὶ εἶνε πανταχοῦ παρών.
Οὔτε λοιπὸν ἐν Γαριζὶν οὔτε ἐν Ἱερουσαλήμ πρέπει νὰ
προσκυνῶμεν τὸν Θεὸν ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πάντοτε πρέπει
νὰ λατρεύωμεν αὐτόν». «Γνωρίζω, κύριε, ὅτι ὅλα ταῦτα
θὰ διδάξῃ εἰς ἡμᾶς ὁ Μεσσίας, τὸν ὅποιον περιμένομεν»,
ἐπανέλαθεν ἡ Σαμαρεῖτις. Ὅτε ὁμῶς ἤκουσεν ὅτι αὐτὸς
εἶνε ὁ Μεσσίας, ἐκθαμβος ἀφήσασα τὴν ὑδρίαν ἔτρεξε
θρομαίως εἰς τὴν πόλιν ἐνθα ἀνήγγειλε τὰ καθ' ἕκαστα. Ἐν
τῇ μετὰ ἤλθον καὶ οἱ μαθηταὶ φέροντες τροφάς καὶ πα-
ρεκάλουν τὸν Ἰησοῦν νὰ φάγῃ· ἐκεῖνος ὁμῶς εἶπε· «τροφὴ
ἰδική μου εἶνε νὰ κάμνω τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου καὶ

SISMANOGLIO

νά τελειώσω ὅσον δύναμι ταχύτερον τὸ ἔργον μου».

Τότε πολλοὶ ἐκ τῆς πόλεως Σιχαῆμ ἐλθόντες ἔπεισαν τὸν Ἰησοῦν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἔμεινεν ἐπὶ δύο ἡμέρας ἐκεῖ καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀφείλομεν ὡς ἡ ἁμαρτωλὴ Σαμαρεῖτις νὰ πιστεύωμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζητῶμεν παρ' αὐτοῦ ζωὴν ὑψίστην, δηλ. τὸ ζωοποιὸν πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου μόνου δυνάμεθα νὰ σβύσωμεν τὴν δίψαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ νὰ γίνωμεν κληρονόμοι τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ὁσαύτως ὅτι πρέπει νὰ προσκυνῶμεν τὸν Θεὸν οὐχὶ μόνον δι' ἐξωτερικῶν τύπων, ἀλλὰ ἐκ καθαρᾶς καρδίας.

Ρητά. — Ὅς ἂν πίνη ἐκ τοῦ ὕδατος, οὐ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα.

Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

Ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλικοῦ.

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς μετέβαινεν ἐκ τῆς Σαμαρείας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἦλθε πάλιν εἰς Κανὰ. Ἐκεῖ δὲ ἦλθεν ἐκ Καπερναοῦμ ἄνθρωπός τις τοῦ βασιλέως καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Κύριε, ὁ υἱός μου ἀσθενεῖ βαρέως καὶ φόβος μέγας ὑπάρχει μήπως ἀποθάνῃ· ἐλθέ, σε παρακαλῶ, εἰς Καπερναοῦμ, ὅπως θεραπεύσῃς αὐτόν». Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἰπαγε καὶ ὁ υἱός σου ζῆ». ὁ δὲ Βασιλικὸς ἐπίστευσεν καὶ ἀνεχώρησεν. Πρὶν δ' ἀκόμη φθάσῃ εἰς τὴν πόλιν, ἦλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ οἱ δοῦλοι του καὶ πλήρεις χαρᾶς λέγουσιν εἰς αὐτόν· «Κύριε ὁ υἱός σου ζῆ». Τότε ὁ Βασιλικὸς ἠρώτησεν τοὺς ὑπηρέτας κατὰ ποίαν

ᾠραν ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός· ὅτε δὲ οἱ ὑπηρέται εἶπον αὐτῷ ὅτι χθὲς κατὰ τὴν ἐβδόμην, ἀνεμνήσθη ὅτι κατ' ἐκαίνην ἀκριβῶς τὴν ᾠραν καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Καπερναοῦμ, διότι ὁ υἱός του ζῆ. Τότε ὁ πατήρ πλήρης χαρᾶς μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν, ἐνθα εὔρε τὸν υἱόν του ὑγιαίνοντα. Αὐτὸς δὲ καὶ ὄλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα, ὅτι ὅπως ὁ Θεὸς εἶνε πανταχοῦ παρών, οὕτω καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ φέρει πανταχοῦ ἀρκεῖ μόνον νὰ πιστεύῃ τις εἰς αὐτόν.

Ρητά. — Ἐπικάλουσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως καὶ ἐξελοῦμαι σε καὶ δοξάσεις με.

Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ περροτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

Εὐθύς ὁ λόγος τοῦ Κυρίου καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει.

Ἡ ἀλεεία τοῦ Πέτρου.

Ἡμέραν τινα ὁ Ἰησοῦς ἐκάθητο παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ καὶ ἐδίδασκε τὸν λαόν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πλῆθος ἦτο πολὺ, ὁ Ἰησοῦς διὰ νὰ γίνηται μᾶλλον ἀκουστός εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀλιευτικὸν πλοιάριον τοῦ Πέτρου, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐξηκολούθησεν τὴν διδασκαλίαν του. Μετὰ τὸ τέλος δὲ διέταξε τὸν Πέτρον νὰ ἀνοιχθῇ εἰς τὸ πέλαγος καὶ νὰ ρίψῃ τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν. «Κύριε, ἀπήντησεν ὁ Πέτρος, ἔλην τὴν νύκτα ἐκοπιᾶζομεν ἀλι-

εύοντες ἀλλ' οὐδὲ ἓνα ἰχθύν ἤλκεισαν. Ἄλλ' ἀφ' οὗ θέλετε τοῦτο, ἰδοὺ ἐκτελῶ τὴν ἐπιθυμίαν σας», καὶ πλεύσας βαθύτερον ἔρριψε τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅτε δὲ μετὰ τινα λεπτὰ ἤρχισαν νὰ ἀνασύρῃσι ταῦτα, τοσοῦτον πλῆθος ἰχθύων εἶχε συλληφθῆ, ὥστε ἐκινδύνευον νὰ σχισθῶσιν.

Τότε ὁ Πέτρος ἐκθαμβος ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν. «Ἐξέλθε ἀπὸ ἐμοῦ, Κύριε, διότι εἶμαι ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος». «Μὴ φοβοῦ εἶπε τότε πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· εἰς τὸ ἐξῆς θὰ εἶσαι ἁλιεὺς ἀνθρώπων.

Τότε ὁ Πέτρος καὶ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης ἀφήσαντες τὸ πλοῖον ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν».

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι, ὅ,τι εἶνε δύσκολον ἢ καὶ ἀδύνατον εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἶνε εὐκολώτατον εἰς τὸν Θεόν. Ὅ,τι δὲ ὁ Πέτρος δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον νύκτα, ἔκαμε τοῦτο ὁ Ἰησοῦς εἰς μίαν στιγμὴν.

Ρητά. — Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε.

Πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἀνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων.

Ὁ Ἰησοῦς ἠσυχάζει τὴν θάλασσαν.

Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του ἐμβὰς εἰς πλοῖον διέπλεε τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Κατὰ δὲ τὸν πλοῦν, ἐν

ᾧ ὁ Ἰησοῦς ἐκοιμάτο, ἔπνευσεν ἄνεμος σφοδρότατος καὶ τρικυμία μεγάλη ἠγέρθη ἐν τῇ λίμνῃ. Τοσοῦτον δὲ ὑψηλὰ καὶ φοβερὰ ἠγείροντο τὰ κύματα, ὥστε τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε νὰ καταποντισθῇ.

Οἱ μαθηταὶ τότε τοῦ Ἰησοῦ βλέποντες τὸν κίνδυνον ἐντρομοὶ ἔδραμον πρὸς αὐτόν καὶ τὸν ἐξύπνησαν λέγοντες· «Κύριε σῶσον ἡμᾶς· πνιγόμεθα». Ὁ Ἰησοῦς ἐγερθεὶς ἐπέπληξεν αὐτοὺς εἰπὼν· «διατί εἴσθε τόσον ὀλιγόπιστοι καὶ δειλοί»; διέταξε δὲ τὴν τρικυμίαν νὰ παύσῃ καὶ ἀμέσως οἱ ἄνεμοι ἔπαυσαν καὶ τὴν φοβερὰν τρικυμίαν διεδέχθη ἄκρα γαλήνη. Διαπλεύσαντες μετὰ ταῦτα ἐν ἡσυχίᾳ τὴν λίμνην ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι εἰς πάντα κίνδυνον ἀρείλομεν νὰ προστρέχωμεν καὶ ζητῶμεν βοήθειαν παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Ρητά. — Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

Πάντα τὰ ἔλη κροτήσατε χεῖρας, ὅτι Κύριος ὑψίστος, φοβερός, βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

Ὁ παραλυτικός.

Ἐδίδακτεν ἡμέραν πινὰ ὁ Ἰησοῦς ἐν Καπερναοῦμ ἐντὸς οἰκίας τινός, ὅπου τοσοῦτον πλῆθος συνήχθη, ὥστε ἡ οἰκία ἐπληρώθη. Τότε ἔφερον πρὸς αὐτόν παραλυτικόν τινα ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἵνα θεραπεύσῃ αὐτόν ὁ

SISMANNOS GILIO

Ἰησοῦς. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἕνεκα τοῦ πολλοῦ πλήθους δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν διὰ τῆς θύρας, ἀνέβησαν ἐπὶ τῆς στέγης καὶ ἀφαιρέσαντες μέρος αὐτῆς κατέβιβασαν ἐκεῖθεν τὸν παραλυτικὸν μὲ τὸν κράββατόν του ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ μέσῳ τῆς οἰκίας. Τότε δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν μεγάλην αὐτοῦ πίστιν εἶπεν· «Ἐχε θάρρος θὰ συγχωρηθῶσιν αἱ ἁμαρτίαι σου». Ἦσαν δὲ ἐκεῖ καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οἵτινες ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰησοῦ διανοοῦντο καθ'ἑαυτοὺς λέγοντες. «Τίς ἄρα εἶνε οὗτος καὶ συγχωρεῖ ἁμαρτίας»; Ὁ Ἰησοῦς ἠνέησε τοὺς κακοὺς αὐτῶν διαλογισμοὺς καὶ στραφείς πρὸς αὐτοὺς εἶπε. «Τί εἶνε εὐκολώτερον νὰ εἶπω εἰς τὸν ἀσθενῆ, συγχωροῦνται αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ σήκωσον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει»; Μάθετε λοιπὸν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας, καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὸν παραλυτικὸν λέγει. «Σηκώθητι, λάβε τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει».

Εὐθὺς δὲ ὁ παραλυτικὸς ἐξῆλθε καὶ διῆλθεν ἐν μέσῳ πάντων, οἵτινες ἐθαύμαζον καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες· «οὐδέποτε παρόμοιον γεγονός εἶδομεν».

Συμπέρασμα.—Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τοὺς ἐν πίστει προσερχομένους· συγχωρεῖ δὲ πρῶτον τὰς ἁμαρτίας τοῦ πάσχοντος καὶ ἔπειτα θεραπεύει τὰς σωματικὰς αὐτοῦ ἀσθενείας.

Ῥητόν.— Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

Τὸ θυγάτριον τοῦ Ἰαίρου.

Ἐν ᾧ ἡμέραν τινὰ ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκεν, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἀρχισυνάγωγος ὀνομαζόμενος Ἰάειρος καὶ λέγει· «Κύριε, τὸ θυγάτριόν μου πνέει τὰ λοιθία· ἐλθέ, σὲ παρακαλῶ, νὰ ἐπιθέσης τὰς χεῖράς σου ἐπ' αὐτὸ ἵνα ἰαθῇ· τότε ὁ Ἰησοῦς ἐκίνησε μετὰ τῶν μαθητῶν του πορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰαίρου, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πολλοῦ πλήθους, ὅπερ ἠκολούθει αὐτόν, δὲν ἠδύνατο νὰ βαδίζῃ ταχέως. Εἰς μικρὰν δὲ ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ ἀρχισυναγώγου ἀπόστασιν ἔρχεται ὁρμαῖος ὑπηρέτης τις καὶ λέγει· «κύριε, τὸ θυγάτριόν σου ἀπέθανε καὶ μὴ ὑποβάλης εἰς κόπον τὸν διδάσκαλον». Μόλις ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰάειρος καὶ δάκρυα ἔρρευσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Τότε λέγει πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· «μὴ φοβεῖ, πίστευε καὶ ἡ θυγάτηρ σου θὰ σωθῇ». Ὅτε δὲ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς τοὺς γονεῖς τῆς παιδίσκης· «μὴ κλαίετε, ἡ θυγάτηρ σας δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ κοιμάται». Οἱ δὲ παρευρισκόμενοι περιεγέλων τὸν Ἰησοῦν, βλέποντες πραγματικῶς ὅτι ἡ παιδίσκη ἦτο νεκρά. Τότε ὁ Ἰησοῦς διέταξε νὰ ἐξέλθωσιν ἅπαντες ἐκ τῆς οἰκίας καὶ ἔμεινε μόνος μετὰ τῶν γονέων τῆς κόρης καὶ τῶν μαθητῶν του, Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου· πλησιάσας δὲ πρὸς τὴν κλίνην τῆς νεκρᾶς, ἔλαβεν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ εἶπε· «Κόρη, σηκώθητι»· καὶ παρευθὺς ἡ νεκρὰ ἀνέστη.

Τότε ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι ἔμειναν ἐκπληκτοὶ διὰ τὸ

γεγονός, ὃ δὲ Ἰησοῦς παρήγγειλε νὰ μὴ εἰπωσιν εἰς αὐ-
θένα τοῦτο.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὁ Ἰη-
σοῦς εἶνε πλήρης ἀγάπης καὶ εὐσπλαγγνίας πρὸς τοὺς πάσχοντας.
Ὁ θάνατος εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε ἄλλο τι, ἢ
γλυκὺς ὕπνος. Ὅπως δὲ ἀνέστησε τὸ θυγάτριον τοῦ Ἰαίριου, οὕτως
ἢ ἀναστήσει καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.

Ρητά. — Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε καὶ εὕρησεται·
κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέ-
ψουσιν.

•Ο ἐν Ναῦν νεανίας.

Ὁ Ἰησοῦς καθ' ἑκάστην περιερχόμενος τὰς πόλεις
καὶ κώμας ἐδίδασκε τὸν λαὸν καὶ διὰ διαφόρων θαυμάτων
ἐδείκνυε τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ καταγωγὴν. Ἡμέραν δὲ τινα
πορευόμενον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν
Ναῦν, ἠκολούθει ἀπειρον πλῆθος. Μόλις ἐπλησίασαν εἰς
τὴν πόλιν τῆς πόλεως καὶ λαὸς πολὺς ἐξήρχετο ἐξ
αὐτῆς συνοδεύων τὴν ἐκφορὰν νεανίου τινός. Παρὰ τὸ
φέρετρον δὲ τοῦ νεκροῦ γυνὴ ὀδυρομένη καὶ κλαίουσα ἐτιλ-
λε τὴν κόμην αὐτῆς. Ἦτο ἡ μήτηρ τοῦ νεανίου, ἣτις
ἔκλαιε τὸν μονογενῆ αὐτῆς υἱόν.

Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς τὴν εὐσπλαγγνίσθη καὶ εἶπε·

«Γύναι, μὴ κλαίεις», καὶ ἀνέστησε τὸν υἱὸν τῆς, τὸν ὀπίσθιον·
καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτήν. Φόβος μέγας κατέλαβε τότε ὁ-
λους τοὺς παρόντας, οἵτινες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες,
ὅτι μέγας προφήτης ἐγεννήθη ἐν τῇ Ἰσραήλ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὁ Ἰησοῦς
ἀγαπᾷ καὶ εὐσπλαγγνίζεται τοὺς δυστυχεῖς, ὅπως εὐσπλαγγνίσθη
τὴν χήραν καὶ ἀνέστησε τὸν μονογενῆ αὐτῆς υἱόν.

Ρητόν. — Τοῦ Κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου.

•Η παραβολὴ τοῦ σπορέως.

Πολλάκις ὁ Ἰησοῦς διὰ νὰ καταστήσῃ τὴν διδα-
σκαλίαν του σαφεστέραν εἰς τὸν λαὸν ἐδίδασκε διὰ
παραβολῶν. Εἶνε δὲ αἱ παραβολαὶ πλασταὶ ἢ ἀλληγο-
ρικαὶ διηγήσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν λέγει τις,
ἄλλα δὲ ἐννοεῖ. Ἡμέραν τινα λοιπὸν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς
παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος εἶπε τὴν ἐξῆς παρα-
βολήν. «Γεωργός τις ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν του νὰ σπείρῃ·
καὶ μέρος μὲν τοῦ σπόρου ἔπεσεν ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπου κα-
τέβησαν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγον αὐτόν, μέ-
ρος ἔπεσεν εἰς πετρώδη γῆν, ὅπου ἐβλάστησε μὲν κατ'
ἀρχὰς ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἰκμάδα, μόλις αἱ ἀκτῖνες τοῦ
ἡλίου εἶδον αὐτὸν ἐξηράνθη, μέρος δὲ ἔπεσεν ἐν μέσῳ ἀ-
κανθῶν, καὶ ἐβλάστησε μὲν, ἀλλ' αἱ ἀκανθαὶ ἀξήθεισαι
κατέπνιξαν αὐτόν, καὶ τέλος μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσεν εἰς
γῆν εὐφορον καὶ παχεῖαν, ὅπου ἐβλάστησε καὶ ἔφερε καρ-

πὸν ἄλλου μὲν τριακονταπλάσιον, ἄλλου δὲ πεντηκονταπλάσιον».

Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἠνόησαν, ἠρώτησαν αὐτόν, τί σημαίνει ἡ παραβολὴ αὕτη; Ἐκεῖνος τότε ἐξήγησεν αὐτὴν καὶ λέγει· «Γεωργὸς εἶνε αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ ὅσοι καθόλου κηρύττουσι τὸ Εὐαγγέλιον, σπόρος εἶνε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἢτοι τὸ Εὐαγγέλιον, γῆ δὲ εἶνε ἡ καρδιά τῶν διαφόρων ἀνθρώπων. Πρὸς τὴν ὁδὸν ὁμοιάζουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἕνεκα τῶν πολλῶν ἁμαρτιῶν ἔχουσι πεπορωμένην τὴν καρδίαν καὶ δὲν δύνανται νὰ δεχθῶσι τοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγελίου· πρὸς τὴν πετρώδη γῆν ὁμοιάζουσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες δέχονται μὲν τὸν θεῖον λόγον καὶ πιστεύουσιν, ἀλλ' ἡ πίστις αὐτῶν δὲν εἶνε στερεὰ καὶ ἐξαφανίζεται, ὡς ξηραίνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὸ φυτόν, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει ἰκμάδα· πρὸς τὴν ἀκανθώδη γῆν ὁμοιάζουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἵτινες δέχονται τὸν θεῖον λόγον καὶ βλαστάνει οὗτος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, ἀλλ' αἱ ὕλικαι μέριμναι καὶ φροντίδες πρὸς τὰς ὁποίας εἶνε ἐστραμμένοι, καταπνίγουσι τὸν σπόρον τοῦ θείου λόγου, ὡς αἱ ἀκανθοὶ τὸν σπόρον τοῦ γεωργοῦ. Τέλος πρὸς τὴν γόνιμον καὶ εὐφορον γῆν ὁμοιάζουσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες δέχονται τὸν θεῖον λόγον, ῥιζώνει οὗτος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, καρποφορεῖ, καὶ ὁδηγεῖ αὐτοὺς εἰς πᾶν ἔργον καλόν.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῆς ἄνω παραβολῆς τοῦ Κυρίου διδασκόμεθα ὅτι πρέπει νὰ παρασκευάζωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Εὐαγγελίου, νὰ ἀποβάλλωμεν πάσας τὰς βιωτικὰς ἡμῶν μερίμνας καὶ φροντίδας, νὰ πιστεύωμεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγ.

γγελίου, διότι τότε καὶ μόνον δύνανται νὰ καρποφορήσωσιν οὗτοι, ὡς ὁ ἐν τῇ γονίμῃ γῆ πεσὼν σπόρος τοῦ γεωργοῦ καὶ ὁδηγήσῃσιν ἡμῶς εἰς πᾶν ἀγαθόν.

Ῥητόν. — Ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.

Ἡ ἀποκεφάλισις Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἐξηκολούθει τὸ ἔργον αὐτοῦ καλῶν εἰς μετάνοιαν καὶ βαπτίζων τοὺς προσερχομένους. Ἐπειδὴ δὲ ἤλεγχε τὸν Ἡρώδη διὰ τὰς ἁμαρτίας του, οὗτος ὡς καὶ ἡ Ἡρωδιάς ἐμίσησαν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔρριψαν αὐτόν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἦθελε δὲ καὶ νὰ φονεύσῃ αὐτόν ὁ Ἡρώδης ἀλλ' ἐφοβεῖτο τὸν λαόν, ὅστις ὑπερηγάπα τὸν Ἰωάννην.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων του ὁ Ἡρώδης εἶχε καλέσῃ πολλοὺς τὴν ἐσπέραν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὅπου διεσκεδάζον. Διαρκούσης δὲ τῆς διασκεδάσεως ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος χορεύσασα τοσοῦτον ἤρρεσεν εἰς τὸν Ἡρώδην καὶ τοὺς λοιποὺς προσκεκλημένους, ὥστε ὑπεσχέθη μεθ' ἑρκου νὰ δώσῃ εἰς αὐτήν, ὅ,τι καὶ ἂν τῷ ζητήσῃ μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῆς βασιλείας του. Τότε ἡ θυγάτηρ κατὰ συμβουλήν τῆς μητρὸς τῆς ἐζήτησεν ἐπὶ πίνακος παρ' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη μὲν ὁ Ἡρώδης διὰ τοῦτο, δὲν ἠδυνήθη ὁμοίως καὶ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἑνορκον ὑπόσχεσίν του. Διὸ ἔπεμψεν ἀμέσως εἰς

τὴν φυλακὴν ἀνθρώπους, ἵνα ἀποκεφαλίσωσι τὸν Ἰωάννην καὶ νὰ φέρωσι πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν του. Μεταδάντες δὲ ἐκεῖ ἐφόνευσαν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔφερον ἐπὶ πίνακος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὴν ὁποῖαν ἔδωκαν εἰς τὸ κοράσιον.

Ὅτε δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου ἔμαθον τὸ συμβάν, ἦλθον εἰς τὴν φυλακὴν καὶ λαβόντες ἔθαψαν τὸ σῶμα τοῦ διδασκάλου των.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὑπείλομεν νὰ ἀψήφωμεν τοὺς κινδύνους καὶ αὐτὸν ἀκίμη τὸν θάνατον, ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ Χριστοῦ Ὁ Ἰωάννης, διότι ἐκήρυτε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἤλεγχε τὰς παρανομίας τοῦ Ἡρώδου, ἐδιώχθη καὶ ἐρνεύθη. Ὁ ἴσος ἐστὶν γίνε παραδείγμα εἰς ἡμᾶς.

Ρητὰ — Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

Ὅς γὰρ ἂν βέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσει, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκεκενέμου, εὕρησει αὐτήν.

Ὁ σιτισμὸς πεντακισχιλίων ἀνδρῶν.

Χιλιάδες λαοῦ καθ' ἐκάστην ἠκολούθουν τὸν Ἰησοῦν ἵνα ἀκούσωσι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ καὶ ἴδωσι τὰ θαύματά του.

Καὶ οἱ μαθηταὶ δὲ αὐτοῦ μεταβαίνοντες ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἐκήρυττον μετάνοιαν εἰς τὸν λαόν καὶ πολλοὺς ἀσθενεῖς διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἔθεράπευον. Ἡμέραν δὲ τινα λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. «Ἐλθετε μετ'

ἐμοῦ εἰς τὴν ἔρημον διὰ νὰ ἀναπαυθῆτε ὀλίγον». Τότε οἱ μαθηταὶ προθύμως ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον πέραν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ πλῆθος λαοῦ ἄπειρον ἠκολούθησεν αὐτοὺς ἐκ τῶν πέριξ πόλεων.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν προθυμίαν τοῦ λαοῦ ἤρχισε νὰ διδάσκῃ πάλιν. Περὶ δὲ τὸ δειλινὸν οἱ μαθηταὶ εἶπον πρὸς τὸν Ἰησοῦν. «Κύριε, ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα μεταβῶσι καὶ ἀγοράσωσιν ἄρτους.» Ὁ Ἰησοῦς λέγει τότε πρὸς αὐτούς· «ὅτε ὑμεῖς ἐκ τῶν ἰδικῶν σας». «Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν, ἀπήντησαν ἐκεῖνοι, εἰμὴ 5 μόνον κριθίνους ἄρτους καὶ δύο ἰχθύς, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ ἐξαρκέσωσι διὰ τόσον πλῆθος».

Ἦσαν δὲ οἱ παρευρισκόμενοι 5,000 πλὴν τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων. Τότε ὁ Ἰησοῦς διέταξε τοὺς παρόντας νὰ καθίσωσι· λαβὼν δὲ τοὺς ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύς ἠύλγθησεν αὐτοὺς καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του, ἵνα μοιράσωσιν εἰς τὸ πλῆθος. Ὅλον δὲ τὸ ἐκεῖ εὕρισκόμενον πλῆθος ἐχόρτασεν ἀπὸ τὰ περισσεύματα δὲ συνήθροισαν καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνια.

Πάντες δὲ ἔμεινεν ἑκπληκτοὶ ἐκ τοῦ θαύματος τούτου καὶ μία φωνὴ ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στόματος πάντων. «Οὗτος εἶνε ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.» Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέλυσε τὸν λαόν, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος, ἵνα προσευχηθῇ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι τὰ ἀδύνακτα παρὰ ταῖς ἀνθρώποις εἶνε δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ, βλέ-

πομεν δὲ τὴν μεγάλην τοῦ Ἰησοῦ συμπάθειαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν λαόν.

Ῥητόν. — Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδεις τὴν τροφήν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ· ἀνοίγεις σὺ τὰς χεῖράς σου καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας.

Ἡ Χαναναία.

Ἐκ τῆς Ἰουδαίας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνος. Τρέχουσα δὲ ἦλθε πρὸς αὐτὸν γυνὴ Χαναναία μὲ λελυμένην τὴν κόμην τῆς καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ λέγει πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «υἱὲ Δαυὶδ ἐλέησόν με, διότι ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται». «Δὲν εἶνε καλόν, λέγει τότε πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς νὰ λάβῃ τις τὸν ἄρτον ἐκ τῶν τέκνων του καὶ νὰ ρίψῃ αὐτὸν εἰς τὰ κυνάρια.» Ἔλεγε δὲ ταῦτα πρὸς αὐτὴν διότι δὲν ἦτο Ἰουδαία. «Ναί, Κύριε, ἀπεκρίθη ἐκείνη, ἀλλὰ καὶ τὰ κυνάρια τρώγουσιν ἐκ τῶν ψυχίων τῶν τέκνων τῶν κυρίων των». Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε τὴν πίστιν τῆς γυναικὸς καὶ λέγει πρὸς αὐτήν. «Γύναι, μεγάλη εἶνε ἡ πίστις σου. Γεννηθήτω ὡς θέλεις». Ἀπὸ τὴν στιγμὴν δὲ ἐκείνην ἰάθη ἡ θυγάτηρ τῆς Χαναναίας.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὑπείλομεν νὰ ἐκτεύωμεν ὡς ἡ Χαναναία τὸν Θεὸν καὶ τότε ὑπάρχει ἐλπίς νὰ εἰσακουσθῶμεν καὶ ἀπολαύσωμεν, ὅ,τι ζητοῦμεν, ἂν τοῦτο εἶνε συμφέρον ἡμῶν. Ἡ δὲ μεγάλη αὐτῆς πίστις δεικνύει ὅτι ὑπάρχουσι πολλὰκις ἄνθρωποι, οἵτινες εἰς μὲν τοὺς ἄλλους φαίνονται ἄπιστοι, ἔχουσι ὅμως περισσοτέρην πίστιν καὶ ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰσακούεται ὑπὸ τοῦ Κυρίου.

Ῥητά. — Ὁ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις.

Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός.

Ἐν ᾧ ἡμέραν τινὰ ὁ Ἰησοῦς περιεπάτει μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶδε τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Οἱ μαθηταὶ τότε ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν ἂν αὐτός, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἤμαρτησαν καὶ ἔπαθε τοὺς ὀφθαλμούς. «Οὔτε αὐτός οὔτε οἱ γονεῖς του ἠμαρτήσαν, εἶπε τότε ὁ Ἰησοῦς, ἀλλ' ἐγεννήθη τυφλός, ἵνα δειχθῇ ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ». Πύσας δὲ κατὰ γῆς ἔκαμε πηλόν, ἐξ οὗ ἤλειψε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ νὰ νιφθῇ. Ὁ τυφλὸς ὑπήκουσε καὶ μετέβη· νιφθεὶς δὲ ἐπέστρεψεν ὑγιής. Ὅσοι δὲ εἶδον αὐτὸν καὶ ἐγνώριζον ὅτι ἐκ γενετῆς ἦτο τυφλός τὸν παρουσίασαν ἐνώπιον τῶν Φαρισαίων, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ διηγήθη τὰ τῆς ἀναβλέψεώς του. Τότε ἐξ αὐτῶν τινὲς μὲν ἔλεγον ὅτι δὲν εἶναι ἄνθρωπος ἐσταλμένος παρὰ τοῦ Θεοῦ, διότι δὲν φυλάττει τὸ Σάββατον, ἄλλοι δὲ, πῶς εἶνε δυνατὸν ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς νὰ πράττῃ τοιαῦτα. Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν ὅτι ὁ θεραπεύσας αὐτὸν εἶνε προφήτης. Ὅτε δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἐξήταζον τοὺς γονεῖς αὐτοῦ περὶ τῆς θεραπείας, ἐκεῖνοι ἔλεγον. «Αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε». Ἐκ μίσους τότε οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐδίωξαν τὸν ἀναβλέψαντα. Τοῦτον δὲ ἀπαντήσας ὁ Ἰησοῦς λέγει·

«Πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;» «Καὶ τίς εἶνε, Κύριε, διὰ νὰ πιστεύσω εἰς αὐτόν;» «Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον βλέπεις καὶ μεθ'οὔ συνομιλεῖς», ἀπήντησε τότε ὁ Ἰησοῦς. «Πιστεύω, Κύριε», καὶ πεσὼν προσεκύνησεν αὐτόν.

Συμπέρασμα.— Ἐν τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀφείλομεν νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεόν, ὅπως ἀνοίγῃ τοὺς ὀρθόλαμους τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ δυνάμεθα νὰ πορευώμεθα τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου.

Ρητόν.— Οἶδαμεν ὅτι ἀμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τότε αὐτὸν ἀκούει.

Ὁ εὐσπλαγχνός Σαμαρεῖτης.

Ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἡμέραν τινα νομικός καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Διδάσκαλε, τί νὰ κάμω ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν;» «Τί λέγει ὁ νόμος;» «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν», ἀπήντησεν ὁ νομικός. «Τοῦτο λοιπὸν πράττε καὶ ἔσω βέβαιος, ὅτι θὰ κληρονομήσῃς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». Ὁ νομικός ὁμῶς θέλων νὰ δικαιολογηθῇ ἠρώτησε καὶ ἐκ δευτέρου τὸν Ἰησοῦν, τίς εἶνε ὁ πλησίον. Ἰνα δείξῃ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς αὐτόν καὶ τοὺς παρόντας, ὅτι πλησίον ἡμῶν εἶνε πᾶς ἄνθρωπος ἀνεξαρτήτως ἔθνους, ἢ φυλῆς, καὶ ὅτι πρέπει πάντα χρεῖαν ἔχοντα νὰ εὐεργετῶμεν, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολὴν.

«Ἀνθρώπος τις κητέδαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱεριχὼ

καὶ καθ' ὁδὸν περιέπεσεν εἰς ληστάς, οἵτινες ἀφ' οὗ ἐγύμνωσαν αὐτόν, πληγώσαντες ἀφήκαν ἡμιθανῆ παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἀνεχώρησαν. Κατὰ τύχην δὲ διέβαινον ἐκεῖθεν ἱερεὺς τις, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρήλθε· τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ Λαβίτης τις διερχόμενος. Μετὰ τινος στιγμῆς ἕτερος διαβάτης διήρχετο διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ· ἦτο Σαμαρεῖτης. Οὗτος ἰδὼν τὸν ἄνδρα κείμενον ἡμιθανῆ παρὰ τὴν ὁδὸν εὐσπλαγχνίσθη αὐτόν καὶ καταβάς ἐκ τοῦ ὄνου τοῦ ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν, ἔδεσε τὰς πληγὰς τοῦ ἐπιχύσας ἔλαιον καὶ αἶνον, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἐπὶ τὸ κτήνός του ἔφερεν εἰς πανδοχεῖον καὶ τὸν περιεποίηθη. Ἀναχωρῶν δὲ ἔδωκε δέκα δηνάρια εἰς τὸν πανδοχέα καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Περιποίηθητι τὸν ἀσθενῆ καὶ ὅ,τι περιπλέον ἐξοδεύσῃς ἐγὼ θὰ σοὶ τὸ πληρώσω». Τίς ἐκ τῶν τριῶν τούτων νομίζεις ὅτι ὑπῆρξεν ὁ πλησίον τοῦ περιπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς;» ἠρώτησεν ὁ Ἰησοῦς τὸν νομικόν. «Ὁ Σαμαρεῖτης», ἀπήντησεν ἐκεῖνος. «Ὑπάγε λοιπὸν καὶ πράττε καὶ σὺ ὁμοίως, ἀνθρώπος νὰ κληρονομήσῃς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».

Συμπέρασμα.— Ἐν τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι πλησίον ἡμῶν εἶνε πᾶς ἄνθρωπος ἀνεξαρτήτως γένους, ἔθνους ἢ φυλῆς. Κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ὑπάρχει Ἰουδαῖος, οὔτε Ἕλληνας, οὔτε ἄλλο οὔτε θῆλυ· ἀλλὰ πάντες εἴμεθα ἀδελφοί· ὀφείλομεν δὲ νὰ εἴμεθα ἐλεήμονες, ὡς ὁ Σαμαρεῖτης διότι κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοὶ θὰ ἐλεηθῶσιν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ρητά.— Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

• Ο άσωτος υιός.

Ὁ Ἰησοῦς εἶπέ ποτε τὴν ἐξῆς παραβολὴν. «Ἄνθρωπος τις εἶχε δύο υἱούς. Λέγει δὲ ἡμέραν τινὰ ὁ νεώτερος ἐξ αὐτῶν. «Πάτερ, δός μοι τὸ ἀνήκον μέρος τῆς κληρονομίας μου.» Καὶ ὁ πατήρ διμενοῖρασεν εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν του. Τότε ὁ νεώτερος λαβὼν τὸ μερίδιον ἀνεχώρησεν εἰς μακρυνὰς χώρας καὶ ἐκεῖ κατεσπατάλησεν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του ζῶν βίον άσωτον. Συνέβη δὲ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκεῖνῃ καὶ πείνα μεγάλη, ἐξ ἧς πάντες ἔπασχον, καὶ αὐτὸς δὲ ἐκινδύνευε νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Τότε προσεκολλήθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν πλουσίου τινός, ὅστις ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς, ἵνα βόσκη τοὺς χοίρους του. Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ περισσότερον ὑπέφερεν· ἐπεθύμει νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλίαν του ἐκ τῶν ξυλοκεράτων, τὰ ὁποῖα ἔτρωγον οἱ χοῖροι, ἀλλ' οὐδεὶς ἔδιδεν εἰς αὐτόν. Τότε ἐσκέφθη καθ' ἑαυτόν, μετενόησε δι' ὅσα ἔκαμε καὶ εἶπε· «πόσοι δούλοι τοῦ πατρὸς μου ἔχουσιν ἄφθονον ἄρτον, ἐγὼ δὲ μόνος ἀποθνήσκω τῆς πείνης;»

Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπανέλθῃ πρὸς τὸν πατέρα του καὶ νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτόν. «Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ δὲν εἶμαι ἄξιός νὰ ὀνομασθῶ υἱός σου». Ἀφήσας δὲ τότε καὶ χοίρους καὶ κύριον ἐπέστρεψεν.

Ὅτε δὲ εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν ὁ πατήρ του, ἔτρεξεν ἐν τῇ πατρικῇ του ἀγάπῃ πρὸς αὐτόν καὶ ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ τὸν κατεφιλεῖ. Τότε λέγει ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. «Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν

καὶ ἐνώπιόν σου καὶ δὲν εἶμαι ἄξιός νὰ ὀνομασθῶ υἱός σου». Ὁ πατήρ τότε εἶπε πρὸς τοὺς δούλους του «Ἐνδύσατε τὸν υἱόν μου τὴν πρώτην αὐτοῦ στολήν, θουσιάσατε τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν καὶ ἐτοιμάσατε δεῖπνον, ἵνα φάγωμεν καὶ εὐφρανθῶμεν ὅλοι, διότι ὁ υἱός μου ἦτο νεκρὸς καὶ ἀνέστη καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη».

Οἱ ὑπηρέται ἔκαμον ὅπως εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ κύριός των καί, ὅτε τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα, ἐκάθισαν καὶ ἠύφραινοντο πανηγυρίζοντες τὴν ἐπάνοδον τοῦ άσωτοῦ υἱοῦ.

Ἐπιστρέφων δὲ ὁ πρεσβύτερος υἱὸς ἐκ τοῦ ἀγροῦ, ἔνθα εἰργάζετο, ἤκουσε μακρόθεν χοροὺς καὶ διασκεδάσεις εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν. Περὶεργος δὲ νὰ μάθητί συνέβαινε, ἐκάλεσεν ἕνα τῶν δούλων καὶ ἠρώτησεν αὐτόν. Ἐκεῖνος διηγήθη τότε τὰ καθ' ἕκαστα εἰς αὐτόν. Ὁργίσθη δὲ διὰ ταῦτα ὁ πρεσβύτερος υἱὸς καὶ τὸν ἠθέλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν. Τότε ἐξελθὼν ὁ πατήρ του παρεκάλεσεν αὐτόν νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλ' ἐκεῖνος ἠρνεῖτο λέγων· «ἐγὼ σὲ δουλεύω ἐπὶ τόσα ἔτη καὶ οὔτε ἓν ἐρίφιον μοι ἔδωκός ποτε νὰ εὐφρανθῶ μετὰ τῶν φίλων μου, πρὸς χάριν δὲ τοῦ υἱοῦ σου τούτου, ὅστις κατεσπατάλησε τὴν περιουσίαν του εἰς ξένας χώρας, ἔσφαξας καὶ αὐτὸν τὸν σιτευτὸν μόσχον.» «Τέκνον μου, ἐπανέλαβεν ὁ πατήρ, σὺ εἶσαι πάντοτε πλυσίον μου καὶ ὅ,τι ἔχω εἶνε ἰδικόν σου. Ἐπρεπε δὲ νὰ χαρῆς καὶ νὰ εὐφρανθῆς καὶ σὺ διότι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦτο καὶ ἀνέστη καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.»

Ἀναγνωρίσας τότε τὸ ἄδικόν του ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ συνεώρτασε μετὰ τῶν ἄλλων τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀδελφοῦ του.

Συμπέρασμα. — Ἐν τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ἀπειμακρυνόμενος τις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ὑποπίπτει εἰς ἀμαρτίας καὶ καθίσταται δυστυχής, ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Θεὸς ἐν τῇ μακροθυμίᾳ αὐτοῦ δέχεται μετὰ χαρᾶς τὴν εἰλικρινῶς μετανοοῦντα, ὡς ὁ πατὴρ ἐν τῇ στοργῇ του ἐδέχθη τὸν ἄσωτον υἱὸν του. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ὅτι μεγάλη χαρὰ γίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ δι' ἕνα ἀμαρτωλὸν μετανοοῦντα.

Ρητόν. Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα δικαίαις, εἴτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετανοίας.

● πλούσιος καὶ ὁ πτωχὸς Λάζαρος.

Εἶπεν ἡμέραν τινα ὁ Ἰησοῦς τὴν ἐξῆς παραβολήν.

Ἐπῆρχεν ἄνθρωπος τις πλούσιος, ὅστις ἐνεδύετο πορφύραν λαμπρὰν καὶ ἔζη λαμπρῶς. Ἐπῆρχε δὲ καὶ πτωχὸς τις ἐνόματι Λάζαρος, ὅστις καταπληγωμένος ἔκειτο εἰς τὴν θύραν τοῦ πλουσίου καὶ ἐπεθύμει νὰ κορέσῃ τὴν πείναν του ἐκ τῶν ψυχίων, ἅτινα ἔπιπτον ἐκ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· πρὸς ἐπαύξεισιν δὲ τῆς δυστυχίας του κύνες ἐρχόμενοι ἔλειχον τὰς πληγὰς αὐτοῦ. Μετά τινα δὲ χρόνον ἀπέθανε καὶ ὁ πλούσιος ὡς καὶ ὁ Λάζαρος· καὶ τὸν μὲν Λάζαρον ἔφερον οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν παράδεισον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, ὁ δὲ πλούσιος ἦλθεν εἰς τὸν Ἅδην, ὅπου σκληρῶς ἐβασανίζετο. Στρέψας δὲ ἡμέραν τινα ὁ πλούσιος βλέπει τὸν Λάζαρον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἀναγνώρισας αὐτὸν ἐφώνησε. «Πάτερ Ἀβραάμ, πέμψον τὸν Λάζαρον νὰ βάψῃ εἰς τὸ ὕδωρ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του καὶ νὰ δροσίσῃ τὴν γλῶσσάν μου, διότι σκληρῶς βασανίζομαι

εἰς τὰς φλόγας ταύτας.» Ὁ Ἀβραάμ τότε ἀπήντησεν εἰς αὐτόν. «τέκνον μου, ἐνθυμήθητι ὅτι σὺ μὲν ἀπήλαυσας τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ, παρεδόθης εἰς τὰς ὑλικὰς μόνον ἀπολαύσεις καὶ ἐλησιμόνησας τὰ καθήκοντά σου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, ἐ δὲ Λάζαρος καὶ μεθ' ἄλλην τὴν δυστυχίαν του δὲν ἐλησιμόνησε τὸν Θεόν, ἀλλὰ πάντα ἀγογγύστως ὑπέμεινε. Τώρα λοιπὸν ὁ μὲν Λάζαρος δικαίως ἀνταμείβεται, σὺ δὲ δικαίως βασανίζεσαι. Ἐπειτα τόσον μεγάλη ἀπόστασις χωρίζει ἡμᾶς, ὥστε δὲν εἶνε δυνατόν οὔτε ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς οὔτε αὐτόθεν πρὸς ἡμᾶς νὰ ἔλθῃς.» «Τοῦλάχιστον, σὲ παρακαλῶ, πάτερ,» ἐπανέλαβεν ὁ πλούσιος, «στείλον τὸν Λάζαρον εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου νὰ προτρέψῃ τοὺς πέντε ἀδελφούς μου εἰς τὸ καλόν, ἵνα μὴ ἔλθωσι καὶ οὗτοι εἰς τὸν τόπον τῆς βασάνου.» Ἐχουσι τὸν Μωυσέα καὶ τοὺς προφήτας», ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀβραάμ. «Οὐχὶ Κύριε, ἀλλ' ἂν τις ἐκ τῶν νεκρῶν ὑπάγῃ πρὸς αὐτοὺς θὰ πιστεύσωσιν.» Τέλος λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀβραάμ· «ἐὰν τὸν Μωυσέα καὶ τοὺς προφήτας δὲν ἀκούσωσιν, οὐ δὲ ἐὰν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστηθῇ θὰ πιστεύσωσιν.»

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀφείλομεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ νὰ μὴ παραδιδώμεθα εἰς τὰς ὑλικὰς μόνον ἀπολαύσεις καὶ λησιμονώμεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, διότι ἐν τῷ Ἅδῃ δὲν ὑπάρχει μετάνοια.

Ρητόν. Οὐκί ὑμῖν ὅτι ἐτροφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐτρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς.

● Οἱ δέκα λεπροί.

Ἐπορεύετό ποτε ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐν ᾧ

δὲ διήρχετο διὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐπλησίαζεν εἰς κώμην τινά, ἐξῆλθον δέκα λεπροί, οἵτινες ἰδόντες αὐτὸν μακρόθεν ἔδραμον φωνάζοντες· «Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς». «Ἵπάγετε» λέγει τότε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ θὰ θεραπευθῆτε. Ἐκεῖνοι ὑπήκουσαν καὶ καθ' ὁδὸν ἰάθησαν. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἦτο Σαμαρείτης, ὅστις εὐθὺς ὡς ἰάθη, ἐπέστρεψεν ὑπίσσω εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ τὸν προσεκύνησε καὶ τὸν εὐχαρίστησε. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν. «Πῶς λοιπὸν δὲν ἰάθησαν καὶ οἱ λοιποί; διατι δὲν ἐπέστρεψαν καὶ ἐκεῖνοι νὰ δοξάσωσι τὸν Θεόν; μόνον εἰς ἄλλοεθνῆς εὐρέθη νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν;» συγχρόνως δὲ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· «ὕπαγε, ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσεν».

Συμπέρασμα. — Ἐν τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι οὐκ ἐβίβασαν ὡς οἱ λεπροί, νὰ ζητῶμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀποπλύνῃ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν. Παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις δὲ ἐπετρέπετο εἰς τοὺς λεπροὺς οὔτε θυσίαν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Θεόν, οὔτε εἰς κοινωνίαν νὰ ἔλθωσι μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ὅπως δὲ οἱ λεπροὶ ἀποκλείονται ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, οὕτω καὶ οἱ ἀμαρτωλοὶ ἀποκλείονται ἀπὸ τῆς κοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Ρητόν. — Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίαν σου τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμονικῶς στήριζόν με.

Ὁ Φαρισαῖος καὶ Τελώνης

Παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις οἱ Φαρισαῖοι ἐνόμιζον ἑαυτοὺς

δικαιοτέρους ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους διὰ τοῦτο καὶ περιεφρόνουν τοὺς τελώνας. Ὁ Ἰησοῦς πρὸς τούτους ἀκριβῶς, οἵτινες ἐνόμιζον ἑαυτοὺς δικαίους καὶ περιεφρόνουν τοὺς ἄλλους, εἶπεν ἡμέραν τινὰ τὴν ἐξῆς παραβολήν. «Δύο ἄνθρωποι ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν διὰ γὰρ προσευχηθῶσιν, εἰς Φαρισαῖος καὶ εἰς τελώνης. Σταθεὶς δὲ ὁ Φαρισαῖος ἤρχισε νὰ προσεύχεται λέγων· «Θεέ μου, σὲ εὐχαριστῶ διότι δὲν εἶμαι ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἄρπαγες, ἄδικοι, ἄσωτοι, ἢ ὡς ὁ τελώτης οὗτος· νηστεύω δις τῆς ἐβδομάδος καὶ δίδω τὸ δέκατον τῶν εισοδημάτων μου ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς.» Ὁ δὲ τελώνης συναισθανόμενος τὰ ἀμαρτήματά του πλήρης ταπεινοφροσύνης οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμούς του δὲν ἐτόλμα νὰ στρέψῃ πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στήθος του καὶ ἔλεγε· «Θεέ μου, συγχώρησόν με τὸν ἀμαρτωλόν.» Μετὰ τὸ τέλος δὲ τῆς παραβολῆς ταύτης στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τοὺς παρόντας. «Τίς ἄρά γε ἐκ τῶν δύο νομίζετε ὅτι κατέβη μᾶλλον δεδικαιωμένος; Λέγω ἡμῖν ὅτι ἐδικαιώθη μᾶλλον ὁ τελώνης ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ἢ ὁ Φαρισαῖος, διότι πᾶς ὅστις ὑψώνει ἑαυτὸν θὰ ταπεινωθῇ, τὸναντίον δὲ ὅστις ταπεινώνει ἑαυτὸν θὰ ὑψωθῇ περισσότερον.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια κατατρέφει ἕσας καὶ ἂν ἔχωμεν ἀρετὰς. Δύναται τις κατ' ἐπίδειξιν νὰ τηρῇ τοὺς τύπους τῆς θρησκείας ὡς οἱ Φαρισαῖοι· ἀλλ' οὐδὲν κατορθώνει ἂν δὲν ἔχη ἀληθῆ εὐσέβειαν.

Τὸναντίον τὸν ταπεινόφρονα ἄνθρωπον, ὅστις συναισθάνεται τὰ ἀμαρτήματα αὐτοῦ καὶ μετανοεῖ, δέχεται ὁ Θεὸς καὶ τὰ ἀμαρτήματα αὐτοῦ συγχωρεῖ.

Ρητόν. — Πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Οἱ ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος.

Θέλων ποτὲ ὁ Ἰησοῦς νὰ δείξῃ ὅτι ὁ Θεὸς ἀνταμιβεῖται ἐξ ἴσου ὅλους τοὺς ἀθρώπους χωρὶς νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν καλῶν πράξεων, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀγαθὰς τῆς καρδίας διαθέσεις ἐκάστου, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν.

«Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὁμοιάζει μὲ οἰκοδεσπότην, ὅστις ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν λίαν πρωΐ, ἵνα μισθώσῃ ἐργάτας διὰ τὸν ἀμπελῶνά του. Εὗρε λοιπὸν τινὰς καὶ συμφωνήσας αὐτοὺς πρὸς ἓν δηνάριον ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα. Περὶ τὴν ἐνάτην δὲ ὥραν ἐξῆλθε πάλιν καὶ εὗρων ἄλλους ἐργάτας εἶπεν εἰς αὐτούς. «Ὑπάγετε νὰ ἐργασθῆτε καὶ τὴν ἐσπέραν ὅ,τι εἶνε δίκαιον θὰ σᾶς πληρώσω». Ἐκεῖνοι δὲ ἀπήλθον. Ἐξῆλθε καὶ πάλιν περὶ τὴν μεσημέριαν καὶ περὶ τὴν τρίτην μ.μ. καὶ εὗρων ἄλλους ἐργάτας ἔστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνά του εἰπὼν, ὅ,τι καὶ εἰς τοὺς δευτέρους. Τέλος ἐξελθὼν περὶ τὴν ὅτην ὥραν εἶδὲ τινὰς καθημένους ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ λέγει πρὸς αὐτούς. «Διατί κάθησθε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;» «ὀδύτι οὐδεὶς, κύριε, δὲν ἐμίσησεν ἡμᾶς,» ἀπήντησαν ἐκεῖνοι. «Ὑπάγετε λοιπὸν καὶ σεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου καὶ ὅ,τι εἶνε δίκαιον θὰ λάβητε». Ἐκεῖνοι δὲ παρεδέχθησαν καὶ λαβόντες τὰ ἐργαλεία τῶν ἀπήλθον. Ὅτε δὲ τὴν ἐσπέραν ἐπέστρεψεν ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος λέγει πρὸς τὸν ἐπιστά-

τὴν αὐτοῦ. «Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ πλήρωσον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν τελευταίων μέχρι τῶν πρώτων». Ἦλθον κατὰ πρῶτον οἱ ἀπὸ τῆς πέμπτης ὥρας ἐργασθέντες καὶ λαβόντες ἀνὰ ἓν δηνάριον ἀπήλθον· τότε ἦλθον καὶ οἱ ἀπὸ τῆς πρωΐας ἐργασθέντες, νομίζοντες ὅτι θὰ ἐλάμβανον περισσότερα· ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἀνὰ ἓν ἔλαβον δηνάριον. Μετὰ δὲ τὴν πληρωμὴν ἐγόγγυζόν τινες κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ ἔλεγον. «Οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἰργάσθησαν μίαν μόνην ὥραν καὶ ὅμως ἔλαβον ὅσον καὶ ἡμεῖς, οἵτινες ἀπὸ τῆς πρωΐας εἰργαζόμεθα ὑπὸ τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου.» Τότε ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος ἀπεκρίθεις εἶπε πρὸς ἓνα ἐξ αὐτῶν· «φίλε μου, δὲν σὲ ἀδικῶ. Δὲν σὲ συνεφώνησα πρὸς ἓν δηνάριον; λάβε λοιπὸν τὸ ἰδικόν σου καὶ ὑπάγε. Τί σὲ μέλει δὲ ἂν θελω νὰ δώσω εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον ὅσον καὶ εἰς σέ; Μήπως δὲν δύναμαι νὰ μεταχειρισθῶ ὅπως θέλω τὰ ὑπάρχοντά μου; Δὲν ἔχεις λοιπὸν λόγον νὰ νὰ φθονῆς διὰ τὴν ἀγαθότητά μου πρὸς τοὺς τελευταίους· τούτους ἐργάτας.»

Συμπέρασμα. — Ἐ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει ὁ Θεὸς δὲν θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ποσὸν τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν πράξεων ἀλλὰ τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν ἡμῶν, ἐκ τῆς ὑποίας αὗται προῆλθον ὅπως ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος κατὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐργατῶν ἔκαμε τοῦτο.

Ρητά — Πολλοὶ εἰσι κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
Ἄξιός ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστί.

Ο πονηρὸς δούλος.

Προσηλθέ ποτε ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Κύριε, ποσάκις ἐὰν ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, ὀφείλω νὰ τὸν συγχωρήσω; ἕως ἐπτάκις;» «Ὅχι μόνον ἕως ἐπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις», ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ πρὸς τοῦτο εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν.

«Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὁμοιάζει μὲ βασιλέα, ὅστις καλέσας τοὺς δούλους του ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ λόγον παρ' αὐτῶν. Τότε προσήλθέ τις ἐκ τῶν δούλων του, ὅστις ἐχρεώσται εἰς αὐτὸν δέκα χιλιάδας τάλαντα. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχε νὰ πληρώσῃ ταῦτα, διέταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ πωλήσῃ καὶ αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα του καὶ πᾶν, ὅ,τι εἶχε, διὰ νὰ λάβῃ τὰ ὀφειλόμενα χρήματα. Ὁ δούλος τότε πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου του παρεκάλει αὐτὸν νὰ περιμείνῃ καὶ θὰ τῷ ἀποδώσῃ τὰ χρήματα. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐσπλαγχνισθεὶς αὐτὸν τὸν ἀπέλυσε καὶ τὸ δάνειον τῷ ἐχάρισε. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος εὔρε καθ' ὁδὸν ἓνα ἐκ τῶν συνδούλων του, ὅστις τῷ ἐχρεώσται ἑκατὸν δηνάρια. Τοῦτον κρατήσας ἐβίαζε νὰ τῷ πληρώσῃ τὸ χρέος του. Ὁ σύνδουλός του τότε πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ τὸν παρεκάλει λέγων· «μακροθύμησον καὶ ὑπισχνοῦμαι νὰ σοὶ πληρώσω τὰ ἑκατὸν δηνάρια». Ἐκεῖνος ὅμως κατ' οὐδένα τρόπον ἐδέχετο, ἀλλ' ἔρριψε τὸν σύνδουλόν του εἰς τὰς φυλακάς, μέχρις ὅτου τῷ πληρώσῃ τὰ ἑκατὸν δηνάρια. Ἀφ' οὗ δὲ εἶδον τοῦτο οἱ λοιποὶ

σύνδουλοί του ἐλυπήθησαν καὶ δραμόντες ἀνήγγειλαν τὸ συμβάν εἰς τὸν κύριόν των. Τότε προσεκάλεσεν αὐτὸν ὁ κύριός του καὶ τῷ εἶπε· «δοῦλε πονηρὲ καὶ σκληρῆ- ὄλον τὸ χρέος σου ἀφήκα, σὺ δὲ δι' ἑκατὸν μόνον δηνάρια ἐπίεσας καὶ ἐβασάνισας τόσον τὸν σύνδουλόν σου; Δὲν ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ εὐσπλαγχνισθῆς τὸν σύνδουλόν σου, ὡς σε εὐσπλαγχνίσθη;» Καὶ ἀμέσως πλήρης ὀργῆς ὁ κύριός του, παρέδωκεν αὐτὸν νὰ τιμωρηθῇ, μέχρις ὅτου ἀποπληρώσῃ τὸ χρέος του. Οὕτω καὶ ὁ Θεὸς θὰ πράξῃ πρὸς ἡμᾶς ἐὰν δὲν συγχωρῶμεν ἀπὸ καρδίας τὰ πταίσματα τῶν ἀδελφῶν μας.

Συμπέρασμα.—Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἐπιεικεῖς καὶ μακροθύμοι πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας, ὡς ὁ κύριος τοῦ πονηροῦ δούλου, διότι ἄλλως θὰ πάθωμεν ὅ,τι ἐκεῖνος ἔνεκεν τῆς σκληρότητός του πρὸς τὸν σύνδουλόν του ὑπέστη.

Ῥητόν.—Ἐὰν ἀρῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀρῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

Ο Ζακχαῖος

Ἦλθέ ποτε ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ἱεριχώ. Ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἔθνικός τις πλούσιος ἀρχιτελώνης ὀνομαζόμενος Ζακχαῖος. Ὁ Ζακχαῖος ἐπεθύμει πολὺ νὰ ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' ἦτο πολὺ βραχὺς κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ ἔνεκεν τοῦ πολλοῦ πλήθους δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ αὐτόν. Ἠναγκάσθη λοιπὸν

ἕνεκα τούτου νὰ ἀναβῆ ἐπὶ τινος συκομωρέας. Ὁ Ἰησοῦς πλησιάζας καὶ ἰδὼν τὸν Ζακχαῖον ἐπὶ τῆς συκομωρέας ἐνόησε τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ του πρὸς τοὺς μετανοοῦντας ἁμαρτωλοὺς τῷ λέγει· «Ζακχαῖε, σπεῦσον νὰ καταβῆς, διότι σήμερον θὰ καταλύσω εἰς τὴν οἰκίαν σου». Μετὰ σπουδῆς καταβάς τότε ὁ Ζακχαῖος πλήρης χαρᾶς ὑπεδέχθη τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἰδόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι ὅτι ὁ Ἰησοῦς καταλύει εἰς οἴκους τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐγόγγυζον. Μόλις δὲ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ζακχαῖου καὶ σταθεὶς οὗτος εἶπεν εἰς αὐτόν· «Κύριε, ἰδοὺ τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων μου δίδω εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἂν ἠδίκησά τινα, ἀποδίδω εἰς αὐτὸν τὸ τετραπλοῦν». Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν εἰλικρινῆ μετάνοιαν τοῦ ἔθνικοῦ Ζακχαῖου εἶπε πρὸς αὐτόν· «σήμερον ἔγινε σωτηρία εἰς τὸν οἶκον τοῦτον. Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε νὰ σώσῃ τὸ ἀπολωλός».

Συμπέρασμα.— Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ἡ ἀληθὴς καὶ εἰλικρινὴς μετάνοια τοῦ Ζακχαῖου ἔσωσε καὶ αὐτὸν καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειάν του.

Ρητόν.— Οὐκ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.

Ἐξῆ ποτὲ ἐν τῇ Βηθανίᾳ ἀνὴρ τις ἀνεμαζόμενος Λάζαρος, ὅστις εἶχε δύο ἀδελφὰς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν. Τὸν Λάζαρον καὶ τὰς δύο αὐτοῦ ἀδελφὰς ἡ-

γάπα πολὺ ὁ Ἰησοῦς. Ὅτε δὲ ἠσθένησεν ὁ Λάζαρος, ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία ἐμήνυσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν λέγουσαι ὅτι ὁ Λάζαρος, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ ἀσθενεῖ. Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς· «ἡ ἀσθένεια αὕτη δὲν εἶνε διὰ θάνατον, ἀλλ' ἔγινε τοῦτο, ἵνα δοξασθῆ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Καὶ ἀμέσως μὲν δὲν ἀνεχώρησε, μετὰ δύο ὅμως ἡμέρας λέγει εἰς τοὺς μαθητάς του· «ὁ Λάζαρος ὁ φίλος μας ἐκοιμήθη ὑπάγωμεν νὰ ἐξυπνήσωμεν αὐτόν». Οἱ μαθηταὶ δὲν ἠνέησαν τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἶπον εἰς αὐτόν· «Κύριε, ἂν ἐκοιμήθη θὰ ἐξυπνήσῃ»· τότε πάλιν λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· «ὁ Λάζαρος ἀπέθανεν ὑπάγωμεν πρὸς αὐτόν». Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν Βηθανίαν, ὁ Λάζαρος εἶχεν ἤδη ἀποθάνῃ πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν. Ἐν ᾧ δὲ εἰσῆρχοντες, ἦλθεν εἰς ὑπάντησιν αὐτῶν ἡ Μάρθα, ἡ δὲ Μαρία ἔμεινε εἰς τὸν οἶκον. Μόλις δὲ αὕτη εἶδε τὸν Ἰησοῦν λέγει πρὸς αὐτόν· «κύριε, ἐὰν ἦσθε ἐδῶ ὁ ἀδελφός μου δὲν θὰ ἀπέθνησκεν· ἀλλὰ καὶ τώρα πιστεύω ὅτι, ὅτι ἂν ζητήσῃς παρὰ τοῦ Θεοῦ θὰ σοὶ τὸ δώσῃ». Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὴν κλαίουσάν συνεκινήθη πολὺ καὶ λέγει πρὸς αὐτήν· «Πῶ ἐθέσατε αὐτόν». Ἐκείνη ἀπεκρίθη· «Κύριε, ἔρχου καὶ ἰδέ». Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν τάφον ὁ Ἰησοῦς διέταξε νὰ ἀποκυλίσωσι τὸν λίθον καὶ νὰ ἀνοίξωσιν αὐτόν. Ὁ Ἰησοῦς τότε προσευχηθεὶς ἔκραξε μεγάλη τῇ φωνῇ· «Λάζαρε, ἔλθε ἔξω», καὶ ὁ Λάζαρος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τάφου· τοῦτο δὲ ἰδόντες πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ἦσαν δὲ καὶ τινες, οἵτινες ἐλθόντες πρὸς τοὺς Φαρισαίους ἀνήγγειλαν τὸ γεγονός· τότε ἦλθον οὗτοι μετὰ τῶν ἀρχιερέων, συνήγαγον συνέδριον καὶ ἀπε-

φάσισαν νὰ συλλάβωσι τὸν Ἰησοῦν· ἐπειδὴ δὲ ἤκουσαν ὅτι πολλοὶ ἔτρεχον νὰ ἴδωσι τὸν Λάζαρον, ἀπεφάσισαν νὰ φρονέωσιν αὐτόν.

Συμπέρασμα.—Ἐν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου διδασκόμεθα ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε κύριος καὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Αὐτὸς εἶνε ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον. Ὡς ὁ Λάζαρος, οὕτω καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν θὰ ἀκούσωμεν τῆς φωνῆς τοῦ Χριστοῦ· «Ἐρχεται ὥρα, ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀκούοντες ζήσονται καὶ ἐκπορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιοῦντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῖλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

Ρητά.—Ἐγὼ εἶμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καὶ ἂν ἀποθάνῃ ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

Τὰ μῦθα. Ἐξοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ὁ Ἰησοῦς μείνας ἐπὶ ἕξ ἡμέρας ἐν Βηθανίᾳ ἐφιλοξενεῖτο ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ. Ἐκ δὲ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Λαζάρου ἡ μὲν Μάρθα ὑπηρέτει, ἡ δὲ Μαρία διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀγάπην πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἔφερεν ἐντὸς δοχείου πολύτιμον μῦρον καὶ ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ. Τότε εἰς ἓκ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης λέγει· «πρὸς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου; διατί νὰ μὴ πωληθῇ καὶ τὰ χρήματα νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς;» ἔλεγε δὲ τοῦτο οὐχὶ διότι ἐφρόντιζε περὶ τῶν πτωχῶν, ἀλλὰ διότι ἐκράτει τὸ ταμίειον καὶ ἦτο κλέπτης καὶ φιλάργυ-

ρος. Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτόν. «Καλῶς ἔπραξεν αὕτη ἀλείψασα διὰ μύρου τοὺς πόδας μου· διότι τοὺς πτωχοὺς ἔχετε πάντοτε μεθ' ὑμῶν καὶ δύνασθε νὰ εὐεργετήτε αὐτούς, ἐμὲ δὲ δὲν θὰ ἔχητε πάντοτε ἐνώπιόν σας· ἐντὸς τούτου προσέλαβε νὰ ἀλείψῃ τὸ σῶμά μου διὰ μύρου διὰ τὸν ἐνταφιασμόν μου».

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν μετέβαινεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ Βηθανίας εἰς Ἱερουσαλήμ. Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, ἐκάλεσε δύο ἐκ τῶν μαθητῶν του καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς· «ὑπάγετε εἰς τὴν πλησίον κώμην καὶ ἐκεῖ θὰ εὑρητε πῶλον ὄνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κανεῖς μέχρι τοῦδε δὲν ἐκάθισε· τοῦτον λύσατε καὶ φέρετε πρὸς ἐμέ. Ἄν δὲ ὁ κύριος τοῦ πώλου κάμῃ εἰς ὑμᾶς παρατήρησίν τινα, εἶπετε εἰς αὐτόν ὅτι ἔχει ἀνάγκη αὐτοῦ ὁ Κύριος». Τότε οἱ μαθηταὶ ὑπακούσαντες μετέβησαν εὐθὺς καὶ εὐρόντες τὸν πῶλον ἔθεσαν ἐπ' αὐτοῦ τὰ φορέματά των, μετὰ ταῦτα δὲ ὠδήγησαν αὐτόν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἐκάθισεν αὐτός.

Ἐνεκα τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα πολὺς λαὸς εἶχε συρρεύσῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ὅτε δὲ διεδέθη ἀνὰ τὴν πόλιν ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθον πολλοὶ εἰς προὑπάντησιν αὐτοῦ κρατοῦντες ἄλλοι μὲν βαῖα φοινίκων, ἄλλοι δὲ στρώνοντες τοιαῦτα ἢ τὰ φορέματά των εἰς τὸν δρόμον, ὁπόθεν ἐπρόκειτο νὰ διέλθῃ ὁ Ἰησοῦς· ὅλοι δὲ καὶ οἱ προπορευόμενοι καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον· «ὦσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ὦσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις». Τότε τινὲς ἐκ τῶν Φαρισαίων φθονήσαντες τὴν δόξαν τοῦ Ἰησοῦ εἶπον πρὸς αὐτόν·

«Διδάσκαλε, επίπληξον τὸν λαόν». Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι θὰ κράξωσιν».

Ὅτε δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, προσέβλεψε πρὸς αὐτὴν καὶ ἐδάκρυσεν εἰπὼν· «εἴθε νὰ ἐγνώριζες τὸ συμφέρον σου, ἀλλ' ἐτυφλώθης ἐντελῶς». προλέγων δὲ τὴν μέλλουσαν αὐτῆς τύχην ἐξηκολούθησε· «θὰ ἔλθωσιν ἡμέραι, καθ' ἃς ἐχθροὶ φοβεροὶ καὶ πολυάριθμοι θὰ σὲ περικυκλώσωσι καὶ θὰ σὲ καταστρέψωσι, θὰ μεταβληθῆς δὲ ἅπασα εἰς ἐρείπια καὶ δὲν θὰ μείνη λίθος ἐπὶ λίθου». Ὅλοι δὲ οἱ ἐν τῇ πόλει ἐταράχθησαν, ὅτε ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν καὶ ἠρώτων ἀλλήλους λέγοντες· «τίς εἶνε οὗτος;» Ὁ δὲ συνοδεύων αὐτὸν λαὸς ἐλέγεν ὅτι οὗτος εἶνε ὁ Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀρείλομεν νὰ εἴμεθα ταπεινόφρονες ὡς ὁ Ἰησοῦς, ὅστις κατεδέχθη νὰ καθίστη ἐπὶ πώλου ὄνου. Προσέτι ὀρείλομεν, ὅπως οἱ δύο μαθηταὶ καὶ ὁ κύριος τοῦ πώλου, μετὰ προθυμίας νὰ πρραχῶμεν ὅ,τι πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου ἀπαιτεῖται.

Ρητόν. — Ὡτανὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Αἱ Δέκα παρθένοι.

Θέλων ποτὲ ὁ Ἰησοῦς νὰ δείξῃ ὅτι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι πάντοτε, διότι δὲν γνωρίζομεν οὔτε τὴν ὥραν οὔτε τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀποθάνωμεν, ὁπότε καὶ θὰ δώσωμεν λόγον τῶν πράξεών μας, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν. «Ἡ βασιλεία τῶν οὐ-

ρανῶν εἶνε ὁμοία μὲ δέκα παρθένοις, αἵτινες ἐξῆλθον εἰς προὔπαντησιν τοῦ νυμφίου κρατοῦσαι ἀνὰ μίαν λαμπάδα ἑκάστη· ἐξ αὐτῶν αἱ μὲν πέντε ἦσαν φρόνιμοι καὶ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἔλαιον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἦσαν μωραὶ καὶ ἔλαβον μόνον τὰς λαμπάδας ἀνημιμένας ἄνευ ἐλαίου. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ νυμφίος ἐδράδυνε πολὺ, ἐνύσταξαν ἔλαι καὶ ἐκοιμῶντο. Τότε ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἠκούσθη φωνὴ λέγουσα· «ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς, ἐξέλθετε εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ». Ἀμέσως τότε ἐξύπνησαν ἔλαι αἱ παρθένοι καὶ ἠτοίμασαν τὰς λαμπάδας των· ἀλλὰ τῶν μωρῶν αἱ λαμπάδες ἐσθυσαν, διότι δὲν εἶχον ἔλαιον· στραφείσθαί δὲ πρὸς τὰς φρόνιμους εἶπον· «δότε καὶ εἰς ἡμᾶς ἔλαιον, ἵνα μὴ σθύνωσιν αἱ λαμπάδες μας». «δὲν εἶνε φρόνιμον νὰ σᾶς δώσωμεν», ἀπήντησαν τότε αἱ φρόνιμοι, «διότι τότε τὸ ἔλαιον δὲν θὰ ἀρκέσῃ οὔτε εἰς ἡμᾶς οὔτε εἰς ὑμᾶς· τὸ φρονιμώτερον λοιπὸν εἶνε νὰ μεταβῆτε εἰς τοὺς ἐλαιοπώλας καὶ νὰ ἀγοράσητε». Καὶ μετέβησαν μὲν ἐκεῖναι ἀμέσως νὰ ἀγοράσωσιν ἔλαιον, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξύ ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ φρόνιμοι παρθένοι μετὰ τῶν λοιπῶν προσκεκλημένων εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον, ὅπου θὰ ἐτελεῖτο ὁ γάμος καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Μετὰ τινα λεπτὰ ἔφθασαν καὶ αἱ μωραὶ παρθένοι καὶ κρούουσαι τὴν θύραν ἔλεγον· «Κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν». Πρὸς ταύτας τότε ἀπήντησεν ὁ νυμφίος· «δὲν γνωρίζω ὑμᾶς, ὀφείλετε νὰ ἦσθε ἕτοιμοι, ὅπως εἰσέλθητε μετὰ τῶν ἄλλων, διότι δὲν ἐγνωρίζετε οὔτε τὴν ὥραν οὔτε τὴν στιγμήν, καθ' ἣν θὰ ἦρχετο ὁ νυμφίος».

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα πάντοτε ἕτοιμοι, διὰ νὰ μὴ ἀπεκλεισθῶμεν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὅπως αἱ μωραὶ παρθένοι ἀπεκλείσθησαν ἀπὸ τοῦ γάμου. Νομφίος εἶνε ὁ κ. ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, γάμος δὲ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ παρθένοι οἱ διάφοροι ἄνθρωποι.

Ρητόν. — Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

• Ο Νιπτήρ καὶ ὁ μυστικὸς δεῖπνος.

Ὅτε ἔφθασεν ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ἡ πέμπτη, ὁ Ἰησοῦς ἔστειλε δύο ἐκ τῶν μαθητῶν του τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, ἵνα ἐτοιμάσωσι τὸ πάσχα. Ἐκεῖνοι δὲ μεταβάντες ἠτοίμασαν τὰ τοῦ δεῖπνου, εἰς ἀνώγειον μέγα καλῶς ἐστρωμένον. Ἐν ᾧ δὲ ἔτρωγον, ὁ Ἰησοῦς ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς του λέγει πρὸς αὐτούς. «Ἐπεθύμησα νὰ φάγω διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ πάσχα μεθ' ὑμῶν, πρὶν ἀφήσω ὑμᾶς.» Τότε ἠγέρθη φιλονικία μεταξὺ τῶν μαθητῶν περὶ τῶν πρωτείων, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἵνα διδάξῃ εἰς αὐτούς τὴν ταπεινοφροσύνην, ἐσηκώθη καὶ ἐκδυθεὶς τὸ φόρεμά του περιεζώσθη λεντίον, πληρώσας δὲ τὸν νιπτήρα ὕδατος ἤρχισε νὰ νίπτῃ τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ νὰ σπογγίζῃ αὐτούς διὰ τοῦ λεντίου. Ὅτε ὁμοῦς ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Πέτρου, οὗτος ἠρνήθη λέγων· «Κύριε, σὺ θὰ πλύνῃς τοὺς πόδας μου;» ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «ἐὰν δὲν στέρξῃς νὰ νίψω τοὺς πόδας σου, δὲν ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πέτρος εἶπε· «Κύριε, ὄχι, μόνον τοὺς πόδας:

μου νὰ νίψῃς, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν μου.» Ἀφ' οὗ δὲ ἀπένιψε τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν του, ἐκάθισε καὶ πάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς· «μὲ ὀνομάζετε διδάσκαλον καὶ Κύριον καὶ ὀρθῶς πράττετε. Ἐὰν λοιπὸν ἐγὼ ὁ διδάσκαλος καὶ Κύριός σας ἐνίψα τοὺς πόδας σας, καὶ σεῖς ὀφείλετε νὰ νίπτῃτε τοὺς πόδας ἀλλήλων. Ἐπραξά τοῦτο, ἵνα δώσω παράδειγμα εἰς ὑμᾶς.»

Ἐν ᾧ δὲ ἐξηκολούθουν νὰ τρώγωσιν, ὁ Ἰησοῦς τεταραχμένος εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς του· «εἰς ἐξ ὑμῶν θὰ μὲ προδώσῃ.» Ὅλοι τότε ἔμειναν ἐκπληκτικοὶ καὶ ἠρώτων τὸν Ἰησοῦν, τίς ἄρα νὰ εἶνε ὁ προδότης· ὁ δὲ ἠγαπημένος μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ Ἰωάννης κύφας εἰς τὸ σῶς τοῦ Ἰησοῦ, ἠρώτησεν αὐτὸν τίς θὰ εἶνε ὁ προδότης. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· «ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ δώσω τὸ φωμίον ἐμβάφας εἰς τὸ τρυβλίον»· καὶ ἀμέσως λαβὼν τεμάχιον ἄρτου καὶ ἐμβάφας αὐτὸ εἰς τὸ τρυβλίον προσέφερεν εἰς τὸν Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην, εἰπὼν· «ὅ,τι μέλλεις νὰ πράξῃς, πράξον αὐτὸ ταχύτερον.» Ὁ δὲ Ἰούδας ἀμέσως λαβὼν τὸ φωμίον ἐξῆλθεν. Ἦτο νύξ· οὐδεὶς δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν μαθητῶν ἠνόησε τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ἐνόμιζόν τινες, ὅτι ἐξῆλθεν, ἵνα ἀγοράσῃ τροφίμα, διότι ἐκεῖνος ἐκράτει τὸ ταμεῖον. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν δὲ τοῦ Ἰούδα ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς τοὺς μαθητὰς του· «τώρα ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη δι' αὐτοῦ. Τεκνία μου ὀλίγον ἀκόμη χρόνον θὰ μείνω μεθ' ὑμῶν. Νέαν ἐντολὴν δίδω εἰς ὑμᾶς νὰ ἀγαπάτε ἀλλήλους, διότι ἐκ τούτου καὶ μό-

SISMANOGLIO
IMBARDI

·νου θὰ γνωρίσωσιν ὅτι εἶθε μαθηταὶ μου, ἂν ἔχητε ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰησοῦς λαβὼν τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας αὐτὸν ἔκοψε καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του εἰπὼν «λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.» Λαβὼν δὲ καὶ τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας προσέφερεν εἰς αὐτοὺς εἰπὼν «πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφροσιν ἀμαρτιῶν. Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν».

Συμπέρασμα. — Διὰ μὲν τοῦ νικτήρας διδατκόμεθα ὅτι θρείλομεν νὰ εἴμεθα ταπεινόφρονες, ἔχοντες ὡς παράδειγμα τὸν κ. ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Διὰ δὲ τοῦ μυστικοῦ δείπνου συνεστάθη τὸ μυστήριον τῆς εὐχαριστίας ἢ τῆς μεταλήψεως ὑπὸ τοῦ κ. ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐν τῷ μυστηρίῳ δὲ τούτῳ ὑπὸ τὸ εἶδος τοῦ ἁγιασμένου ἄρτου καὶ οἴνου μεταλαμβάνομεν αὐτοῦ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ κ. ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οὐδέποτε δὲ πρέπει νὰ λησμονῶμεν τοὺς περὶ ἀγάπης τελευταίους λόγους τοῦ Ἰησοῦ.

Ρητά. — Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς μετὸν μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ διψήσῃ πώποτε.

Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ σήμερον, υἱέ Θεοῦ, κοινωνῶν με παράλαβε· οὐ μὴ γὰρ τοῖς ἐχθραῖς σου τὸ μυστήριον εἶπω· αὐτὸ φίλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὡς ὁ ληστὴς ὁμολογήσῃ σοι· «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου».

Ο Ἰησοῦς ἐν Γεθσημανῇ. Σύλληψις αὐτοῦ.

Μετὰ πολλοὺς ἐνθαρρυντικούς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀπέτεινε πρὸς τοὺς μαθητάς του ὁ Ἰησοῦς, ἵνα ἐνισχύσῃ

αὐτοὺς καὶ ἀφ' οὗ συνέστησε νὰ ἔχωσι σταθερὰν πίστιν καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς αὐτόν, πρέλαβεν αὐτοὺς καὶ ἦλθε πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν εἰς τόπον λεγόμενον Γεθσημανῇ, ὅπου ὑπῆρχε κήπος. Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς μαθητάς του· «καθίσατε ἔδῳ ὀλίγον, μέχρις οὗ ὑπάγω νὰ προσευχηθῶ». Παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην. Τότε ἤρχισε νὰ λυπηταί· καὶ νὰ ἀδημονῇ· στραφεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς· «περίλυπος εἶνε ἡ ψυχὴ μου μέχρι θανάτου. Περιμένετε ὀλίγον ἔδῳ καὶ ἀγρυπνεῖτε». Ἀπομακρυνθεὶς δὲ ὀλίγον ἀπ' αὐτῶν ἔπεσε πρηγῆς κατὰ γῆς καὶ προσευχόμενος ἔλεγε· «Πάτερ μου, ἂν εἶνε δυνατόν, ἄς παρέλθῃ τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ὅμως ἄς γίνῃ ὅχι ὅπως ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὅπως σύ». Ἐστενοχωρεῖτο δὲ πολὺ καὶ ἰδρῶς ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ προσώπου του ὡς θρόμβοι αἵματος. Ἐπέστρεψε δὲ μετ' ὀλίγον πρὸς τοὺς μαθητάς του καὶ εὐρών αὐτοὺς κοιμωμένους εἶπεν εἰς αὐτοὺς· «μίαν λοιπὴν μόνην ὥραν δὲν ἠδυνήθητε νὰ ἀγρυπνήσητε μετ' ἐμοῦ; ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν». Ἐπανήλθε δὲ πάλιν ὁ Ἰησοῦς καὶ προσηύχετο. Μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε καὶ πάλιν καὶ εὐρε τοὺς μαθητάς του κοιμωμένους. Τότε ἀφῆκεν αὐτοὺς καὶ ἀπομακρυνθεὶς ἐκ τρίτου προσηύχετο. Τέλος ἦλθε πρὸς τοὺς μαθητάς του καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς· «κοιμάσθε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἴδου ἔφθασεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν παραδίδομαι εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. Ἐγέρθητε νὰ ὑπάγωμεν· ἰδὺ ἔφθασεν ὁ προδότης». Δὲν εἶχε δὲ τελειώσῃ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰησοῦς καὶ ἰδοὺ φαίνε-

ται μακρόθεν ὁ Ἰούδας συνοδευόμενος ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ ὑπηρετῶν τῶν ἀρχιερέων. Ἐξ αὐτῶν δὲ ἄλλοι μὲν ἐκράτουν φανούς καὶ λαμπάδας καὶ ἄλλοι μαχαίρας καὶ ξύλα. Ἀμέσως δὲ ὡς ἡ σύνοδία ἔφθασεν, ὁ Ἰούδας δραμῶν πρὸς τὸν Ἰησοῦν εἶπεν εἰς αὐτόν· «Χαῖρε διδάσκαλε,» καὶ τὸν ἐφίλησεν. Ὁ Ἰησοῦς τότε εἶπε πρὸς αὐτόν· μὲ φίλημα παραδίδεις τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;» ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τοὺς στρατιώτας εἶπε· «ποῖον ζητεῖτε;» «Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι·» καὶ ἐκεῖνος τότε ἀπήντησεν· «ἐγὼ εἶμαι.» Ἀμέσως δὲ τότε οἱ συνοδεύοντες τὸν Ἰούδαν συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν. Τότε ὁ Σίμων Πέτρος βλέπων τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ συλλαμβανόμενον ἔσυρε τὴν μάχαιραν καὶ ἔκοψε τὸ οὖς τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως Μάλχου. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐπέπληξεν αὐτόν εἰπὼν· «Πέτρε βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· πῶς δύναμαι νὰ μὴ πῖω τὸ ποτήριον τὸ ὁποῖον μοι ἔδωκεν ὁ πατήρ;» ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τοὺς συλλαβόντας αὐτόν εἶπε· «ληστὴς εἶμαι καὶ ἐξήλθετε διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων νὰ με συλλάβητε;» καθ' ἑκάστην μὲ ἐβλέπετε διδάσκοντα ἐν τῇ ἱερῷ καὶ δὲν μὲ συνελαμβάνετε· ἀλλὰ τοῦτο ἔγινεν, ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφή.» Ἀμέσως δὲ τότε ὅλοι οἱ μαθηταὶ ἀφήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἔφυγον.

Συμπέρασμα. — Ἐν τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ἀφείλομεν νὰ ἀγρυπνώμεν πάντοτε ἵνα μὴ περιπέσωμεν εἰς πειρασμόν.

Ρητόν. — Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἢ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

Ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ συνεδρίου.

Ἀφ' οὗ οἱ στρατιῶται συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, ἔφερον αὐτόν εἰς τὸν Ἄνναν πενθερὸν τοῦ Καϊάφα, ὅστις ἠρώτησεν αὐτόν περὶ τῶν μαθητῶν καὶ τῆς διδασκαλίας του. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Τί ἐρωτᾷς ἐμέ; ἐρώτησον ἐκείνους, οἱ ὅποιοι μὲ ἤκουσαν· ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα εἰς τὸν κόσμον.» Τότε εἰς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν ἐρράπισε τὸν Ἰησοῦν εἰπὼν· «οὕτως ἀποκρίνεσαι πρὸς τὸν ἀρχιερέα;» στρέψας δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «διατί με τύπτεις; ἐὰν μὲν ἐλάλησα κακῶς, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, ἂν δὲ καλῶς τί με δέρεις;» Μετὰ ταῦτα ὁ ἀρχιερεὺς ἔστειλεν ἐν συνοδίᾳ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Καϊάφαν, ὅστις ἦτο ἐρχιερεὺς τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ἐκεῖ συνήχθησαν ὅλοι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ καὶ ἐζήτησαν νὰ εὕρωσι ψευδῆ τινα μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦλθον μὲν πολλοὶ ψευδομάρτυρες, ἀλλὰ μάτην· οὐδενὸς ἐξ αὐτῶν ἦ μαρτυρία ἦτο βάσιμος. Τότε παρουσιάσθησαν δύο ψευδομάρτυρες, οἵτινες κατηγοροῦν τὸν Ἰησοῦν λέγοντες· «ἡμεῖς ἤκουσαμεν αὐτόν νὰ λέγῃ, ὅτι δύναται νὰ κρημνίσῃ τὸν ναὸν καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ ἀνοικοδομήσῃ αὐτόν πάλιν.» Καὶ ἄλλαι δὲ πολλαὶ μαρτυρίαι ἐλέχθησαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνος εἰς πάσας ταύτας ἐσιώπα. Τότε ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς λέγει πρὸς αὐτόν· «δὲν ἀποκρίνεσαι εἰς ὅσα οὗτοι καταμαρτυροῦσιν ἐναντίον σου;» ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ ἐκ δευτέρου ἀποτείνει

τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ λέγει· «σὲ ἐξορκίζω εἰς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα νὰ μὰς εἴπῃς ἂν σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.» Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «σὺ λέγεις τοῦτο.» Μόλις ἐτελείωσε τὸν λόγον τοῦ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πλήρης ὀργῆς ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστάς εἶπε· «ἐβλασφήμησε! Τίνα ἀνάγκην μαρτύρων ἔχομεν πλέον;» ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τοὺς παρευρισκομένους γραμματεῖς καὶ πρεσβυτέρους εἶπεν· «ἤκούσατε τὴν βλασφημίαν τοῦ· τί λέγετε;» Ὅλοι δὲ ὁμοφώνως ἔκραξαν· «εἶνε ἔνοχος θανάτου.» Ἀμέσως τότε οἱ συνοδεύοντες αὐτὸν στρατιῶται ἤρχισαν νὰ τὸν ἐμπαίζωσι παντοιοτρόπως· ἄλλοι μὲν ἔπτυν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, καὶ ἄλλοι καλύπτοντες τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τὸν ἔτυπτον λέγοντες ἐμπαικτικῶς· «προφήτευσον, Χριστέ, τίς σε ἐκτύπησεν».

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὀφείλυμεν ἄνευ δισταγμοῦ νὰ ὁμολογῶμεν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἂν ἀκόμη εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ ὑποστῶμεν δεινά, ὅπως ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἔν ἐδίστασε καὶ ἐνάπιον τοῦ ἀρχιερέως νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶνε υἱὸς Θεοῦ, ἂν καὶ ἐγνώριζε τὰς συνεπειὰς τῆς ὁμολογίας ταύτης. Ἄς ἔχωμεν δὲ πάντοτε ἐν τῷ νῷ καὶ τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τὰ πάθη, καὶ τὸν θάνατον, ὃν ὑπέστη χάριν ἡμῶν ὁ κ. ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ρητόν. — Ὁς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει καὶ πάσχων οὐκ ἠπεῖλει.

Ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ Πιλάτου καὶ τοῦ Ἡρώδου.

Ἀπὸ τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα ἔφερον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον πρὸς τὸν Ρωμαῖον ἡγεμόνα Πόντιον Πι-

λάτον, ἵνα υπογράψῃ τὴν θανατικὴν αὐτοῦ ποινὴν, δὲν εἰσῆλθον δὲ ἐντός, ἵνα μὴ μianθῶσι καὶ δὲν δύνανται νὰ φάγωσι τὸ πάσχα. Τότε ὁ Πιλάτος λέγει πρὸς αὐτούς· «τίνα κατηγορίαν ἔχετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;» ἐκεῖνοι δὲ μὲ τῇ φωνῇ ἀπήντησαν· «ἐὰν δὲν ἦτο ἔνοχος, δὲν θὰ ἐφέρομεν αὐτὸν ἐνώπιόν σου». «Τότε λάθετε ὑμεῖς αὐτὸν καὶ κρίνατέ τον κατὰ τὸν νόμον σας», ἐπανέλαθεν ὁ Πιλάτος. «Εἰς ἡμᾶς δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ καταδικάζωμέν τινα εἰς θάνατον,» ἀνταπήντησαν ἐκεῖνοι, καὶ ὁ Πιλάτος εἰσελθὼν ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν εἰπὼν· «σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;» ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «σὺ λέγεις τοῦτο ἢ ἄλλοι σοὶ τὸ εἶπον;» Καὶ ὁ Πιλάτος εἶπε· «μήπως ἐγὼ εἶμαι Ἰουδαῖος; τὸ ἔθνος σου καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπὶ παρέδωκαν εἰς ἐμέ· τί λοιπὸν ἐπραξας;» Τότε πάλιν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Ἡ βασιλεία μου δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· ἂν ἡ βασιλεία μου ἦτο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, θὰ εἶχον τοὺς ὑπηρέτας μου, αἵτινες νὰ με ὑπερασπισθῶσι.» «Λοιπὸν εἶσαι βασιλεὺς;» εἶπεν ὁ Πιλάτος. «Σὺ λέγεις τοῦτο,» ἀπεκρίθη τότε ὁ Ἰησοῦς. «Ἐγὼ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κηρύξω τὴν ἀλήθειαν.» «Καὶ τί εἶνε λοιπὸν ἀλήθεια,» ἠρώτησεν ὁ Πιλάτος, χωρὶς δὲ νὰ περιμένῃ ἀπάντησιν, ἐξῆλθε καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους· «Ἐγὼ οὐδεμίαν ἐνοχὴν εὕρισκω εἰς τὸν ἀνθρώπον τούτον.» Ἐκεῖνοι ὅμως θορυβωδῶς ἐφώναζον λέγοντες, ἔτι κινεῖ τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν ἀρχίσας ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας. Ἀκούσας τότε ὁ Πιλάτος τὸ ὄνομα Γαλιλαία ἠρώτησεν ἂν ὁ Ἰησοῦς ἦτο Γαλιλαῖος, καὶ μαθὼν ὅτι

πραγματικῶς Γαλιλαῖος ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν Ἡρώδη τὸν τετράρχην τῆς Γαλιλαίας, ὅστις τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἕνεκα τῆς ἑορτῆς εὐρίσκειτο εἰς Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Ἡρώδης μετὰ μεγάλης χαρᾶς εἶδε τὸν Ἰησοῦν, διότι ἤκουε πολλὰ περὶ αὐτοῦ καὶ ἐπεθύμει νὰ τὸν γνωρίσῃ. Πολλὰς δὲ καὶ διαφόρους ἐρωτήσεις ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν τούτων ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐν ᾧ οἱ γραμματεῖς μεγάλως κατηγόρουν αὐτόν. Τέλος ὁ Ἡρώδης ἐκ περιφρονήσεως καὶ διὰ νὰ ἐμπαίξῃ αὐτόν, ἐνέδυσε λαμπρὸν ἔνδυμα καὶ τὸν ἔστειλεν ὀπίσω πρὸς τὸν Πιλάτον.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα, ὅτι ὀφείλομεν παρησιᾶσαι καὶ ἄνευ ἐνδοιασμοῦ νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν χωρὶς νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ δεινὰ, ἅτινα πιθανὸν νὰ περιμένωσιν ἡμᾶς. Ὡσαύτως βλέπομεν, ὅτι ὁ Πιλάτος κατενόησε τὴν κακὴν διάθεσιν τῶν Ἰουδαίων πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

Ρητόν. — Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰμὴ δι' ἐμοῦ.

Ἡ εἰς θάνατον καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ.

Ὅτε καὶ πάλιν ἔφερον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν Πιλάτον, οὗτος ἐκάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· «μοὶ ἐφέρετε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς δημηγέρτην· ἀλλ' οὔτε ἐγὼ οὔτε ὁ Ἡρώδης ἀνακρίναντες αὐτὸν εὔρομεν ἔνοχον τοιαύτης κατηγορίας.» Ἡ θέλησε δὲ ὁ Πιλάτος νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἰησοῦν. Ἐπειδὴ

ἡ δὲ συνήθεια ἐπεκράτει κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς νὰ ἀπολύηται τις ἐκ τῶν καταδίκων, ὑπῆρχε δὲ τότε ἐν τῇ φυλακῇ διαβόητός τις ληστής Βαραββᾶς ἐνομαζόμενος, ὁ Πιλάτος ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους λέγει πρὸς αὐτούς· «τίνα θέλετε νὰ ἀπολύσω τὸν Βαραββᾶν ἢ τὸν Ἰησοῦν». Τότε πάντες ὁμοφώνως ἐκραύγασαν· «τὸν Βαραββᾶν, τὸν Βαραββᾶν». «Τί δὲ νὰ κάμω τὸν Ἰησοῦν;» ἠρώτησεν ὁ Πιλάτος. «Νὰ σταυρωθῇ, νὰ σταυρωθῇ,» ἐπανέλαβον πάλιν οἱ Ἰουδαῖοι. Ὅτε δὲ καὶ πάλιν εἶπεν εἰς αὐτούς ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν κακὸν ἔπραξεν, ἐκεῖνοι ἐπέμενον λέγοντες νὰ σταυρωθῇ. Ὁ Πιλάτος λοιπὸν τότε τὸν μὲν Βαραββᾶν ἀπέλυσε, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν ἵνα μαστιγώσωσι καί, ἂν οὐ ἐνέδυσαν αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην καὶ ἔδωκαν πρὸς ἐμπαυγμὸν κάλαμον εἰς τὴν χεῖρα, ἔθηκαν δὲ περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον καὶ παντοιοτρόπως ἐνέπαιξαν, ἔφερον αὐτὸν ὁ Πιλάτος ἐνώπιον τῶν Ἰουδαίων καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· «ἴδοι ὁ ἄνθρωπος.» Ἄλλ' ἐκεῖνοι πάλιν ἐκραύγαζον λέγοντες. «Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν». Τότε λέγει ὁ Πιλάτος· «λάθετε ὑμεῖς αὐτόν καὶ σταυρώσατε, διότι ἐγὼ δὲν εὐρίσκω καμμίαν ἔνοχον εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον.» Τότε ἐκεῖνοι ἀπεκρίθησαν. «Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν καὶ κατὰ τὸν νόμον μας εἶνε ἄξιός θανάτου, διότι λέγει ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ.» Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Πιλάτος ἐταράχθη καὶ εἰσελθὼν πάλιν ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν εἰπὼν· «πόθεν εἶσαι σύ;» ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπήντησε· τότε ὁ Πιλάτος λέγει πρὸς αὐτόν· «εἰς ἐμὲ δὲν ἀποκρίνεσαι; δὲν εἰσεύρεις ὅτι ἔχω ἐξουσίαν νὰ

σὲ σταυρώσω καὶ νὰ σὲ ἀπολύσω;» «Δὲν θὰ εἶχες οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμέ,» ἀπήντησε τότε ὁ Ἰησοῦς. «ἂν δὲν σοὶ ἦτο δεδομένον ἀνωθεν.» Ἐξήτει δὲ καὶ πάλιν ὁ Πιλάτος νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἐπέμμενον λέγοντες· «ἂν τοῦτον ἀπολύσῃς δὲν εἶσαι φίλος τοῦ Καίσαρος, διότι, ὅστις κάμνει ἑαυτὸν βασιλέα, εἶνε ἐχθρὸς τοῦ Καίσαρος.» Μετὰ ταῦτα ὁ Πιλάτος ἐκάθισε τὸν Ἰησοῦν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· «ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σας.» ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐκραύγαζον ἄρον ἄρον σταύρωσον αὐτόν.» «Τὸν βασιλέα σας νὰ σταυρώσω;» λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Πιλάτος. «Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἄλλον βασιλέα, εἰμὴ τὸν Καίσαρα,» ἐπανέλαβον τότε οἱ Ἰουδαῖοι. Βλέπων δὲ ἐπὶ τέλους ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὑδωρ ἔπλυνε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ εἰπὼν· «ἄθῳός εἰμι· ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου.» Ὅλος τότε ὁ λαὸς μιᾶ φωνῇ ἀνέκραξε· «τὸ αἷμα αὐτοῦ ἄς πέσῃ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.» Ὁ Πιλάτος τέλος ὑπέγραψε τὴν θανατικὴν καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἵνα σταυρωθῇ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὑπείλομεν, ὡς ὁ Ἰησοῦς, ὅταν προσβαλλόμεθα εἴτε διὰ λόγων εἴτε ἄλλως πως, νὰ μὴ ζητῶμεν ἐιδίκτησιν, ἀλλὰ νὰ ὑπομένωμεν καὶ νὰ συχωρῶμεν τοὺς βλάπτοντας ἡμᾶς. Βλέπομεν προσέτε ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῇ σκληροκαρδίᾳ αὐτῶν προὔτημασαν νὰ ἀπολυθῇ ὁ κεκηρυγμένος κακοῦργος Βαραββᾶς ἀντὶ τοῦ ἀθῳοῦ Ἰησοῦ. Πρὸς θεόν, ὅτι ὁ Πιλάτος ἕνεκα τῆς φιλαρχίας αὐτοῦ ἐγενε συνένοχος μετὰ τῶν Ἰουδαίων διότι, ἂν καὶ ἦτο πεπεισμένος περὶ τῆς ἀ-

θωότητος τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἠδύνατο νὰ ἀπολύσῃ αὐτόν, δὲν ἔπραξε τοῦτο ἐκ φόβου μὴ οἱ Ἰουδαῖοι διαβάλωσιν αὐτόν πρὸς τὸν Καίσαρα τῆς Ρώμης καὶ ἀπολέσῃ τὴν θέσιν του. Ἐκ τῶν ὑστερῶν δὲ παρατηροῦμεν ὅτι τὸ αἷμα τοῦ ἀθῳοῦ Ἰησοῦ ἔπεσεν ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, διότι οὐ μόνον ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ Ἱερουσαλήμ κατεστράφη καὶ ὑπὲρ τὸ ἑκατομμύριον Ἰουδαῖοι ἀπωλέσθησαν, ἀλλὰ καὶ σήμερον ἐτι βλέπομεν αὐτοὺς πλανωμένους τῆδε κακείσε καὶ μὴ δυναμένους οὔτε πόλιν οὔτε πατρίδα οὔτε κράτος νὰ ἀποτελέσωσιν.

Ῥητόν. — Τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

Προσευχή.

Σὺ μέγα μᾶς ἔδωκας, ὦ Χριστέ μου,
Παράδειγμα θείας ὑπομονῆς!
Τοὺς πάντας ἀγίασον, ὦ Θεέ μου,
Διὰ τῆς θείας αὐτῆς ἀρετῆς!
Τὸν πρῶτον Σωτῆρα ἄς μιμηθῶμεν,
Ἄς ἔχωμεν πάντες ὑπομονήν,
Καὶ τότε ἐν εἰρήνῃ πάντες θὰ ζῶμεν,
Σὲ εὐλογοῦντες, Θεέ μου Ἀμήν!

Ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Μετὰ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ, οἱ στρατιῶται παρέλαβον αὐτόν καὶ ἐκδύσαντες αὐτοῦ τὴν πορφύραν ἐνέδυσαν τὰ φορέματά του· ἠνάγκασαν δὲ αὐτόν νὰ φέρῃ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τῶν ὤμων του καὶ τὸν ἀνέβησαν ὀλίγον μακρὰν τῆς πόλεως εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰησοῦς καθ' ἑδὴν ἕνεκα τοῦ βάρους τοῦ σταυροῦ προσέκοπτεν ἀνά-

πάν αὐτοῦ βῆμα, οἱ στρατιῶται εὐρόντες κατὰ τύχην Σίμωνά τινα, Κυρηναῖον, ἠγγάρευσαν αὐτὸν νὰ σηκώσῃ καὶ νὰ φέρῃ μέχρι τοῦ Γολγοθαῖ τὸν σταυρὸν. Μεταξὺ δὲ τοῦ πλήθους, ὅπερ ἠκολούθει τὸν Ἰησοῦν, ἦσαν καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἔτυπτον τὰ πτόγη αὐτῶν καὶ ἐθρήνουν διὰ τὸν ἄδικον τοῦ Χριστοῦ θάνατον. Πρὸς ταύτας τότε στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «θυγατέρες Ἱερουσαλήμ μὴ κλαίετε δι' ἐμέ, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς αὐτάς καὶ διὰ τὰ τέκνα ὑμῶν.»

Ἐφθασαν τέλος εἰς Γολγοθαῖν καὶ οἱ στρατιῶται ἐμπήξαντες τὸν σταυρὸν ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν ἐν μέσῳ δύο κακούργων· ἦτο δὲ ἡμέρα Παρασκευή. Ἐπὶ δὲ τοῦ σταυροῦ τοῦ Ἰησοῦ ἐγράφη κατὰ διαταγὴν τοῦ Πιλάτου ἢ ἐξῆς ἐπιγραφὴ ἑβραϊστὶ, ἐλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ· «Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.» Μετὰ τὴν σταύρωσιν οἱ στρατιῶται λαβόντες τὰ φορέματα τοῦ Ἰησοῦ διαιμοιράσθησαν ταῦτα. Πολλοὶ δὲ διαδαίναντες ἐκεῖθεν παντοιοτρόπως περιῦριζον καὶ ἐνέπαιζον τὸν Ἰησοῦν, κινοῦντες δὲ τὰς κεφαλὰς των ἔλεγον· «σὺ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἀνοικοδομῶν αὐτὸν σῶσον τώρα σεαυτὸν. Κατάβιχ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ ἂν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ.» Καὶ οἱ ἀρχιερεῖς δὲ καὶ οἱ γραμματεῖς περιέπαιζον καὶ εἰρωνεύοντο αὐτὸν λέγοντες· «ἄλλους ἔσωσε καὶ τὸν ἑαυτὸν του δὲν δύναται νὰ σώσῃ· ὅς καταβῆ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ ἡμεῖς θὰ πιστεύσωμεν. Ἄς αἰώσῃ αὐτὸν ὁ Θεὸς ἅψ' οὗ εἶνε υἱὸς αὐτοῦ.» Πρὸς τούτους ὅμως καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐμπαιζόντας καὶ περιῦριζόντας αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς οὐ μόνον λόγον τινα

δὲν ἀπέτεινε, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν παρεκάλει λέγων· «πάτερ, συγχώρησον αὐτοὺς διότι δὲν γνωρίζουσι τί κάμνουσιν.» Ὡς νὰ μὴ ἦρχουν δὲ οἱ ἐμπαιγμοὶ τῶν διαδαινόντων ἐκεῖθεν, καὶ ὁ ἕτερος τῶν ἐσταυρωμένων κακούργων ἐδλασφήμει τὸν Ἰησοῦν λέγων· «ἐὰν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.» Ἀλλὰ τότε ὁ ἕτερος ἐπέπληξεν αὐτὸν εἰπὼν· «δὲν φοβεῖσαι τὸν Θεόν, ἡμεῖς μὲν δικαίως πάσχομεν, ἀλλ' οὗτος τί κακὸν ἐπραξε;» παρεκάλει δὲ τὸν Ἰησοῦν λέγων· «Κύριε μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.» «Ἔσο βέβαιος,» λέγει τότε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· «σήμερον θὰ εἶσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παραδείσῳ.»

Παρὰ τὸν σταυρὸν δὲ ἴστατο ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ καὶ πολλὰ ἄλλαι γυναῖκες θρηνοῦσαι. Ἰδὼν δὲ τὴν μητέρα του ὁ Ἰησοῦς καὶ τὸν ἐκεῖ εὐρισκόμενον ἠγαπημένον αὐτοῦ μαθητὴν Ἰωάννην λέγει· «γύναι, ἴδου ὁ υἱὸς σου.» πρὸς δὲ τὸν Ἰωάννην εἶπεν· «ἴδου ἡ μήτηρ σου.» Ἀπ' ἐκεῖνης δὲ τῆς στιγμῆς ὁ Ἰωάννης παρέλαθε τὴν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸν οἶκόν του. Τότε ἀπὸ τῆς μεσημβρίας τῆς παρασκευῆς μέχρι τῆς τρίτης μ. μ. σκότος ἐκάλυψεν ὅλην τὴν γῆν. Κατὰ δὲ τὴν τρίτην ὥραν ὁ Ἰησοῦς ἔκραξε μεγαλοφώνως· «Θεέ μου, Θεέ μου, διατί με ἐγκατέλιπες;» μετὰ ταῦτα δὲ εἶπε· «διψῶ,» καὶ ἠμέσως οἱ στρατιῶται πληρώσαντες σπόγγον ὄξους προσέδεσαν αὐτὸν εἰς τὸ ἄκρον καλάμου καὶ πλησιάσαντες αὐτὸν εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ τῷ ἔδωκαν νὰ πῖνῃ. Μόλις δὲ ὁ σπόγγος ἠγγύσεν εἰς τὰ χεῖλη αὐτοῦ εἶπε· «Τετέλεσται,» καὶ ἀφῆσας φωνὴν μεγάλην εἶπε· «Πάτερ μου,

εἰς χεῖράς σου παραδίδω τὸ πνεῦμά μου.» καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐξέπνευσεν. Ἐὐθὺς τότε ἐγένετο σεισμός φοβερός, τὸ παραπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη, οἱ τάφοι ἠνεώχθησαν καὶ πολλὰ σώματα ἁγίων ἐξῆλθον ἐξ αὐτῶν καὶ ἐνεφανίσθησαν εἰς πολλοὺς ἐν τῇ πόλει. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν στρατιῶται, οἵτινες ἐφύλαττον τὸν Ἰησοῦν, ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν καὶ εἶπον· «ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦτο οὗτος.» Καὶ οἱ παρευρισκόμενοι δέ, οἵτινες πρότερον ἐνέπαιζον αὐτόν, ἔτυπτον τὸ στῆθος των καὶ μετενόουν.

Συμπέρασμα. — Ἐν τῶν ἀνωτέρω διδακτικῶν ὅτι ὀρεῖλαμεν, ὡς ὁ Ἰησοῦς, νὰ λέγωμεν εἰς τοὺς ἐμπαιζοντας καὶ βλέποντας ἡμᾶς, «Πάτερ, ἄρες αὐτοῖς οὐ γὰρ ἵδαι τί ποιῶσιν.» Ὁρεῖλαμεν, ἔχοντες ὡς παράδειγμα τὸν ἕτερον τῶν ληστῶν, νὰ μετανοῶμεν ἀπὸ καρδίας καὶ νὰ ἐπικαλώμεθα τὴν ἀρωγὴν τοῦ Θεοῦ, διότι τότε καὶ μόνον θέλομεν δυνηθῆναι νὰ εἰσεέλθωμεν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ.

Ὁρεῖλαμεν προσέτι νὰ εἶμεθα φιλόστοργοι πρὸς τοὺς γονεῖς ἡμῶν καὶ νὰ φροντίζωμεν πάντοτε περὶ αὐτῶν, ὡς ὁ Ἰησοῦς, ὅστις καὶ κρεμάμενος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ συνέστησε τὴν μητέρα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἠγαπημένον του μαθητὴν Ἰωάννην. Ἐνταῦθα ἐπίσης βλέπομεν ἐκπληρουμένην τὴν προφητείαν τοῦ Συμεῶνος εἰπόντος πρὸς τὴν παρθένον, ὅτι ῥομφαία θὰ διέσχίζε τὴν καρδίαν αὐτῆς.

Ρητόν. — Αὐτὸς ἐτραυματίσθη διὰ τῆς ἀμαρτίας ἡμῶν, τῷ μῶλωπι δὲ αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν.

Προσευχή.

Ἐθρούς ν' ἀγαπῶμεν καὶ συγχωρῶμεν,
καλὸν χρηγοῦντες ἀντὶ κακοῦ,
μηδὲ νὰ μισῶμεν ἀλλ' εὐλογῶμεν
παρῆγγεϊλας, Σὺτερ, ἐκ τοῦ σταυροῦ.

Μακρὰν λοιπὸν ἔλθραι, μακρὰν καὶ τὰ μίσση ἠπίαν ἃς ἔχωμεν τὴν ψυχὴν, καὶ τότε βεβαίως θέλομεν ζῆσθαι εὐδαίμονα βίον πέριτες. Ἀμήν.

Ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ.

Μετὰ τὴν σταύρωσιν ἵνα μὴ μείνωσι τὰ σώματα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, ἦλθον αἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ παρεκάλουν αὐτὸν νὰ συντριβῶσι τὰ σκέλη τῶν ἐσταυρωμένων καὶ νὰ καταβιβάσῃ τὰ σώματα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ὁ Πιλάτος διέταξε τότε στρατιώτας, οἵτινες ἐλθόντες τῶν μὲν δύο ληστῶν συνέτριψαν τὰ σκέλη, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀφήκαν, διότι εἶχεν ἤδη ἐκπνεύσει· μόνον δὲ τις ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἐκέντησε διὰ λόγχης τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Περὶ δὲ τὸ ἑσπέρας ἀνθρώπος τις καλούμενος Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθείας, ὅστις ἦτο ἐν τῷ κρυπτῷ μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ, διότι ἐφοβεῖτο τοὺς Ἰουδαίους, ἐλθὼν πρὸς τὸν Πιλάτον παρεκάλει αὐτὸν νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ καταβιβάσῃ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ νὰ θάψῃ αὐτό. Ὁ Πιλάτος συνήνεσεν εἰς τοῦτο καὶ ὁ Ἰωσήφ μεταβάς εἰς Γολγοθᾶν κατεβίβασεν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἰουδαίων, ἀλείψας αὐτὸ διὰ μύρων καὶ περιτυλίξας ἐντὸς καθαρᾶς σινδόνης ἐνεταφίασεν εἰς μνημεῖον λαξευτόν, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ἐκεῖ πλησίον, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε ταφῆ

κανείς ακόμη. Θάψαντες δὲ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἐφραξαν τὸ στέμιον τοῦ μνημείου διὰ μεγάλου λίθου. Πολλαὶ δὲ γυναῖκες ἐκ τῆς Γαλιλαίας, εἶχον ἔλθῃ μετὰ τοῦ Ἰωσήφ διὰ νὰ ἴδωσι ποῦ θὰ τεθῇ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου. Ὅτε δὲ εἶδον τὸ μέρος, ἐπέστρεψαν ὀπίσω καὶ ἠτοιμάσαν πολλὰ ἀρώματα καὶ μῦρα, δι' ὧν θὰ ἔλειφον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου· ἀλλὰ τὸ μὲν Σάββατον ἐνεκα τῆς ἑορτῆς ἡσυχάζον, ἠτοιμάζοντο δὲ τὴν Κυριακὴν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν τάφον. Τότε οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἦλθον πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ εἶπον εἰς αὐτόν· «Ἡγεμών, ἐνθυμούμεθα ὅτι ὁ πλάνος ἐκεῖνος, ἐν ὄσῃ ἀκόμῃ ἔζη, ἔλεγεν ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἀναστῆθῃ. Διάταξον λοιπὸν νὰ ασφαλισθῇ ὁ τάφος, ἵνα μὴ ἔλθωσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ κλέψωσι τὸ σῶμά του, εἴπωσι δὲ ἔπειτα εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἀνεστάθῃ, καὶ τότε ἡ δευτέρα πλάνη θὰ εἶνε χειροτέρα τῆς πρώτης.» Τότε λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Πιλάτος· «λάβετε φρουρὰν καὶ ὑπάγετε καὶ ασφαλίσατε τὸν τάφον ὅπως εἰξεύρετε.» Ἐκεῖνοι δὲ μεταβάντες μετὰ στρατιωτῶν ἐσφράγισαν τὸν τάφον καὶ ἀφήσαντες φρουρὰν πρὸς φύλαξιν αὐτοῦ ἀπῆλθον.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδακόμεθα ὅτι ὀρέσμεν νὰ εἰμεῖθα μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐκπληροῦντες τὰς θείας αὐτοῦ ἐντολάς, ἔστω καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ, ὡς ἔ ἀπὸ Ἀριμαθείας Ἰωσήφ.

Ῥητόν Συνετάφημεν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ.

Τὴν Κυριακὴν λίαν πρωτὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμη, φέρουσαι ἀρώματα καὶ μῦρα ἐκίνησαν μεταβαίνουσαι εἰς τὸν τάφον, ἵνα ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἐν ᾗ δὲ καθ' ὁδὸν διαλογίζοντο τίς θὰ ἀπεκύλιε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ μνημείου, ὅστις ἦτο πολὺ μέγας, ἔγινε σεισμὸς μέγας καὶ ἄγγελος Κυρίου καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπεκύλισεν αὐτόν.

Τότε οἱ φυλάσσοντες τὸν τάφον στρατιῶται ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν καὶ ἐπέσκη κατὰ γῆς ὡς νεκροί. Ὅτε δὲ ἐφθασαν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ εἶδον ὅτι ὁ λίθος εἶχεν ἀποκυλισθῆ, ἐνόμισαν ὅτι ἐκλεψαν ἀπὸ τοῦ τάφου τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τρέχει λοιπὸν ἀμέσως ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ πρὸς τὸν Σίμωνα Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ περιλυπὸς λέγει πρὸς αὐτούς· «ἀφήρεσαν ἀπὸ τοῦ μνημείου τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ δὲν γνωρίζομεν ποῦ ἔθηκαν αὐτό».

Ἐν τῇ μεταξὺ τούτῃ αἱ λοιπαὶ γυναῖκες εἰσῆλθον εἰς τὸ μνημεῖον καὶ ἰδοῦσαι νεανίσκον καθήμενον καὶ ἐνδεδυμένον στολὴν λευκὴν ἐφοβήθησαν πολὺ. Τότε ὁ νεανίσκος λέγει πρὸς αὐτάς· «τίνα ζητεῖτε; Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον; δὲν εἶνε ἐδῶ, ἀλλ' ἀνέστη. Ὑπάγετε λοιπὸν καὶ εἰπετε τοῦτο εἰς τοὺς μαθητάς του.» Πλήρεις φόβου καὶ χαρᾶς τότε ἐξεληθῶσαι ἔδραμον πρὸς τοὺς μαθητάς τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀνήγγειλαν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἀνέστη ὁ Κύριος. Δρομαῖοι δὲ τότε ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦλθον εἰς τὸν τάφον καὶ ἰδόντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐπίστευσαν. Ἐν

τῆ μεταξὺ δὲ ἐπικνήθην εἰς τὸν τάφον ἢ Μαρία ἢ Μαγδαληνὴ καὶ μένουσα ἔκλαιεν. Κύψασα δὲ εἰς τὸ μνημεῖον βλέπει δύο ἀγγέλους ἐνδεδυμένους λευκά, οἵτινες εἶπον εἰς αὐτήν· «γύναι, διατί κλαίεις;» «Κλαίω,» ἀπήντησεν ἐκείνη, «διότι ἐσήκωσαν ἀπὸ τοῦ μνημείου τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου μου καὶ δὲν γνωρίζω ποῦ ἔθηκαν αὐτό.» Συγχρόνως ἔστρεψε πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἰστάμενον· ἐκλαβοῦσα δὲ αὐτὸν ὡς τὸν κηπουρὸν ἠρώτησε· «κύριε, ἂν ἔλαβες τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου μου, εἶπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτό.» Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτήν· «Μαρία!» Ἐκείνη ἀνεγνώρισε τότε τὸν Ἰησοῦν καὶ πλήρης χαρᾶς τῆ λέγει· «Διδάσκαλε», καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως ἠμπόδισεν αὐτήν λέγων μὴ μὲ ἐγγίζης, διότι δὲν ἀνέβην ἀκόμη εἰς τὸν πατέρα μου. Ὑπαγε νὰ εἴπῃς εἰς τοὺς ἀδελφούς μου ὅτι τώρα ἀναβαίνω εἰς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα σας, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν σας.» Τότε ἀμέσως ἐπιστρέψασα ἡ Μαρία ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς μαθητάς, ὅτι εἶδε καὶ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἤκουσε παρὰ τοῦ Ἰησοῦ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ διδακόμεθα ὅτι καὶ οἱ ἄνθρωποι μετὰ θάνατον θὰ ἀναστήθωμεν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ· καὶ ὅσοι μὲν ἔζησαν βίον ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ κληρονομήσωσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν, οἱ δὲ κακοὶ θὰ τιμωρηθῶσιν δι' ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ἔπραξαν κακά.

Ρητόν. — Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται εἰς δύο μαθητάς.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ, δύο ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ μετέβαινον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς τινα ἐκεῖ πλησίον κώμην, ἣτις ὀνομάζεται Ἐμμαοὺς. Ἐν ᾧ δὲ καθ' ὁδὸν συνωμίλουν περὶ τῶν συμβάντων τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἔφθασεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπορεύετο μετ' αὐτῶν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ δὲν ἐγνώρισαν αὐτόν. Τότε λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· «ὅποιον εἶνε τὸ θέμα τοῦ λόγου, τὸ ὅποιον τοσοῦτον ἀπασχολεῖ ὑμᾶς καὶ διατί εἴσθε σκυθρωποί;» Ὁ ἕτερος δὲ ἐξ αὐτῶν ὁ Κλεώπας εἶπε τότε πρὸς αὐτόν· «μόνος λοιπὸν σὺ εἶσαι, ὅστις μένεις ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ δὲν γνωρίζεις τὰ συμβάντα κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας;» «ποῖα;» λέγει τότε πάλιν ὁ Ἰησοῦς. «Δὲν ἔμαθες τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου», ἀπήντησαν ἐκείνοι, «ὅστις ὑπῆρξεν ἀνὴρ μέγας καὶ προφήτης δυνατός; δὲν ἔμαθες ὅτι τοῦτον κατηγορήσαντες συνέλαβον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ κατεδίκαναν εἰς τὴν διὰ τοῦ σταυροῦ θάνατον; Εἶνε δὲ τρίτη ἤδη ἡμέρα ἀφ' ὅτου ἀπέθανε καὶ τίτες γυναῖκες μεταβάσαι εἰς τὸ μνημεῖον αὐτοῦ, αὐτὸν μὲν δὲν εἶδον, εὔρον ὅμως ἀγγέλους καθημένους παρὰ τὸ μνημεῖον, οἵτινες εἶπον εἰς αὐτάς ὅτι ἀνέστη. Τὸ αὐτὸ δὲ παρατήρησαν καὶ τινες ἐξ ἡμῶν, οἵτινες μετέβησαν ἐπὶ τόπου.» Ὁ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς κατὰ τὴν πίστιν,» λέγει τότε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. «Δυσκολεύεσθε λοιπὸν νὰ πιστεύσητε εἰς ὅσα ἐλάλησαν οἱ προφῆται περὶ αὐτοῦ; Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ πάθῃ, ὅσα οἱ προφῆται προεἶπον, καὶ νὰ δοξασθῇ;» ἤρχισε δὲ νὰ ἀναπτύσσῃ, ὅσα περὶ αὐτοῦ

ἐλέγχθησαν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ ὑπὸ πάντων τῶν προφητῶν. Εἶχεν ἤδη κλίνη ὁ ἥλιος πρὸς τὴν δύσιν, ὅτε λέγοντες ταῦτα ἔφθασαν εἰς Ἑμμαούς. Τότε ὁ Ἰησοῦς προσεποιήθη ὅτι θὰ ἐξηκολούθει τὸν δρόμον του, ἀλλ' ἐκεῖνοι κατέπεισαν αὐτὸν νὰ μείνῃ μετ' αὐτῶν ἐν τῇ κώμῃ, διότι ἡ ὥρα εἶχεν ἤδη παρέλθῃ. Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τότε τὴν πρόσκλησιν αὐτῶν καὶ κατέλυσε μετ' αὐτῶν ἐν τῇ κώμῃ. Ὅτε δὲ παρετέθη τὸ δεῖπνον καὶ ἐκάθισαν περὶ τὴν τράπεζαν, ὁ Ἰησοῦς λαβὼν τὸν ἄρτον ἠυλόγησεν αὐτὸν καὶ τότε οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο τοῦ μαθητῶν διηνεύχθησαν καὶ ἀνεγνώρισαν αὐτόν. Πάραυτα ἕμως ὁ Ἰησοῦς ἔγινεν ἄφαντος ἀπ' αὐτῶν, ἐκεῖνοι δὲ ἐκπληκτοὶ ἐσηκώθησαν καὶ τὴν ἰδίαν ὥραν ἐπέστρεψαν ὀπίσω εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου εὔρον συνηθροισμένους τοὺς ἑνδεκά- ἀποστόλους, καὶ εἶπον εἰς αὐτοὺς τὰ καθ' ἕκαστα.

Συμπέρασμα. — Ἐν ταῖς ἀνωτέρω βλέπομεν τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἔκλεισε τὸ ὄψος τῶν ὀφθαλμῶν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ δὲν τὸν ἀνεγνώρισαν κατ' ἀρχάς· ὡσαύτως βλέπομεν τὴν μεγάλην προθυμίαν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, οἵτινες δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψει οὔτε τὸν δρόμον οὔτε τὴν ὥραν ἀλλ' ἐπέστρεψαν ὁρμαῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.

Ρητόν. — Ὅχι ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται εἰς πάντας τοὺς μαθητάς αὐτοῦ.

Ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ μετὰ προσοχῆς ἤκουον τοὺς ἀπὸ Ἑμμαούς ἐλθόντας ἔχοντες κλεισμένας τὰς θύρας διὰ

τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν λέγει· «εἰρήνη ὑμῖν.» οἱ ἀπόστολοι ἔκθαμβοι καὶ τεταραγμένοι ἐνόμιζον ὅτι ἔβλεπον φάσμα τι. Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· «διὰ τί εἴθε τεταραγμένοι, καὶ διαλογισμοὶ κακοὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν; ἰδοὺ παρατηρήσατε ἐγὼ εἶμαι· ψηλαφήσατε τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖράς μου καὶ θὰ ἴδητε ὅτι δὲν εἶνε πνεῦμά τι, ἀλλ' ἐγὼ αὐτὸς εἶμαι, διότι τὸ πνεῦμα δὲν ἔχει οὔτε χεῖρας, οὔτε πόδας, οὔτε ὄσθα, οὔτε σάρκα.» Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα οἱ μαθηταὶ δὲν ἐπίστευαν, ἀλλὰ μετὰ θαυμασμοῦ παρετήρουν αὐτόν. Τότε λέγει πάλιν πρὸς αὐτούς ὁ Ἰησοῦς· «ἔχετε τι φαγώσιμον»· οἱ δὲ μαθηταὶ προσέφερον εἰς αὐτὸν τεμάχιον ἰχθύος ὀπτοῦ καὶ μέλι, ἐκ τῶν ὁποίων λαβὼν ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτῶν. Μετὰ ταῦτα ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τὰς γραφὰς καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἰκανοὺς, νὰ τὰς ἐννοῶσιν. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ μένωσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, μέχρις ὅτου σταλῇ εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Εἰπόντων δὲ πάλιν ὁ Ἰησοῦς· «Εἰρήνη ὑμῖν,» προσέθηκέν· «καθὼς ἀπέστειλαν ἐμὲ ὁ πατήρ αὐτῶ καὶ ἐγὼ στέλλω ὑμᾶς.» λέγων δὲ ταῦτα ἐνεφύσησεν εἰς αὐτοὺς πνεῦμα ἅγιον καὶ προσέθηκέν· «Ὅσων τὰς ἁμαρτίας συγχωρήσητε θὰ εἶνε συγχωρημέναι, ὅσων δὲ τὰς ἁμαρτίας δὲν συγχωρήσητε θὰ εἶνε ἀσυγχώρητοι.» Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγε ταῦτα ἔγινεν ἄφαντος ἀπ' αὐτῶν.

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς μαθητάς του, εἰς ἕξ αὐτῶν ὁ Θωμᾶς ἦτο ἀπών. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του δὲ ἔλεγον εἰς αὐτόν οἱ ἄλλοι μαθηταὶ ὅτι εἶδαν τὸν

SISMANGOGLIO

Κύριον. Ἄλλ' ἐκεῖνος κατ' οὐδένα λόγον ἐπίστευε καὶ ἔλεγεν· «ἂν μὴ ἴδω ἐπὶ τῶν χειρῶν τοῦ τὸν τύπον τῶν ἡλῶν καὶ βάλω τὴν χειρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ· ἔξεν (ἢ πιστεύσω.» Μετὰ ἐκτὼ δὲ ἡμέρας, ἐν ᾗ καὶ πάλιν οἱ μαθηταὶ ἦσαν συνηγμένοι, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Θωμᾶς, ἐλθὼν πάλιν ὁ Ἰησοῦς ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· «εἰρήνη ὑμῖν.» Στραφεῖς δὲ πρὸς τὸν Θωμᾶν εἶπε· «φέρε τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὴν χειρά μου καὶ θές τὴν χειρά σου εἰς τὴν πλευρὰν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. «Τότε ὁ Θωμᾶς ἐκπληκτος ἐφώνησεν· «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.» «Ἐπίστευσας,» ἐπανέλαβε τότε ὁ Ἰησοῦς, «διότι μὲ εἶδες· μακάριοι ἔσσι χωρὶς νὰ ἴδωσι πιστεύουσιν.»

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ἐρείλμεν νὰ ἀκολουθῶμεν τοὺς λόγους τοῦτου τοῦ Ἰησοῦ· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.» Ὅσάκις δὲ προσκαιρῶς ἀπιστοῦμεν, νὰ μετανοῶμεν ἀπὸ καρδίας καὶ νὰ ἀνακράζωμεν ὡς ὁ Θωμᾶς, «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.»

Ρητόν. — Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Ἡ Ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰησοῦς νὰ φανερώνηται εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ νὰ διδάσκη αὐτούς. Ἡμέραν δὲ τινα ἐξήγαγεν αὐτούς εἰς τὴν Βηθανίαν ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτούς νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ μένοντες ἐκεῖ νὰ περιμένωσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ. Ἐλεγε δὲ εἰς αὐτούς ὅτι ὁ μὲν

Ἰωάννης ἐβάπτισε δι' ὕδατος, ἐκεῖνοι δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ βαπτίζωσιν ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ἐνῷ δὲ ἔλεγε ταῦτα, ὕψωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἠυλόγησε τοὺς μαθητάς του καὶ συγχρόνως ἀνελήφθη ἐνώπιον αὐτῶν εἰς τοὺς οὐρανοὺς· νεφέλη δὲ φωτεινὴ καταβάσα ἀπέκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐκθαμβοὶ ἔβλεπον οἱ μαθηταὶ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐνεφανίσθησαν δύο ἄνδρες λευκὰ ἐνδεδυμένοι καὶ εἶπον εἰς αὐτούς· «ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί στέκεσθε καὶ ἐκθαμβοὶ βλέπετε εἰς τὸν οὐρανόν; Ὁ Ἰησοῦς οὗτος, ὅστις ἐνώπιον ὑμῶν ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, θὰ ἔλθῃ πάλιν εἰς ὑμᾶς, ὅπως εἶδετε αὐτὸν ἀναλαμβανόμενον.» Οἱ μαθηταὶ τότε προσεκύνησαν καὶ πλήρεις χαρᾶς ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἔμενον δὲ πάντοτε εἰς τὸ ἱερόν ὑμνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεὸν καὶ περιέμενον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Κυρίου.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ἐρείλμεν νὰ ἐπικαλώμεθα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἀποστείλῃ εἰς ἡμᾶς τὸ ἅγιον πνεῦμα, ὅπερ ὑπεσχέθη εἰς τοὺς μαθητάς του, καὶ φωτίζη ἡμᾶς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Ρητά. — Πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀπ' ὑμῶν.

Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Ἀνελήφτης ἐν δόξῃ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, χαροποιήσας τοὺς μαθητάς τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, βεβαιωθέντων αὐτῶν διὰ τῆς εὐλογίας, ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

Πεντηκοστή.

Οἱ μαθηταὶ διατρίβοντες ἐν Ἱερουσαλήμ ἐξέλεξαν ἐν τῷ μεταξὺ διὰ κλήρου τὸν Μαθθίαν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἰούδα καὶ οὕτω συνεπληρώθη πάλιν ὁ ἀριθμὸς τῶν δώδεκα ἀποστόλων. Πεντήκοντα δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ, ἐν ᾧ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὸν ἴδιον τόπον, αἴφνης ἠκούσθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος, ὡς νὰ ἔπνεεν ἄνεμος σφοδρὸς καὶ ἐγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον. Ἐφάνησαν δὲ πύρινα γλῶσσαι, αἵτινες ἐκάθισαν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀποστόλων καὶ ἀμέσως ἐκείνοι ἐπληρώθησαν πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρχισαν νὰ λαλῶσι διαφόρους γλώσσας, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ἐν Ἱερουσαλήμ εὕρισκοντο τότε πολλοὶ ξένοι καὶ ἄλλοθνηεῖς, οἵτινες ἔμειναν ἐκστατικοί, ὅτε ἤκουεν ἕκαστος τὴν ἰδίαν του γλῶσσαν, καὶ μετ' ἀπορίας ἠρώτων· «μὴ δὲν εἶνε ὅλοι οὗτοι Γαλιλαῖοι; πῶς λοιπὸν συμβαίνει νὰ ἀκούωμεν ἕκαστος τὴν ἰδίαν του γλῶσσαν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν;» τινὲς δὲ ἐχλεύαζον αὐτοὺς καὶ ἔλεγον ὅτι εἶνε μεθυσμένοι. Τότε εἰς ἓκ τῶν δώδεκα ὁ Πέτρος ἀναστὰς ἐν μέσῳ αὐτῶν ὑψωσε τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ εἶπεν· «ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ πάντες ὅσοι εὕρισκεσθε ἐν Ἱερουσαλήμ. Μάθετε ὅτι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον οἱ Ἰουδαῖοι μὲ χειρας ἀνόμους ἐσταύρωσαν ἀνέστη, καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς· ἔπεμψε δέ, ὡς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς μαθητάς του, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.» Ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Πέτρου σφόδρα συνεκινήθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἠρώτων τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς

ἀποστόλους τί νὰ κάμωσιν ἵνα σωθῶσιν. Τότε ὁ Πέτρος λέγει πρὸς αὐτοὺς· «μετανοήσατε καὶ βαπτισθήτε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.» Πάντες δὲ μετὰ προθυμίας ἐδέχθησαν τοὺς λόγους τούτους τοῦ Πέτρου καὶ ἐβαπτίσθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας.

Συμπέρασμα. — Ἐν ταῖς ἀνωτέρω βλέπομεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐκτελών τὴν υπόσχεσίν του ἀπέστειλεν εἰς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ τὸ ἅγιον πνεῦμα, διὰ τῆς χάριτος τοῦ ὁποῖου ἐκήρυττον τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἐγένοντο ἀπὸ ἀλιεῖς ἰχθύων ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ ἡμεῖς δὲ ὁρῶμεν πάντοτε ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεόν, ὅπως διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος φωτισθῶμεν καὶ καθοδηγηθῶμεν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Ῥητόν. — Ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ ἐκ γενετῆς χωλὸς ἐν τῷ Ναφ.

Ἐν ᾧ ἡμέραν τινὰ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης μετέβαινον εἰς τὸ ἱερόν ἵνα προσευχηθῶσιν, ἀπήντησαν ἄνδρα τινὰ ἐκ γενετῆς χωλόν· τοῦτον δὲ ἔφερον καθ' ἡμέραν καὶ ἔθετον εἰς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ τὴν λεγομένην Ὁραία, ἔνθα ἐζήτηε ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσερχομένων εἰς τὸ ἱερόν. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης εἰσῆρχοντο εἰς τὸ ἱερόν, ὁ χωλὸς ἔτεινε τὴν χειρὰ του ζητῶν νὰ τὸν ἐλεήσωσι. Τότε ὁ Πέτρος λέγει πρὸς αὐτόν· «στρέψον τοὺς ὀφθαλμούς σου πρὸς ἡμᾶς». Καὶ ὁ χωλὸς προσέβλεψε πρὸς αὐτοὺς ἐλπίζων νὰ ἐλεηθῆ. «Ἄρχυριον καὶ χρυσίον», εἶπε τότε ὁ Πέτρος, «δὲν ἔχομεν

ἔτι ἔχω τοῦτο καὶ σοὶ εἶδω. Ἐν ὀνόματι λοιπὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σηκώθητι καὶ περιπάτει.» λαβὼν δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὸν ἐσήκωσεν. Ἐθῆς τότε ἐστερεώθησαν οἱ πόδες του καὶ ἠδύνατο ἐλευθέρως νὰ περιπατῇ. Εἰσελθὼν δὲ μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ἱερόν ἐδοξολόγει τὸν Θεόν. Ὅλοι τότε οἱ ἐν τῷ ἱερῷ ἕμειναν ἔκθαμβοι βλέποντες τὸν ἐκ γενετῆς χωλόν, ὅστις καθ' ἑκάστην ἐκάθητο παρὰ τὴν Ὁραίαν πύλην καὶ ἐξήτει ἐλεημοσύνην, νὰ περιπατῇ. Ἀπειρον δὲ πλῆθος ἔτρεξε τότε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, ἵνα ἴδωσι τὸν πρότερον χωλὸν ἐπαίτην καὶ μάθωσι τὰ συμβάντα. Ἐ δὲ Πέτρος εἶπεν· «ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε διὰ τοῦτο καὶ βλέπετε πρὸς ἡμᾶς; διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅπερ ἔστειλε πρὸς ἡμᾶς ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁπίσθιον ἡμεῖς ἐσταυρώσατε, ἐθαραπεύθη ὁ ἐκ γενετῆς χωλὸς καὶ οὐχὶ διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων. Ἡμεῖς εἴμεθα ἄπλοὶ μάρτυρες τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ.» Συνεβούλευσε δὲ αὐτοὺς νὰ μετανοήσωσι καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου.

Συμπέρασμα. — Ἐν ταῖς ἀνωτέρω βλέπομεν ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπόστολοι, ὡς ὁ Ἰησοῦς, ἠδύναντο πλέον νὰ κάμνωσι θαύματα ἀπ' οὗτου ἔλαβον τὴν δύναμιν ταύτην παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ρητόν. — Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουδενωθείς ὑπ' ἡμῶν τῶν οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν εἰδέν. Ἄλλω ἢ σωτηρία· οὔτε γὰρ ὄνομα ἔστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανόν τὸ δεδομένον ταῖς ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

Οἱ Διάκονοι καὶ ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος.

Μετὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγίου πνεύματος οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυττον μετὰ θάρρους καὶ ἄνευ φόβου τὰς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου. Πολλοὶ δὲ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου συνέστη μεγάλη κοινότης ἐκ χιλιάδων χριστιανῶν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἥτις ὠνομάσθη ἐκκλησία. Αὕτη δὲ εἶνε ἡ πρώτη ὑπὸ τῶν ἀποστόλων συσταθεῖσα. Ὅλοι δὲ ὅσοι ἀπετέλουν τὴν κοινότητα ταύτην χριστιανοί, ἔζων ὁμοῦ καὶ εἶχον ἐν κοινὸν ταμεῖον. Ὅσοι δὲ αὐτῶν εἶχον κτήματα, ἐπώλουν ταῦτα καὶ ἔφερον τὰ χρήματα πρὸς τοὺς ἀποστόλους, οἵτινες ἐφρόντιζον νὰ διαθέτῳσι ταῦτα καταλλήλως. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ χριστιανοὶ ὄλονεν ἐπληθύνοντο, οἱ ἀπόστολοι ἐκάλεσαν ἡμέραν τινὰ αὐτοὺς εἰς συνεδρίαν καὶ εἶπον, ὅτι δὲν ἠδύναντο αὐτοὶ νὰ ἀφήσωσι τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου καὶ νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τὰς τραπέζας ἢ περὶ ἄλλα νὰ ἀσχολῶνται.

Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ ἐκλεγῶσιν ἑπτὰ ἄνθρωποι δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς, οἵτινες νὰ ἀναλάβωσι τὴν διαχείρισιν τῶν χρημάτων καὶ νὰ διανέμωσι τὰς ἐλεημοσύνας. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ὠνομάσθησαν διάκονοι. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ Στέφανος, ὅστις ἐδίδασκε καὶ ἔκαμινεν ἔκτακτα σημεῖα εἰς τὸν λαόν. Ἐπειδὴ δὲ τινες ἐκ τῶν ἐκεῖ σοφῶν θελήσαντες νὰ συζητήσωσι μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ἀποστόμων ἦσαν, ὀργισθέντες ἠρέθισαν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς ἐναντίον του διαφοροτρόπως κατηγοροῦντες αὐτόν. Τότε οἱ ἀρχιερεῖς ἐκάλεσαν τὸν Στέφανον καὶ πολλοὺς ψευδομάρτυρας παρουσίασαν κατ' αὐ-

του, οἵτινες ἔλεγον ὅτι ὁ Στέφανος βλασφημεῖ κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωυσέως καὶ λέγει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ καταστρέψῃ τὸν ἅγιον τόπον καὶ θὰ ἀλλάξῃ τὰ ἴθνη καὶ ἔθιμα αὐτῶν, ἅτινα παρέδωκεν ὁ Μωυσῆς. Εἰς τὰς κατηγορίας ταύτας ὁ Στέφανος πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀπελογήθη μετὰ θάρρους ὑπὲρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ παντοιοτρόπως ἤλεγξε καὶ ἔψεξεν αὐτοὺς εἰπὼν, ὅτι ὅπως ἄλλοτε ἐφρόνουν τὸς προφήτας καὶ πολλοὺς ἁγίους ἄνδρας, οὕτω καὶ τώρα ἀντιστρατεύονται κατὰ τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἰουδαῖοι ἠγανάκτησαν πολὺ ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Στεφάνου καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ἔφερον ἔξω τῆς πόλεως καὶ τὸν ἐλιθοβόλησαν. Μεταξὺ δὲ τῶν λιθοβολούντων αὐτὸν ἦτο καὶ ὁ Σαῦλος ὁ μετὰ ταῦτα ἐνομασθεὶς Παῦλος.

Ὁ Στέφανος λιθοβολούμενος ἐν πλήρει ἀπαθείᾳ ἔλεγε: «Κύριε, δέχθητι τὸ πνεῦμά μου.» Γονυπετῆς δὲ ἠύχετο ὡς ὁ Ἰησοῦς ὑπὲρ τῶν λιθοβολούντων αὐτὸν λέγων: «Κύριε, μὴ λάβῃς ὑπ' ὄψει τὴν ἁμαρτίαν τῶν τούτων.» Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐξέπνευσεν.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ἐρεϊλομεν χάριν τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ εὐ μόνον βασάνους καὶ διωγμοὺς νὰ ἀψηφῶμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον νὰ περιφρονῶμεν ὡς ὁ Στέφανος. Ὁρεϊλομεν δὲ νὰ μὴ μνησικακῶμεν κατὰ τῶν διωκόντων ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐχόμεθα ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντες ὡς ἐκεῖνος: «Κύριε μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.»

Ῥητόν. — Μὴ σφεθηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι. Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.

• Ο ἔξ Αἰθιοπίας ταμίαις.

Ἐκ τῶν δώδεκα ἀποστόλων ὁ Φίλιππος διερχόμενος τὰς πόλεις καὶ κώμας τῆς Σαμαρείας ἐκήρυττε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ πολλοὶ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Ἡμέραν δὲ τινα ἄγγελος Κυρίου ἐλθὼν εἶπε πρὸς αὐτὸν: «σηκώθητι καὶ πορεύθητι πρὸς μεσημβρίαν πρὸς τὴν ὁδόν, ἣτις φέρει εἰς Γάζαν.» Ὁ Φίλιππος ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ ἀγγέλου καὶ σηκωθείς ἐπορεύετο. Καθ' ὁδὸν δὲ ἀπήντησεν Αἰθιοπία τινα ταμίαν, ὅστις ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔπου εἶχε μεταβῆ ἵνα προσκυνήσῃ. Ἐκάθητο δὲ ἐπὶ τῆς ἀμάξης αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. Τότε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον: «πλησιάσων εἰς τὸ ἄρμα του,» καὶ ὁ Φίλιππος πλησιάσας ἤκουσεν αὐτὸν νὰ ἀναγινώσκῃ. Ἀποταθεὶς δὲ λέγει πρὸς αὐτὸν: «Ἄρα γε ἐννοεῖς, ὅσα ἀναγινώσκεις;» Καὶ ὁ Αἰθίοψ εἶπε: «καὶ πῶς δύναμαι νὰ ἐννοήσω ταῦτα, ἐάν τις δὲν μὲ ἐδηγήσῃ.» προσεκάλεσε δὲ τὸν Φίλιππον νὰ ἀναβῆ εἰς τὴν ἀμαξάν καὶ νὰ καθίσῃ πλησίον του. Ἀνεγίνωσκε δὲ τὸ μέρος ἐκεῖνον τοῦ προφήτου, ἐνθα οὗτος λέγει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὡς πρόβατον ὠδηγήθη ἵνα σφαγῆ καὶ ἔμεινεν ἀφῶνος ὡς ἀμνὸς καὶ ὅτι ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ ταπεινοφροσύνης κατεδικάσθη. Τότε λέγει ὁ Αἰθίοψ πρὸς τὸν Φίλιππον: «Εἰπέ μοι, παρακαλῶ, περὶ τίνος ὀμιλεῖ ἐνταῦθα ὁ προφήτης, περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἄλλου τίνος;» Ἀμέσως τότε ὁ Φίλιππος λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τοῦ μέρους τούτου τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, ἐδίδαξεν αὐτὸν τὰ

περὶ Χριστοῦ. Πορευόμενοι δὲ ἔφθασαν εἰς τινὰ πηγὴν καὶ λέγει ὁ Αἰθίοψ πρὸς τὸν Φίλιππον· «τί μὲ ἐμποδίζει νὰ βαπτισθῶ εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο ὑπὸ σοῦ;» «εἰάν πιστεύῃς ἐξ ἑλῆς καρδίας,» λέγει τότε ὁ Φίλιππος, «οὐδὲν σὲ ἐμποδίζει.» ὁ δὲ ταμίης ἀπήντησε· «πιστεύω εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν,» καὶ διέταξε νὰ σταθῇ ἡ ἄμαξα. Κατέβησαν δὲ τότε ἐξ αὐτῆς καὶ ἐβάπτισεν αὐτὸν ὁ Φίλιππος. Ὅτε δὲ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον καὶ ἐγένετο ἀφαντος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Αἰθίοπος. Τότε ὁ Αἰθίοψ πλήρης χαρᾶς ἀνάβας ἐπὶ τὴν ἄμαξαν αὐτοῦ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ὁ δὲ Φίλιππος ἐκ τοῦ Ἄζώτου, ἔπου ἔφερεν αὐτὸν τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἐπιστρέφων εἰς Καισάρειαν πολλοὺς καθ' ὁδὸν ἔκαμε νὰ πιστεύσωσι καὶ ἐβάπτισεν.

Συμπέρασμα — Ἐι τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα, ὅτι ὀρείλομεν πάντες, ὅταν ἀγνοῶμέν τι νὰ φροντίζομεν νὰ μανηχνῶμεν τοῦτο πρὸ ἐκείνων, οἵτινες γνωρίζουσιν αὐτό, ὡς ὁ Αἰθίοψ ταμίης. Προσέτι ὀρείλομεν νὰ πιστεύωμεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς ἐκεῖνος ἐπίστευσεν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Φιλίππου.

Ρητόν. — Μικαίριοι οἱ πεινῶντες καὶ δειψῶντες τὴν δικαιοσύνην ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Παύλου.

Ἐν Ἱερουσαλήμ κατὰ τὸ ἔτος 37 μ. χ. ἔζη νεανίας τις ἐκ τῆς Ταρσοῦ τῆς Κιλικίας καταγόμενος ὀνόματι Παῦλος. Ὁ Σαῦλος εἶχεν ἐκπαίδευθῆ ἐν Ἱερου-

σαλήμ ὑπὸ τοῦ περιφήμου φαρισαίου Γαμαλιήλ καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐγνώριζε καὶ τὴν τέχνην τῶν σκηνοποιῶν. Ἦτο δὲ ὁ Σαῦλος ἐκ τῶν μάλλον φανατικῶν φαρισαίων καὶ σφοδρότατα κατεδίωκε τοὺς χριστιανούς. Πολλάκις εἰσῆρχετο εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν καὶ ἀνδρας, γυναῖκας καὶ παιδία ἔσυρεν εἰς τὴν φυλακὴν. Τοσοῦτο δὲ μῖσος ἔτρεφε κατ' αὐτῶν, ὥστε ἡμέραν τινὰ ἔλαβε συστατικὰς ἐπιστολάς παρὰ τῶν φαρισαίων καὶ ἐκίνησε μεταβαίνων εἰς Δαμασκόν, ἵνα φέρῃ ἐκεῖθεν δεσμίους εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅσους χριστιανούς εὔρη.

Εἶχεν ἤδη πλησιάσῃ εἰς τὴν Δαμασκόν, ὅτε αἴφνης μεγάλη λάμψις φωτὸς περιέβαλεν αὐτόν. Ὁ Σαῦλος ἐκ τοῦ τρόμου του ἔπεσε κατὰ γῆς σχεδὸν ἀναίσθητος καὶ μόνον φωνὴν τινὰ ἤκουσε λέγουσαν· «Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;» «τίς εἶσαι Κύριε;» λέγει τότε τεταραγμένος ὁ Σαῦλος, καὶ ἤκουσε δευτέραν φωνὴν λέγουσαν· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖόν σὺ καταδιώκεις. εἶνε σκληρὸν νὰ λακτιζῆς εἰς κέντρα.» «Καὶ τί θέλεις, Κύριε, νὰ κάμω;» εἶπε τρέμων ὁ Σαῦλος. «Σηκώθητι καὶ ὑπάγε εἰς Δαμασκόν, καὶ ἐκεῖ θὰ σοὶ εἴπωσι τί πρέπει νὰ κάμῃς.» Οἱ δὲ συνοδεύοντες αὐτὸν ἔντρομοι χειραγωγοῦντες ἔφερον αὐτὸν εἰς Δαμασκόν, ἐνθα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁ Σαῦλος οὔτε ἔβλεπεν, οὔτε ἔφαγεν, οὔτε ἐπίετι. Ἐν Δαμασκῷ δὲ ὑπῆρχε μαθητὴς τις ὀνομαζόμενος Ἀνανίας, πρὸς τὸν ὁποῖον κατ' ἄναρ παρουσιασθεὶς ὁ Κύριος εἶπεν· «ὑπάγε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰούδα ἐνθα θὰ εὔρης τὸν Σαῦλον· ἐπίθεθι δὲ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πὰς χεῖράς σου, διότι εἶνε σκεῦος ἐκλογῆς καὶ θὰ κηρύ-

SISMANOGLIO

Ξη τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον.» Ὁ Ἀνανίας μεταβάς ἐθεράπευσε τὸν Σαῦλον καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. Ἐμείνε δὲ ἡμέρας τινὰς ὁ Σαῦλος ἐν Δαμασκῷ καὶ ἐκήρυττε μετὰ τῶν λοιπῶν μαθητῶν εἰς τὰς συναγωγὰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Πάντες δὲ ἐξεπλήττοντο διὰ τὴν τόσον ταχεῖαν ταύτην μεταλλαγὴν τοῦ Σαῦλου. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπέστρεφεν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ συγκατηριθμήθη μετὰ τῶν λοιπῶν μαθητῶν.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὁ Κύριος δύναται καὶ τὰς μᾶλλον σκληρὰς καρδίας νὰ μαλόμεν. Δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζωμεν, ὅταν βλέπωμεν τινὰς σφοδρῶς νὰ διώκωσι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεόν, ὅπως κέρη αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν. Ἄς παρακαλῶμεν δὲ τὸν Θεόν ὅπως διανοίξῃ καὶ τῆς καρδίας ἡμῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διὰ τῶν προσέξων καὶ τῆς Χριστιανικῆς διαγωγῆς ἡμῶν ἀποδείξωμεν εἰς τοὺς ἀπίστους τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως ἡμῶν.

Ρητόν. — Σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν οὗτος, τοῦ βασιτάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱὸν τε Ἰσραὴλ. Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός.

Ἐπιστροφὴ τοῦ Κορνηλίου.

Ἐξῆ ποτὲ ἐν Καισαρείᾳ ἑκατόνταρχός τις ὀνομαζόμενος Κορνήλιος, ὅστις ἦτο εὐσεβὴς καὶ δίκαιος, καὶ αὐτὸς καὶ ὅλος ὁ οἶκος αὐτοῦ, ἔκαμνε δὲ ἐλεημοσύνην καὶ προσηύχετο πάντοτε εἰς τὸν Θεόν. Εἶδε δὲ ποτε ὁ Κορνήλιος κατ' ὄναρ ἄγγελον, ὅστις καταβάς ἐξ οὐρανοῦ εἶπεν εἰς αὐτόν. «Κορνήλιε, αἱ προσευχαί σου εἰσηκούσθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει. Στείλον λοιπὸν εἰς τὴν Ἰόππην καὶ προσκάλε-

σον τὸν Σίμωνα Πέτρον, ὅστις θὰ σοὶ εἴπῃ τί πρέπει νὰ κάμῃς». Εὐθὺς δὲ ὡς ὁ ἄγγελος ἀνεχώρησεν, ὁ Κορνήλιος προσεκάλεσε δύο ἐκ τῶν πιστῶν τοῦ ὑπηρετῶν καὶ στρατιώτην τινὰ καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς, ὅσα παρὰ τοῦ ἀγγέλου ἤκουσεν· ἔστειλε δὲ αὐτοὺς ἀμέσως εἰς τὴν Ἰόππην, ἵνα προσκαλέσωσι τὸν Σίμωνα Πέτρον.

Ὅτε δὲ τὴν ἐπομένην ἡμέραν οἱ τρεῖς ἄνδρες παρευόμενοι ἐπλησίαζον εἰς τὴν πόλιν, ὁ Πέτρος ἔτυχε νὰ εἶνε ἐπὶ τινος δώματος καὶ νὰ προσεύχηται. Ἐπένοσε δὲ πολὺ καὶ ἠτομάζετο νὰ κατέλθῃ ἐκ τοῦ δώματος, ἵνα φάγη, ὅτε αἴφνης στρέψας πρὸς τὸν οὐρανὸν βλέπει αὐτὸν ἠνεωγμένον καὶ σκεῦός τι ἐν εἶδει σινδόνης δεδεμένον ἐκ τῶν τεσσάρων γωνιῶν, τὸ ὅποιον κατήρχετο εἰς τὴν γῆν. Ἐν αὐτῷ δὲ ὑπῆρχον ὅλα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Συγχρόνως τότε ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν πρὸς αὐτόν. «Πέτρε, θυσίασον καὶ φάγε ἐκ τῶν ἐδεσμάτων τούτων». «Καὶ πῶς δύναμαι, Κύριε, νὰ φάγω τυχαῖον καὶ ἀκάθαρτον φαγητόν»; Καὶ πάλιν ἔμωσ ἡ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φωνή, ἐπανελήφθη καὶ παρεκίνει αὐτὸν νὰ φάγη ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ὁ Θεὸς ἑκαθάρισε. Τοῦτο ἐπανελήφθη τρίς καὶ μετέπειτα τὸ σκεῦος ἀνελήφθη πάλιν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Πέτρος ἔμενεν ἐκπληκτος καὶ ἠπόρει, ὅποιον ἀρὰ γὰρ νὰ ἦτο τὸ ὄναρ, οἱ ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου σταλέντες ἄνθρωποι ἔφθασαν εἰς τὴν Ἰόππην καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὅποιαν ἔμενεν ὁ Πέτρος, ἠρώτων περὶ αὐτοῦ. Τότε ὁ Πέτρος ἐνθυμηθεὶς τὸ ὄναρ παρουσιάζεται πρὸς αὐτοὺς καὶ λέγει· αἰδοῦ, ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον

ζηταίτε. Τί μὲ θέλετε;» Καὶ ἐκεῖνοι ἀπεκρίθησαν· «ἔστει-
 λεν ἡμᾶς ὁ ἑκατόνταρχος Κορνήλιος, ὅστις εἶνε ἀνὴρ
 δίκαιος καὶ εὐσεβὴς κατὰ τὴν ὁμολογίαν ὄλων τῶν Ἰου-
 δαίων, ἵνα σὲ προσκαλέσωμεν εἰς τὸν οἶκόν του· διατάχθη
 δὲ νὰ πράξῃ τοῦτο ὑπὸ ἀγγέλου, ὅστις ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν
 κατ' ὄναρ». Καὶ ἐκείνην μὲν τὴν ἑσπέραν ὁ Πέτρος ἐφι-
 λοξένησε τοὺς τρεῖς ξένους ἐν Ἰόππῃ, τὴν δὲ ἐπομένην
 κινήσαντες μετέβησαν ὁμοῦ εἰς Καισάρειαν, ἔνθα ὁ Κορ-
 νήλιος ἀνυπομόνως περιέμενε τὸν Πέτρον καὶ εἶχε καλέ-
 σῃ τοὺς συγγενεῖς καὶ ὄλους τοὺς φίλους ἐν τῇ οἰκίᾳ
 του. Ἴδὼν δὲ μακρόθεν αὐτὸν ὁ Κορνήλιος ἦλθεν εἰς
 προὔπντησίν του καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας του τὸν
 προσεκύνησεν. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Πέτρος εὗρε
 πολλοὺς συνηγμένους ἐκεῖ καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· «γνω-
 ρίζετε ὅτι δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον εἰς ἄνδρα Ἰουδαῖον
 νὰ συναναστρέφηται μετ' ἄλλων ξένων· ἔδειξεν ὁμοῦς εἰς
 ἐμὲ ὁ Θεὸς ὅτι οὐδένα ἀνθρώπου πρέπει νὰ θεωρῶμεν
 ἀκάθαρτον, διὸ ἀκριδῶς καὶ ἦλθον ἐνταῦθα.» Ἠρώτησε δὲ
 ἀμέσως τὸν Κορνήλιον τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον προσε-
 κάλεσεν αὐτόν, καὶ ὁ ἑκατόνταρχος διηγήθη εἰς αὐτόν,
 ὅσα κατ' ὄναρ εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ ἄγγελος. Τότε ὁ Πέτρος
 ἐν μέσῳ τῶν παρευρισκομένων εἶπεν· «ἀληθῶς ἐννοῶ
 ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶνε προσωπολήπτης, ἀλλὰ παντὸς ἔθνους
 ἀνθρώπου δέχεται, ἀρκεῖ οὗτος νὰ εἶνε θεοσεβὴς καὶ δίκαι-
 ος.» Ἐν ᾧ δὲ ἀκόμη ὁ Πέτρος ὠμίλει ἀναπτύσσων τὰς
 ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, πνεῦμα ἅγιον κατέβη ἐπὶ τὰς
 κεφαλὰς ὄλων, ὅσοι ἤκουον τοὺς λόγους τοῦ Πέτρου καὶ
 ἀμέσως ἤρχισαν νὰ λαλῶσιν εἰς διαφόρους γλώσσας τὰ

μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἠπόρουν καὶ ἔμει-
 ναν ἐκστατικοὶ βλέποντες ὅτι ὁ Θεὸς καὶ εἰς τοὺς ἄλλο-
 εθνεῖς διανέμει τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος. Τέλος
 ὁ Πέτρος ἐβάπτισε τὸν Κορνήλιον, διέταξε δὲ καὶ τοὺς
 λοιποὺς νὰ βαπτισθῶσιν ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὁ Θεὸς
 δὲν κόμνει ἐξάρεσιν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώ-
 πων. Παρέχει τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς πάντα ἀνθρώ-
 πον ἀρκεῖ οὗτος νὰ εἶνε εὐσεβὴς καὶ δίκαιος. Αὐτὸς δὲ ὁ Χριστὸς
 εἶπεν εἰς ἡμᾶς· «οὐκ ἔστιν Ἰουδαῖος οὐκ ἔστιν Ἕλλην κτλ».

Ῥητόν. — Οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός, ἀλλ' ἐν παντί
 ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς
 αὐτῷ ἔστιν.

Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἐν περιοδείᾳ.

Ὁ Παῦλος ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Βαρνάβα ἐπεχείρη-
 σον 1ῷ 45 ἔτει τὴν πρώτην αὐτῶν ἀποστολικὴν πο-
 ρεῖαν ἣτις διήρκεσεν ἐπὶ δύο ἔτη. Κατὰ τὰ δύο δὲ
 ταῦτα ἔτη πολλὰς τῆς Ἀσίας διήλθον πόλεις κηρύττον-
 τες τὸ Εὐαγγέλιον καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν ἐθνικῶν καὶ εἰ-
 δογολατρῶν ἐπέστρεψαν εἰς τὸν χριστιανισμόν. Οἱ δύο
 οὗτοι ἀπόστολοι ἦλθον ἐν ἀρχῇ εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐ-
 κείθεν δὲ μετέβησαν εἰς Κύπρον, ὅπου ἐπέστρεψαν εἰς
 τὸν χριστιανισμόν τὸν Ῥωμαῖον ἀνθύπατον Σέργιον Παῦ-
 λον. Ἐκ τῆς Κύπρου δέ, ἀφ' οὗ πολλὰς διήλθον πό-
 λεις καὶ πολλοὺς ὠδήγησαν εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν, ἔφθα-
 σαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ ἐκεῖθεν μετέβησαν εἰς Ἰ-
 κόνιον. Καὶ ἐν Ἰκόνιῳ τόσοι πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων

καὶ τῶν Ἑλλήνων ἔγιναν χριστιανοί, ὥστε οἱ ἄρχοντες ἠγανάκτησαν καὶ ἠθέλησαν νὰ λιθοβολήσωσι τοὺς ἀποστόλους, ἀλλ' ἐξέφυγον καὶ ἦλθον ὑγιεῖς εἰς Λύστραν, ἔνθα ὑπῆρχεν ἐκ γενετῆς χωλὸς τις, ὅστις μετὰ προσυχῆς καὶ πίστεως μεγάλης ἤκουε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παύλου. Τότε ὁ Παῦλος ἰδὼν τὴν μεγάλην τοῦ χωλοῦ πίστιν εἶπε πρὸς αὐτόν· «σηκώθητι καὶ περιπάτει», καὶ ἐν τῷ ἅμα ὁ χωλὸς ἀνέστη καὶ περιεπάτει. Ὁλος δὲ ὁ λαὸς ὡς εἶδε τὸ θαῦμα τοῦτο, ἐφώνησε μιᾷ φωνῇ· «οὐ Θεὸς ἔλαβον μορφὴν ἀνθρώπων καὶ ἦλθον πρὸς ἡμᾶς.» Ὁνόμαζον δὲ τὸν μὲν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, καὶ ἠθέλον νὰ προσφέρωσι θυσίαν εἰς αὐτούς. Ὅτε ὅμως οἱ ἀπόστολοι ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, εἰσεπήδησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ὄχλου, καὶ ὁ Παῦλος μεγαλοφώνως εἶπεν· «ἄνδρες, διατὶ κάμνετε ταῦτα; καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἄνθρωποι ὅπως καὶ ὑμεῖς καὶ κηρύττομεν εἰς ὑμᾶς τὸ Εὐαγγέλιον. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀφήσητε τὰ εἰδωλα καὶ τοὺς ψευδεῖς θεοὺς καὶ νὰ πιστεύσητε τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν, ὅστις ἐκ τοῦ μηδενὸς ἔκαμε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.» Μόλις δὲ διὰ τῶν λόγων τούτων κατώρθωσαν νὰ πείσωσι τὸν ὄχλον νὰ μὴ προσφέρῃ θυσίαν εἰς αὐτούς.

Καὶ εἰς πολλὰς δὲ ἄλλας πόλεις μεταβαίνοντες οἱ δύο ἀπόστολοι ἐκήρυττον τὸ Εὐαγγέλιον, παρεκίνοῦν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν καὶ παρηγόρουν αὐτοὺς εἰς τὰς θλίψεις των λέγοντες, ὅτι μόνον διὰ πολλῶν κόπων καὶ θλίψεων θὰ δυναθῶσι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Συμπέρασμα. — Ἐν τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι κόποις τὰ κελὰ κτώνται. Πρέπει λοιπὸν νὰ μὴ ἀπελπίζωμεν ὅτις διωκόμεθα ἢ περιφρονούμεθα χάριν τῆς πίστεως ἀλλὰ νὰ εἴμεθα κερταρικοὶ καὶ νὰ μακροθυμῶμεν.

Ρητόν. — Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύττετε τὸ Εὐαγγέλιον πάση τῇ κτίσει.

• Ο Πᾶυλος ἐν Φιλίπποις καὶ Ἀθήναις.

Ἐνεκεν στάσεώς τινος ἣτις εἶχε συμβῆ ἐν Ἱερουσαλήμ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν, ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, οἱ ἀπόστολοι ἐκάλεσαν ἐκ τῆς περιοδείας τὸν Πᾶυλον καὶ τὸν Βαρνάβαν. Ἀφ' οὗ δὲ ὅλοι ἀπὸ κοινοῦ ἐτακτοποίησαν τὰ ἀναφερόμενα ταῦτα ζητήματα, ἐπέστρεψε πάλιν ὁ Πᾶυλος εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐκεῖ δὲ ἐξέλεξεν ὡς βοηθὸν τοῦ ἰὸν Σίλαν, μεθ' οὗ ἐπεχείρησε δευτέραν ἀποστολικὴν πορείαν. Οἱ δύο ἀπόστολοι ἀφ' οὗ διήλθον ἅπασαν τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἔδρυσαν πολλὰς ἐκκλησίας, ἔφθασαν τέλος εἰς Τρωάδα, ὅπου ἐφάνη κατ' ὄναρ εἰς τὸν Παῦλον ἀνὴρ Μακεδῶν παρακαλῶν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς Μακεδονίαν καὶ βοηθήσῃ αὐτούς. Εὐθὺς τότε ἐκεῖνοι ἀφήσαν τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ διὰ τῆς Σαμοθράκης καὶ τῆς Νεαπόλεως ἔφθασαν εἰς τοὺς Φιλίππους, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μακεδονίας, ἔνθα διὰ τῆς διδασκαλίας των τασαῦτον ἠρέθισαν τοὺς κατοίκους, ὥστε ἠγείρον στάσιν ἐναντίων των καὶ ἔλεγον· «οἱ Ἰουδαῖοι οὗτοι ταραττοῦσι τὴν πόλιν καὶ κηρύττουσιν ἔθιμα, τὰ ὅποια ἡμεῖς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν δυνάμεθα οὔτε νὰ παραδεχθῶμεν οὔτε νὰ πράττωμεν.» Τοσοῦτον δὲν εἶχον ἐπιτεθῆ κατ' αὐτῶν, ὥστε καὶ ἐρράβδισεν αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν φυ-

λακῆν ἔρριψαν. Παρὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἔγινεν ἐξαίφνης σεισμὸς καὶ αἱ θύραι τοῦ δεσμωτηρίου ἠνεψήθησαν, ὄλων δὲ τῶν ἐν τῇ φυλακῇ τὰ δεσμά ἐλύθησαν. Ὁ δεσμοφύλαξ τότε ἐξυπνήσας καὶ ἰδὼν ἀνοικτὰς τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐνόμισεν ὅτι ἔλοι οἱ ἐν τῇ φυλακῇ εἶχον δραπέτευσῃ. Λαθῶν δὲ μάχαιραν ἤτοιμάζετο νὰ σφάξῃ ἑαυτὸν, ἀλλ' ὁ Παῦλος τότε λέγει πρὸς αὐτὸν «μὴ κακοποιήσης σεαυτὸν, διότι ἔλοι εἴμεθα ἐδῶ.»

Τότε ἔντρομος ὁ δεσμοφύλαξ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα καὶ ἔλεγεν εἰς αὐτούς· «Κύριοι, τί νὰ κάμω διὰ νὰ σωθῶ;» «Πίστευσον εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θὰ σωθῆς», εἶπον ἐκεῖνοι. Ἐπίστευσε δὲ τῷ ὄντι ἐξ ὅλης καρδίας ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἐδαπίσθη ἀμέσως. Τὴν ἐπομένην δὲ ἡμέραν ἀπεφυλάκισαν τοὺς δύο ἀποστόλους. Ἀπὸ τῶν Φιλίππων ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας μετέβησαν εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Βέροιαν, ἐπόθεν ἔφθασαν εἰς Ἀθήνας. Ἐν Ἀθήναις ἐλατρεύοντα εἰσέτι οἱ θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ ὁ Παῦλος πολὺ ἐλυπήθη ἰδὼν τὴν πόλιν πλήρη εἰδώλων. Ἐκήρυττε δὲ καθ' ἑκάστην ἐν τῇ σχολῇ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ. Καὶ τινες μὲν τῶν φιλοσόφων συνεζήτουν μετ' αὐτοῦ, ἄλλοι ὁμῶς ἔλεγον· «τί θέλει ὁ σπερμολόγος οὗτος; καὶ ἄλλοι ὅτι κηρύττει νέους θεοὺς.» Ἐλαθὼν τέλος αὐτὸν καὶ ἔφερον εἰς τὸν Ἄρειον πάγον ζητοῦντες νὰ μάθωσιν ὅποια εἶε ἡ διδασκαλία του. Τότε ὁ Παῦλος σταθεὶς ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπε· «βλέπω ὅτι κατὰ πάντα σέβεσθε καὶ τιμᾶτε τοὺς θεοὺς ὑμῶν. Διερχόμενος δὲ καὶ παρατηρῶν τοὺς ὑμετέρους ναοὺς, εἶδον καὶ βωμὸν τινα μὲ τὴν ἐπιγραφὴν· «Τῷ ἀ-

γνώστῳ θεῷ». Τοῦτον λοιπὸν τὸν Θεόν, τὸν ἑποῖον ὑμεῖς ἀγνοεῖτε κηρύττω εἰς ὑμᾶς. Εἶνε ὁ Θεός, ὅστις ἐκ τοῦ μηδενὸς ἐποίησε τὸν κόσμον καὶ ἐξ ἑνὸς αἵματος ἀπαντας τοὺς ἀνθρώπους.»

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Παῦλος ὠμίλει περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, ἄλλοι μὲν ἐγλεύαζον αὐτὸν ἀκούοντες περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν, ἄλλοι, ὅτι καὶ πάλιν θὰ ἀκούσωσιν αὐτοῦ, πολλοὶ δὲ καὶ ἐπίστευσαν. Μεταξὺ δὲ τῶν πιστεύσαντων ἦτο καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδακόμεθα ὅτι ὀρείλομεν ὡς ὁ Παῦλος πάντοτε μετὰ ζήλου νὰ ἐργαζώμεθα ὑπὲρ τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Εὐαγγελίου, εἴτε μεταξὺ πεπαιδευμένων εὐρισκόμεθα εἴτε μεταξὺ ἀμυθῶν ἀψηφοῦντες τοὺς κινδύνους καὶ τὰς κακουχίας.

Ρητά. — Τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. — Ὁ Θεός οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ. Οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχει. Ἐν αὐτῇ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν.

Ὁ Παῦλος ἐν Ἐφέσῳ.

Ὁ Παῦλος κατὰ 54ον ἔτος ἐπεχείρησε τὴν τρίτην αὐτοῦ ἀποστολικὴν πορείαν. Ἀφ' οὗ δὲ διήλθε διὰ πολλῶν πόλεων τῆς Ἀσίας, ἔφθασε τέλος εἰς τὴν Ἐφεσον, ὅπου διέτριψε περὶ τὰ δύο ἔτη. Ἐν Ἐφέσῳ ὁ Παῦλος καθ' ἑκάστην ἐδίδασκε τὸν λαὸν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ πολλὰ θαύματα δ.ὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἔκαμνε· λεπροὺς ἐκαθάριζε καὶ δαιμονιζομένους ἐθεράπευεν.

Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ὑπῆρχε ναός τις ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀρτέμιδος, τὴν ἑποίαν ὄχι μόνον οἱ Ἐφέσιοι ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ ἐσέβοντο καὶ ἐτίμων. Ἀργυροκόπος δὲ τις ὀνόματι Δημήτριος ἐπώλει μικρὰς ἀργυρᾶς εἰκόνας τοῦ ναοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων μεγάλης ὠφελείας προσεπορίζετο. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Παῦλος διὰ τῆς διδασκαλίας του πολὺ παρέβλαπτε τὴν ἐμπορίαν ταύτην, ὁ Δημήτριος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν κατώρθωσαν νὰ ἐξεγείρωσι σιάνειν κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ ὄλος ὁ λαὸς πλήρης θυμοῦ ἔκραζε· «μεγάλη ἡ Ἄρτεμις.» Καὶ δὲν ἐκακοποίησαν μὲν τὸν Παῦλον, ἠναγκάσθη ὅμως νὰ ἀφήσῃ τὴν Ἐφεσον καὶ διαβὰς διὰ τῆς Μακεδονίας νὰ ἔλθῃ εἰς Κόρινθον, ὅπου διέτριψε περὶ τοὺς τρεῖς μῆνας.

Ἐκ τῆς Ἐφέσου δὲ καὶ τῆς Μακεδονίας ὁ Παῦλος ἔγραψε πολλὰς ἐπιστολάς πρὸς τὰς διαφόρους ἐκκλησίας συνιστῶν εἰς τοὺς χριστιανούς πίστιν σταθερὰν καὶ ἀντοχήν εἰς τοὺς διωγμούς καὶ τὰς κακουχίας.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα καὶ πάλιν ὅτι ὠφείλομεν ὡς ὁ Παῦλος, πλὴν δυνάμει νὰ ὑποστηρίζωμεν τὰς ἐπαγγελίας, εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους.

Ρητόν. — Ἐ, ὦ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.

• Ο ΠΑΥΛΟΣ Αἰχμαλώτος.

Ὁ Παῦλος μετὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ ἀποστολικὴν πορείαν ἔφθασεν εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἐδέχθησαν αὐτὸν οἱ χριστιανοί. Πολλοὶ ὅμως τῶν Ἰουδαίων καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐξήγγειραν στάσειν κατ' αὐτοῦ καὶ ὁ λαὸς ἐζήτην νὰ φονεύσῃ τὸν Παῦλον. Μόλις δὲ καὶ

μετὰ βίας ὁ χιλιάρχος τῆς πόλεως τῇ βοήθειᾳ στρατιωτῶν κατώρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ὄχλου καὶ δέσας ὠδήγησεν εἰς τὸ φρούριον. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Παῦλος εὐρίσκετο ἐν τῇ φυλακῇ, τινὲς ἐκ τῶν Ἰουδαίων συνώμοσαν νὰ μὴ φάγωσιν, οὔτε νὰ πίωσι πρὶν φρονέωσιν αὐτόν. Συνεφώνησαν λοιπὸν μετὰ τῶν ἀρχιερέων νὰ καλέσωσι τὸν Παῦλον ἐν τῷ συνεδρίῳ ἐπὶ τῷ λόγῳ νὰ ἀπολογηθῇ καὶ ἐκεῖ νὰ φρονέωσιν αὐτόν. Ὁ Παῦλος ὅμως μαθὼν ἀνεκοίνωσε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν χιλιάρχον, ὅστις ἵνα σώσῃ αὐτόν, ἔστειλε δέσμιον εἰς τὴν Καισάρειαν πρὸς τὸν ἐκεῖ ἡγεμόνα. Ἐν Καισαρείᾳ Παῦλος διέμενεν ἐπὶ δύο ἔτη ἐν τῇ φυλακῇ καὶ οὔτε ἀπειλύετο οὔτε ἐδικάζετο. Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν ἕτερος ἡγεμὼν ὁ Φῆστας, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἤλθον εἰς αὐτόν καὶ κατηγοροῦν τὸν Παῦλον. Ὁ δὲ Φῆστος θέλων νὰ χαρισθῇ εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἦτο ἕτοιμος νὰ στείλῃ τὸν Παῦλον εἰς Ἱερουσόλυμα, ἵνα ἀνακριθῇ, ἀλλ' ὁ Παῦλος ἀντίστη λέγων· «ἴσταμαι ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ Καίσαρος καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ ἀνακριθῶ τοὺς Ἰουδαίους, ὡς καὶ σὺ γνωρίζεις, δὲν ἠδέικησα, ἀλλ' ἂν ἔπραξά τι ἄξιον θανάτου εἶμι ἕτοιμος νὰ ἀποθάνω· ἂν ὅμως ἀδίκως καὶ ψευδῶς κατηγοροῦμαι, οὐδεὶς δύναται νὰ με παραδώσῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Ἐπικαλοῦμαι τὸν Καίσαρα». Τότε ὁ Φῆστος λέγει πρὸς αὐτόν· «ἀφ' οὗ ἐπικαλεῖσαι τὸν Καίσαρα εἰς αὐτόν θά ὑπάγῃς». Μετὰ τινος δὲ ἡμέρας ὁ Φῆστας ἀνέκρινε τὸν Παῦλον ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα. Ὅτε δὲ ὁ Ἀγρίππας ἐπέτρεψεν εἰς αὐτόν νὰ

ἀπολογηθῆ, μετὰ τσσαύτης δυνάμεως ὠμίλησεν ὁ Παῦλος, ὥστε εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀγρίππας· «παρ' ὀλίγον νὰ μὲ πείσης νὰ γίνω χριστιανός.» «Εὐχομαι εἰς τὸν Θεόν,» ἐπανέλαβεν ὁ Παῦλος, «καὶ σὺ καὶ ὅσοι ἄλλοι μὲ ἀκούωσι νὰ γίνωσι χριστιανοί, ὡς καὶ ἐγώ.» Ὅλοι δὲ τότε εἶπον ὅτι ὁ Παῦλος οὔτε θανάτου οὔτε δεσμῶν ἄξιος εἶνε.

Συμπέρασμα. — Καὶ ἐκ τῆς αἰμακλωσίης τοῦ Παύλου διδασκόμεθα ὅτι ὀφείλομεν μετὰ θάρρους νὰ ἀντεπεξεργώμεθα κατὰ τῶν διωκτῶν τῆς ἀληθείης καὶ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ.

Ρητόν. — Οὐκ ἐπικισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι.

• Ο Παῦλος ἐν Ῥώμῃ.

Ὅτε ἀπεφασίσθη ὁ Παῦλος καὶ τινες ἄλλοι νὰ σταλῶσιν ἐκ τῆς Καισαρείας εἰς τὴν Ῥώμην, ὑπὸ τὴν συνοδείαν ἑκατοντάρχου τινος ἐπεβιβάσθησαν εἰς πλοῖον καὶ ἀνεχώρησαν. Ἐνεκα ὅμως τῶν ἐναντίων ἀνέμων ἤναγκάσθησαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας νὰ μείνωσιν ἐν Κρήτῃ. Καὶ παρεκίνει μὲν αὐτοὺς ὁ Παῦλος νὰ διαχειμᾶσωσιν ἐκεῖ, ἀλλὰ δὲν ἤκουον αὐτὸν καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν πλοῦν. Καθ' ὃδὸν ὅμως τόσον μεγάλη τρικυμία κατέλαβεν αὐτούς, ὥστε ἔχασαν πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας. Ὁ ἀνεμος ἦτο σφοδρότατος· οὔτε ἥλιος, οὔτε ἀστέρες ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐφαίνοντο, καὶ οἱ ἐν τῷ πλοίῳ διέτρεχον τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Τότε ὁ Παῦλος ἀναστὰς λέγει πρὸς αὐτούς· «μὴ φοβεῖσθε, διότι ἄγγελος Κυρίου εἶπεν εἰς ἐμὲ

ὅτι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν θὰ πνιγῆ καὶ μετὰ τὸ ναυάγιον, ὅπερ θὰ ὑποστῶμεν εἰς τινα νῆσον. Καὶ πράγματι μετὰ τινὰς ἡμέρας τὸ πλοῖον ἐναυάγησεν ἐπὶ τῆς νήσου Μελίτης, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν ἐπιβαινόντων ἐπνίγη. Ὅτε δὲ τέλος μετὰ πολλοὺς κινδύνους ἔφθασαν εἰς Ῥώμην, οἱ ἐκεῖ χριστιανοὶ μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἐδέχθησαν τὸν Παῦλον. Ἐν Ῥώμῃ οἱ μὲν ἄλλοι δεσμῶται ἐρρίφθησαν εἰς τὴν φυλακὴν εἰς δὲ τὸν Παῦλον ἐπετράπη νὰ μένη ὅπου ἤθελε μεθ' ἑνὸς στρατιώτου. Ἐμείνε δὲ ὁ Παῦλος ἐπὶ δύο ἔτη ἐν Ῥώμῃ εἰς ἰδιαιτέρον οἶκημα καὶ ἀνεμποδίστως καὶ ἐν τῷ φανερῷ ἐκήρυττε καθ' ἑκάστην τὸ Εὐαγγέλιον. Μετὰ ταῦτα λέγεται, ὅτι ὁ Παῦλος ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ῥώμης καὶ ἐπεχείρησε καὶ τετάρτην ἀποστολικὴν πορείαν εἰς διαφόρους πόλεις καὶ εἰς τὴν νῆσον Κρήτην, ὅπου διώρισε καὶ ἐπίσκοπον τὸν Τίτον.

Συμπέρασμα. — Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἱστορήματος καὶ καθόλου ἐκ τοῦ βίου τοῦ Παύλου διδασκόμεθα ὅτι οὗτος ἐγένειεν ἀληθῶς «σκεῦος ἐκλογῆς» ὡς εἶπε περὶ αὐτοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ὑπέστη δὲ ὅσα οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν ἀποστόλων χάριν τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὅποῖον εἰς πολλὰς χώρας καὶ πόλεις διέδωκε, διότι καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ μεταξύ ληστῶν ἐκινδύνευσε, καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐν πόλεσι καὶ ἐρημίαις ἐκοπίασε, καὶ περὶαν καὶ δίψαν καὶ ψῦχος καὶ γυμνότητα ὑπέφερε. Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ὅμως ἔχαιρε διότι διελογίζετο ὅτι ὑπὲρ τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου ταῦτα ὀφίστατο. Ἐστω λοιπὸν ἀξιολύμητον παράδειγμα εἰς πάντα χριστιανόν.

Ρητόν. — Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος κριτής.

ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

Βασιλεῦ οὐράνιε, παράκλητε, τὸ Πνεῦμά τῆς ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρών, καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν, καὶ ζωῆς χορηγός, ἐλθέ καὶ σκηνώσον ἐν ἡμῖν, καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος, καὶ σῶσον ἀγαθέ, τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἅγιος ὁ Θεός, ἄγιος ἰσχυρός, ἄγιος ἀλόγιος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Ἐκ τρίτου.

Δόξα Πατρί, καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παναγία Τριάς, ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε ἐλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Δέσποτα συγχώρησον τὰς ἀνομίας ἡμῖν. Ἅγιε, ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν, ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου. Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

Δόξα Πατρί, καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν

ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον, καὶ ἄρες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατήρ, καταφυγή μου ὁ Υἱός, σκέπη μου τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Τριάς ἅγια, δόξα σοι.

Θεοτόκε παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, ὅτι Σωτήρα ἔτεκες τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνατίθημι, Μητέρα τοῦ Θεοῦ, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην σου.

Δέσποτα, πρόσδεξαι τὰς δεήσεις τῶν δούλων σου καὶ λύτρωσον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ θλίψεως.

Δι' εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐλέητόν με τὸν παῖδά σου. Ἀμήν.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν τῷ βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν Χριστῷ τῷ Βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ Χριστῷ τῷ βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν.

Τὴν ἡμέραν διελθὼν εὐχαριστῶ σοι, Κύριε· τὴν ἐσπέραν αἰτούμαι σὺν τῇ νυκτὶ ἀναμάρτητον παράσχου μοι, Σῶτερ, καὶ σῶσόν με.

Δόξα Πατρί, καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ πρόσδεξάμενος τὰ παιδία ἐλ-

θόντα πρὸς Σέ, πρόσδεξαι καὶ ἐκ τῶν χειλέων ἐμοῦ τοῦ παιδὸς σου τὴν ἐσπερινὴν ταύτην δέησιν. Σκέπατόν με ἐν τῇ σκέπη τῶν πτερυγῶν σου, ἵνα ἐν εἰρήνῃ κοιμηθῶ καὶ ὑπνώσω, καὶ διέγειρόν με ἐν καιρῷ εὐθέτω πρὸς σὴν δαξολογίαν, ὡς ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

Βαπτιστὰ τοῦ Χριστοῦ, πάντων ἡμῶν μνήσθητι, ἵνα ῥυσθῶμεν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Σοὶ γὰρ ἐδόθη χάρις προσθεύειν ὑπὲρ ἡμῶν.

ἀ. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

β'. Καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινόν, ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

γ'. Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπίσαντα.

δ'. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

ε'. Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

στ'. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.

ζ'. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

η'. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ

ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν.

θ'. Εἰς μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν, καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

ι'. Ὁμολογῶ ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

ια'. Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν.

ιβ'. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σὲ τὴν Θεοτόκον, τὴν ἀειμακάριστον, καὶ παναμώμητον, καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεείμ, τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον σὲ μεγαλύνομεν.

Ὑπερένδοξε, ἀειπάρθενε, εὐλογημένη Θεοτόκε, προσάγαγε τὴν ἡμετέραν προσευχὴν τῷ Υἱῷ σου καὶ Θεῷ ἡμῶν καὶ αἴτησαι ἵνα σώσῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Τῆς εὐσπλαγχνίας τὴν πύλην ἀνοιξον ἡμῖν εὐλογημένη Θεοτόκε· ἐλπίζοντες εἰς σὲ μὴ ἀστοχήσωμεν. Ρυσθίημεν διὰ σοῦ τῶν περιστάσεων, οὐ γὰρ εἴ ἢ σωτηρία τοῦ γένους τῶν Χριστιανῶν.

Ἅγιοι ἀπόστολοι, προφῆται, μάρτυρες, ἱεράρχαι, ὅσοι, καὶ πάντες ἅγιοι, ἱκετεύσατε τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

Δι' εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν.

Πρὸ τοῦ ἀρίστου.

Χριστέ ὁ Θεὸς εὐλόγησον τὴν βρώσιν καὶ τὴν πόσιν τῶν δούλων σου, ἵτις ἅγιος εἶ πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

Μετὰ τὸ ἄριστον.

Εὐχαριστοῦμέν σοι Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐνέπλη-
σας καὶ τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας· ἀλλ' ὡς ἐν μέ-
σῳ τῶν μαθητῶν σου παρεγένου Σωτήρ, τὴν εἰρήνην
διδούς αὐτοῖς, ἔλθε καὶ μεθ' ἡμῶν καὶ σῶσον ἡμᾶς.

Δόξα, καὶ νῦν Κύριε ἐλέησον (τρὶς)

Διαφύλαξαι, Κύριε ὁ Θεός, πάντας ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ
χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πρὸ τοῦ δεῖπνου.

Φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσονται, καὶ αἰνέσουσι.
Κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν, ζήσονται αἱ καρδίαι αὐτῶν
εἰς αἰῶνα αἰῶνος.

Μετὰ τὸ δεῖπνον.

Εὐφρανας ἡμᾶς, Κύριε, ἐν τοῖς ποιήμασί σου καὶ ἐν
τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἠγγαλιασάμεθα. Ἐσημειώθη
ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, Κύριε, ἔδωκας
εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν, ἀπὸ καρποῦ σίτου,
σίνου, καὶ ἐλαίου ἐνεπλήσθημεν. Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τῷ αὐτῷ
κοιμηθήσασθαι καὶ ὑπνώσω· ὅτι σύ, Κύριε, κατὰ μόνας
ἐπ' ἐλπίδι κατόκησάς με.

Δόξα καὶ νῦν Κύριε ἐλέησον (τρὶς).

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ ἐλεῶν καὶ τρέφων ἡμᾶς ἐκ
τῶν αὐτοῦ πλουσίων δωρεῶν τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ φιλαν-
θρωπίᾳ πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΓΗΣ

Ὄνόματα καὶ ὄρια τῆς Ἱερᾶς Γῆς.

Ἐκτασις αὐτῆς.

Ἡ Ἱερά Γῆ καλεῖται Χαναάν, Παλαιστίνη καὶ Γῆ
τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐκ τούτων ὅμως τὸ ἐπικρατέστερον
αὐτῆς ὄνομα εἶναι Παλαιστίνη. Ἡ Παλαιστίνη ὀρίζεται
πρὸς βορρᾶν μὲν ὑπὸ τῆς Συρίας καὶ μέρους τῆς Φοινί-
κης, πρὸς δυσμὰς ὑπὸ μέρους τῆς Φοινίκης καὶ τῆς
Μεσογαίου θαλάσσης, πρὸς ἀνατολὰς δὲ καὶ πρὸς νότον
ὑπὸ τῆς Ἀραβίας. Ἡ δὲ ἔκτασις αὐτῆς ἐν ὄλῳ εἶναι
450 τετραγ. μίλια.

Κάτοικοι τῆς Παλαιστίνης καὶ τῶν πέριξ.

Ἀνέκαθεν ἡ Παλαιστίνη κατοικεῖτο ὑπὸ τῶν Ἰσραη-
λιτῶν καὶ τινῶν ἄλλων εἰδωλολατρῶν, ἰδίᾳ ὅμως ὅτε κατε-
λήφθη ὑπὸ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ὅστις ἐκυρίευσε καὶ διεμοί-
ρασεν αὐτὴν εἰς τὰς φυλάς τοῦ Ἰσραήλ. Κυριώτεροι
δὲ λαοὶ κατοικοῦντες πλησίον τῆς Παλαιστίνης ἦσαν οἱ
Φιλισταῖοι, οἱ Ἀμμωνῖται καὶ οἱ Μωαβῖται.

Ἐκ τούτων οἱ μὲν Φιλισταῖοι κατοικοῦν τὸ πρὸς Ν.Δ.
μέρος τῆς χώρας, οἱ Ἀμμωνῖται τὸ πρὸς ἀνατολὰς,
οἱ δὲ Μωαβῖται πρὸς τὸ Νοτιανατολικὸν μέρος αὐτῆς.

Διαίρεσις τῆς Παλαιστίνης.

Κατ' ἀρχὰς ἡ Παλαιστίνη διηρέθη εἰς διάφορα μέρη, ἅτινα κατέλαβον αἱ διάφοροι φυλαὶ τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ, βραδύτερον ὅμως, ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι κατέλαβον αὐτήν, διηρέθη, εἰς τέσσαρας ἐπαρχίας τὴν Γαλιλαίαν πρὸς βορρᾶν, τὴν Σαμάρειαν ἐν τῷ μέσῳ, τὴν Ἰουδαίαν πρὸς νότον καὶ τὴν Περαιάν πέραν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ πρὸς ἀνατολάς.

Ὅρη ἐπίσημα τῆς Παλαιστίνης.

Τὰ κυριώτερα τῆς Παλαιστίνης ὄρη εἶνε·

Ἐν τῷ Ἰορδάνῳ πρὸς βορρᾶν ἔχων πολλὰς διακλαδώσεις.

Τὸ ὄρος Ἀμωρία ἐν Ἰουδαίᾳ, ἐφ' οὗ τὸ πάλαι μὲν ἦτο ἐκτισμένος ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος, ἤδη δὲ κεῖται ὁ τάφος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ἐν Ἰουδαίᾳ ἐπίσημον, διότι πολυλάκις εἰς αὐτὸ προσήχθη ὁ Ἰησοῦς.

Τὸ ὄρος Ἐφραΐμ ἐν Σαμαρείᾳ.

Τὸ Θαβῶρ ἐν Γαλιλαίᾳ, ἐπίσημον διὰ τὴν ἐν αὐτῷ μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

Ποταμοί.

Ποταμοὶ τῆς Παλαιστίνης εἶνε·

Ἐν τῷ Ἰορδάνῳ πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ἀντιλιθάνου καὶ ῥέων ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον χύνεται εἰς τὴν Νεκρᾶν

θάλασσαν. Ὁ ποταμὸς οὗτος εἶνε ἐπίσημος, διότι ἐν αὐτῷ ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἐν τῷ χειμάρρῳ τῶν Κέδρων, πέραν τοῦ ὁποῦ προσηύχθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἄλλοι τινὲς ἀσήμαντοι ποταμίσκοι.

Λίμναι ἐπίσημοι.

Ἡ Γεννησαρέτ μεταξὺ Γαλιλαίας καὶ Περαιίας σχηματιζομένη ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καλουμένη δὲ καὶ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας καὶ λίμνη τῆς Τιβεριάδος.

Ἡ Νεκρὰ θάλασσα, εἰς τὴν θέσιν τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ἄλλοτε αἱ καταστραφεῖσαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀσεβεῖς πόλεις Σόδομα καὶ Γόμορρα.

Κοιλᾶδες.

Ἡ κοιλὰς τοῦ Ἰορδάνου βρεχομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τούτου καὶ καθισταμένη διὰ τῶν ὑδάτων αὐτοῦ εὐφροωτάτη.

Πόλεις ἐπίσημοι τῆς Γαλιλαίας.

Πόλεις ἐπίσημοι τῆς Γαλιλαίας χωριζομένης ἐν τῷ μέσῳ ὑπὸ διαφόρων διακλαδώσεων τοῦ Διβάνου εἶνε αἱ ἑξῆς. Ἡ Τιβεριάς πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ἡ Καπερναοῦμ, ἡ Βησδαῖδα πατρὶς τῶν Ἀποστόλων Πέτρου, Ἀνδρέου καὶ Φιλίππου. Ἡ Ναζαρέτ ἐπίσημος, διότι ἐν αὐτῇ ἀνετράφη μικρὸς ὢν ὁ Ἰησοῦς. Ἡ Κανᾶ ἐπίσημος, διότι ἐν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς ἐποίησε τὸ πρῶτον θαῦμα, και-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἀγγελία περὶ τῆς γεννήσεως Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ	Σελ.	5
Εὐαγγελισμός.	»	6
Γέννησις Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.	»	8
Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ.	»	9
Ἡ Ὑπαπαντή.	»	10
Οἱ Μάγοι.	»	12
Φυγὴ εἰς Αἴγυπτον.	»	13
Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής ἐν τῷ ναῶ.	»	14
Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής.	»	16
Ὁ Ἰησοῦς βαπτίζομενος πειράζεται.	»	17
Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ.	»	19
Ὁ ἐν Κανᾷ γάμος.	»	21
Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις.	»	22
Ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλικοῦ.	»	24
Ἡ ἄλιεῖα τοῦ Πέτρου.	»	25
Ὁ Ἰησοῦς ἠσυχάζει τὴν θάλασσαν.	»	26
Ὁ παραλυτικός.	»	27
Τὸ θυγάτριον τοῦ Ἰακείρου.	»	29
Ὁ ἐν Ναὶν νεανίας.	»	30
Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως.	»	31
Ἡ ἀποκεφάλισις Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.	»	33
Ὁ σιτισμὸς πεντακισχιλίων ἀνδρῶν.	»	34
Ἡ Χαναναία.	»	36
Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός.	»	37
Ὁ εὐσπλαγχνὸς Σαμαρεῖτης.	»	38
Ὁ ἄσωτος υἱός.	»	40
Ὁ πλούσιος καὶ ὁ πτωχὸς Λάζαρος.	»	42
Οἱ δέκα λεπροί.	»	43
Ὁ Φαρισαῖος καὶ ὁ Τελώνης.	»	44
Οἱ ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος.	»	46
Ὁ πονηρὸς δούλος.	»	48
Ὁ Ζακχαῖος.	»	49

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.	» 50
Τὰ μῦρα. Εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα.	» 52
Αἱ δέκα παρθένοι.	» 54
Ὁ νιπτὴρ καὶ ὁ μυστικὸς δεῖπνος.	» 56
Ὁ Ἰησοῦς ἐν Γεθσημανῇ. Σύλληψις αὐτοῦ.	» 58
Ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ συνεδρίου.	» 61
Ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ Πιλάτου καὶ τοῦ Ἡρώδου.	» 62
Ἡ εἰς θάνατον καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ.	» 64
Προσευχή.	» 67
Ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.	» 67
Προσευχή.	» 70
Ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ.	» 71
Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ.	» 73
Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται εἰς δύο μαθητάς.	» 75
Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται εἰς πάντας τοὺς μαθητάς αὐτοῦ.	» 76
Ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ.	» 78
Πεντηκοστή.	» 80
Ὁ ἐκ γενετῆς χωλὸς ἐν τῷ ναῶ.	» 81
Οἱ διάκονοι καὶ ὁ πρωτομάρτυρος Στέφανος.	» 83
Ὁ ἐξ Αἰθιοπίας ταμίης.	» 85
Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Παύλου.	» 86
Ἐπιστροφή τοῦ Κορνηλίου.	» 88
Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἐν περιοδείᾳ.	» 91
Ὁ Παῦλος ἐν Φιλίπποις καὶ Ἀθήναις.	» 93
Ὁ Παῦλος ἐν Ἐφέσῳ.	» 95
Ὁ Παῦλος αἰχμάλωτος.	» 96
Ὁ Παῦλος ἐν Ρώμῃ.	» 98
Προσευχαί.	» 100
Ἐρωγαρία τῆς ἱερᾶς γῆς.	» 106